

Aylık siyasal dergi

ISSN: 2147-4028

Haziran 2026 Sayı: 140

Fiyatı: 20 TL

Bu yılki NATO Zirvesi 6-7 Temmuz'da Ankara'da yapılacak.

Üye sayısı 32'ye çıkan NATO, son dönemde her yıl toplanıyor. Bu sıklıkta toplanmaya karşı çıkan ülkeler, Ankara'daki Zirve'de bu konuyu da gündeme getirecekler.

Fakat Ankara Zirvesi'nin asıl önemi, NATO'nun yaşadığı krizde düğümleniyor. En son İran Savaşı sırasında ABD ile NATO üyeleri arasında görüş ayrılığı ve kriz yaşandı. ABD Başkanı Trump, NATO üyelerini kendisini yalnız bırakmakla suçladı, Körfez ülkelerinin "NATO'dan daha fazla yardım ettiğini" söyledi.

ABD'nin NATO üyelerinden şikayeti yeni değil. İlk çatlak 2003 yılında Irak işgali sırasında yaşanmıştı. O yıllar Almanya-Fransa ile başlayan çatlak, giderek büyüdü.

Sorunun kaynağında, NATO'nun meşhur 5. maddesi bulunuyor. Bu madde, bir NATO üyesine yapılan saldırıyı, tüm üyelerine yapılmış sayarak ortak savunmayı şart koşuyor. Fakat bu şart, sadece ABD için kullanıldı. 11 Eylül 2001'de "İkiz Kuleler"e yapılan saldırı sonrası Afganistan işgaline NATO üyelerinin hepsi katılmıştı. Sonraki savaşlarda ise, saldıranın ABD olduğunu belirterek karşı çıkanlar oldu. İran Savaşı'nda bu ülkelerin sayısı arttı. Hatta İspanya, ABD uçaklarına hava sahasını veya üslerini kullanılmayacağını açıkladı. ABD ise, savaşa destek vermeyen NATO üyelerini kritik ittifak görevlerinden dışlama, İspanya gibi ülkelerin üyeliğini askıya alma gibi tehditler savurdu.

NATO'nun Ankara Zirvesi, bu gerginlik içinde gerçekleşecek. Onun için ABD Dışişleri Bakanı Rubio, Ankara Zirvesi'ni "tarihinin en önemli zirvesi" olarak tanımladı.

Sayfa 2'de sürüyor

Halkların katili NATO'yu dağıtalım!

77 yıl önce, ABD'nin öncülüğünde kurulan NATO'nun amacı, "sosyalist bloku" geriletmek, işçi-emekçi ve ezilen halkların mücadelesini bastırmaktı.

Aradan geçen yıllarda "sosyalist blok" yıkıldı, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi veren örgütlere büyük darbeler indirildi, ABD'nin kendini "imparator" ilan ettiği "tek kutuplu dünya" "çok kutuplu"ya dönüştü. NATO dahil, emperyalist kurumlar tartışmalı hale geldi. Fakat henüz "yeni bir düzen" kurulmadığı için, krizlere rağmen bu kurumlar varlıklarını koruyor.

NATO'nun başını çeken ABD ile AB ülkeleri arasında çelişkiler keskinleşmesine rağmen, yükselen Çin-Rusya blokuna karşı birlikte hareket etme zorunluluğu, onları birarada tutuyor. Ancak eskisi gibi ABD'nin güdümünde davranma gereği duymuyorlar.

Ankara Zirvesi'nin gündeminde, NATO'nun askeri harcamaları da var. Geçen yıl Lahey'de düzenlenen zirvede Trump, savunma harcamalarının GSMH'nin yüzde 5'ine çıkarılmasını istemişti.

Kendi ülkelerinde işçi ve emekçileri her geçen gün daha zor koşullarda yaşatanlar, ya da Türkiye gibi "açlık sınırı"nın altında ücret verenler, askeri harcamalara milyon dolarlar ayırıyorlar. Bunu bile az bulan egemenler, askeri harcamaları arttırmak istiyor. Üçüncü emperyalist savaş, daha fazla silahlanmayı, militarizmi şart koşuyor.

Türkiye cephesinden Ankara Zirvesi, aynı zamanda ABD ile süren pürüzleri gidermek için değerlendirilecek. Hakan Fidan "ABD ile ilişkilerin kurumsal bir sistematığe oturtulması açısından Ankara Zirvesi'nin tarihi bir fırsat olduğunu" söyledi. ABD ile Türkiye arasında F-35 programı ve S-400 hava savunma sistemi yıllardır sürüncemede olan konular. Türkiye S-400'leri kullanmadığı halde, ABD'nin F-35 programındaki blokajı sürüyor; Ankara Zirvesi'nde kalkacağına garanti de yok!..

Ankara Valiliği, bu "çok önemli" zirve için, günler öncesinden "yasaklar genelgesi" çıkardı. Zirve, en fazla güvenlik tedbirlerinin alındığı Saray'da yapılacak olmasına karşın, çok daha geniş bir alan "hassas bölge" ilan edildi ve önlemler artırıldı.

Ankara'nın 9 merkez ilçesinde 6-12 Temmuz günleri kamu personeli idari izinli sayılacak. Resmi heyetler için ayrılan 15 otelin bulunduğu bölgelerde varolan kameraların yanısıra ek gözetleme sistemleri yerleştirilecek. Ankara'ya gelecek liderler için, sivil kullanıma açık Esenboğa yerine Etimesgut askeri havalimanı hazırlanıyor. Trump'ın kullandığı "Air Force 1" başta olmak üzere büyük uçakların kullanımına uygun

hale getiriliyor. Zirve süresince 40 bin polis ve jandarma görev yapacak. CIA başta olmak üzere emperyalist istihbarat örgütleri kendi önlemlerini ayrıca alıyorlar.

Bütün bu önlemler yetmiyor, 1-15 Temmuz arası konserlerden mezuniyet törenlerine kadar her tür etkinlik yasaklanıyor. Korku dağları sarmış durumda.

Kurulduğu günden bu yana halkların katili olan NATO'ya katılabilmek için Türkiye 1952'de Kore'ye asker gönderdi. Dönemin ABD Dışişleri Bakanı, en ucuz askerin Türk askeri olduğunu söylemiş, "bize maliyeti 23 cent" demişti. Nazım Hikmet de "23 cent" üzerine bir şiir yazmış ve şiirin sonunda "yarın size çok pahalıya mal olur" demişti.

2004 yılında İstanbul'da yapılan NATO Zirvesi, NATO tarihinin en büyük eylemlerine sahne oldu. Şimdi bir kez daha Türkiye'nin NATO üyeliğini "pahalıya mal etme" zamanı. Emperyalistler ve işbirlikçilerin "tarihi zirve" olarak adlandırdıkları Ankara Zirvesi'ni protesto ve direnişlerle tarihe geçirme zamanı...

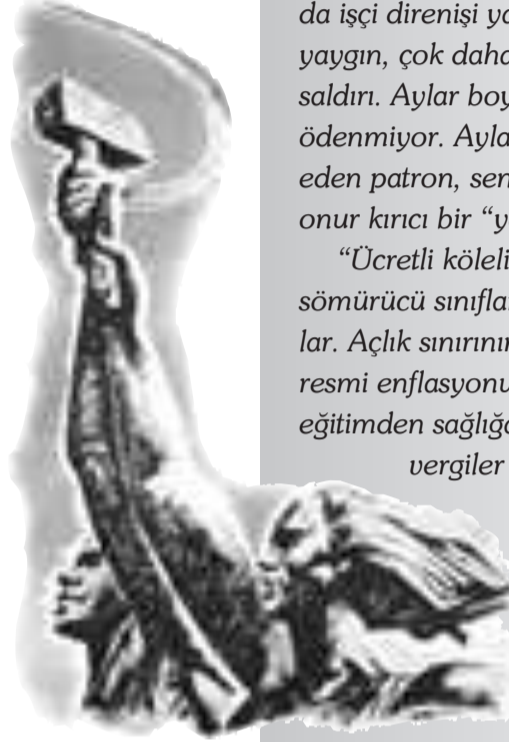
Türkiye'deki işbirlikçi tekeli burjuvazinin 1 numarası olan Koç Holding, bu yıl 100. yılını kutluyor. Kuruluş kutlamaları kapsamında yapılan bir hastane açılışında Rahmi Koç, yanındaki devlet yetkililerinin kahkahaları arasında "hasta Kürt kadın" fıkrasını anlattı.

Hem Kürtleri hem kadınları aşağılayan bu "fıkra", büyük tepki topladı. Bunun üzerine Rahmi Koç özür diledi. Ama burjuvaların ve onun hizmetindeki bürokrat-siyasetçi tayfasının Kürt halkına ve kadınlara dönük zihniyetleri bir kez daha su yüzüne çıktı. Koç'ları AKP karşıtı "laik" hatta "demokrat" görenler de gerçek niteliğiyle yüz yüze geldiler yeniden...

Haziran ayında yitirdiğimiz Ahmet Arif'in söylediği gibi "bunlar engerekler ve çıyanlardır / ekmeğimize, aşımıza göz koyanlardır..."

Bunları tanıyoruz! Halkların düşmanları olduklarını biliyoruz! Ne kadar kriz yaşasalar da kendiliğinden yıkılmayacaklarının da farkındayız!

NATO'yu da işbirlikçilerini de yıkacak olan, işçi ve emekçilerin, ezilen halkların mücadele azmi ve gücüdür! Bir kez daha emperyalistlere ülkeyi dar edelim! Emperyalistlere ve işbirlikçilerine halkların gücünü gösterelim!

Okurlara...

Merhaba,

Doruk Madencilik işçilerinin direnişi tüm toplumun sahiplendiği bir direnişe dönüştü. Bunda madencilerin vazgeçmiyor-direniyor olması önemli bir unsur; ancak taleplerin çarpıcılığı da çok etkiliyor işçi ve emekçileri...

Ödenmeyen ücretleri için direniyor madenciler. Geçmişte de ücret alacakları için çok sayıda işçi direnişi yaşanmıştı; şimdi ise çok daha yaygın, çok daha pervasız biçimde yapılıyor bu saldırı. Aylar boyunca çalışıyorsun; ancak para ödenmiyor. Aylar boyunca senin üzerinden kar eden patron, seni ve aileni açlıktan ölüme ya da onur kırıcı bir "yaşam"a mahkum ediyor.

"Ücretli kölelik düzeni" bile yetmiyor artık sömürücü sınıflara "ücretsiz kölelik" dayatıyorlar. Açlık sınırının altında bir asgari ücret ile, resmi enflasyonun yarısı bile etmeyen zamlarla, eğitimden sağlığa temel ihtiyaçlarda giderler ve vergiler artarken geliri sürekli azaltmaya çalışarak, sıradan bir "sömürü" kavramı ile açıklanamayacak kadar derin ve vahşi bir saldırganlık geliştiriyorlar.

Bütün bunlara karşı fiili-meşru-militan mücadele ve direniş hattı, artık daha yaygın bir alıyor ve kabul görüyor. Gündemdeki konulara ilişkin yazıları dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz. Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

140. Sayıda

3	"Mutlak butlan" ve sonrası
5	Gezi Direnişi'nin yıldönümünde anmalar
6	İtalyan Lisesi grevi
	Artvin madene karşı direniyor
7	Sendikalar arpalık, sendikacılık hanedanlık değil
8	RAF militanından dersler
9	1 Mayıs 2026'ya dair notlar
10	Anti-emperyalizm toplumsal hafızamızın parçası
11	2004 NATO Zirvesi'ni hatırlamak
12	Halkların katili NATO'ya geçit yok
14	Bilgi Üniversitesi'nin kapatılması üzerine
15	Bilgi Üniversitesi'nde direndik, kazandık
16	Bilgi Üniversitesi'nde direniş güncesi
18	İşçi sınıfı tarihinden 1908 grevleri
19	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
20	İran savaşına Çin'de çözüm arayışı
23	Hapishanelerde hak gaspları

Yayın Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Çağdaş Büyükbaş

Adres: Mecidiyeköy mah. Ayfer sk. No: 10/5 Asım Bey Ap. Şişli/ İst. Tel: 0538 777 99 01, devrimcidurus@gmail.com, proleterdevrimciduruş3.org

Baskı: Berdan Matbaacılık, Davutpaşa cad. Güven San. Sit. C Blok No: 215-216 Topkapı/İst.

Tel: (0212) 613 1211, ISSN: 2147-4028, Yayınevi sertifika no: 48918

YEDİVEREN YAYINLARI Yerel Süreli Yayın, Sayı:140, Haziran 2026, 20 TL(KDV %0)

İki yılı aşkın süredir CHP'nin üzerinde aslı duran "mutlak butlan" kılıcı, 21 Mayıs günü indirildi. Özgür Özel'in başkan seçildiği 4-5 Kasım 2023'te yapılan Kurultay'ın aldığı tüm kararlar "hükümsüz" sayılarak, eski başkan Kemal Kılıçdaroğlu ve parti meclisi yeniden göreve getirildi.

Ardından **CHP'nin Genel Merkez binasına polisle girildi. Kapılar-camlar kırıldı, gaz bombası ve plastik mermi kullanıldı.** Binada direnen Özgür Özel ve onu destekleyen milletvekilleri, üyeler, polis zoruyla dışarıya çıkarıldı.

Polisin bu şekilde girdiği Genel Merkez, Kılıçdaroğlu'na hazır hale getirildi böylece. **Sadece bu tablo bile, AKP'nin mahkeme-polis gücüyle CHP'ye çöktüğünü, Kılıçdaroğlu'nu**

binlerce kişinin ölümüne sebep olması, sonrasında depremzede halkı ortada bırakması, ona olan öfkeyi daha da büyüttü. Kitlelerin bu büyük öfkesine rağmen 2024 seçimlerinde CHP onu yeniden aday gösterince, seçimleri kaybetti. Şimdi bu davayı açarak hem AKP'ye yeniden yaranmaya çalışıyor, hem de CHP'den "intikam" alıyor.

İddianamede Lütfi Savaş "müşteki", Kılıçdaroğlu "mağdur" sıfatıyla yer alıyor. Kanunen kurultaydan sonra en geç bir ay içinde YSK'ya başvurulması gerekirken, aylar sonra yapılan başvuruyla dava açıldı.

Sonuçta davayı açan kişinin niteliği ve kanuna aykırı bir şekilde açılması, davanın otomatikman hukuk-dışı, siyasi bir dava olduğunu gösteriyordu. Bu dava, yıllarca CHP'nin

anayasayı bile çiğnediği kimse için sır değil. Bu yol artık sıradanlaştı, yönetme yöntemi haline geldi. Son olarak CHP'ye yapılan, **muhalefet partisini de kendisinin belirlediği** bir aşamaya geçmek oldu.

Bu dönemde **hukuksal mücadele ile hiçbir konuda hak elde edilemeyeceği, sıradan insanların bile gördüğü bir gerçektir artık. En temel hakları kazanmak için bile fiili-meşru mücadelenin öne çıkması gerektiği görülüyor.**

Özgür Özel yönetiminin "mutlak butlan" kararını tanımaması, Özel'in tebliğ kağıdını yırtıp atması, Genel Merkez binasında direnişe geçmesi, ardından polis barikatlarını aşarak meclise yürümesi, düzen muhalefeti açısından bile fiili-meşru mücadelenin kaçınılmaz ve zorunlu olduğunu gösteriyor.

Kayyum siyaseti çöküyor

Erdoğan yönetimi, uzun bir süredir ülkeyi kayyumlarla yönetiyor. Belediyelerden üniversitelere kadar birçok alanda kayyumlar işbaşında. Zaten sınırlı olan "seçme-seçilme hakkı" tamamen ortadan kalktı. Şimdi buna ana muhalefet partisinin kendi içindeki seçimler eklendi.

Fakat artık kayyumlarla yönetmekte zorlanıyorlar. Üniversitelerden belediyelere, kayyumlara karşı direniş büyüyor. 19 Mart'ta İBB'ye kayyum atama girişimi, Saraçhane'de günlerce süren kitle eylemleriyle püskürtüldü. Son olarak CHP yönetiminin ve tabanının direnişi, CHP'nin kayyumla yönetilemeyeceğini ortaya koydu. Kılıçdaroğlu sadece CHP tabanından değil, çok geniş bir kesimden büyük bir tepki aldı.

CHP'ye kayyum atandığı günlerde Bilgi Üniversitesi de kapatma kararıyla karşı karşıya kaldı. Bilgi'ye daha önceden kayyum atanmıştı. Akademisyenlerin, öğrencilerin ve ailelerinin üç gün süren kampüs işgalinin ardından, Cumhurbaşkanı Kararnamesi değiştirilerek kapatma kararı kaldırıldı. Bu kazanım, Bilgi Üniversitesi'nde kayyum rektörün de değişmesi mücadelesini güçlendirecektir.

Böylece Erdoğan yönetiminin kayyum siyaseti sağından-solundan yırtılmaya, çökmeye başladı. "Milli irade", "seçim", "sandık" kavramlarını en sık kullanan ve meşruiyetini bu kavramlarla açıklayan AKP, yıllardır atanmışlarla ayakta durabiliyor. Sadece

AKP'nin CHP üzerindeki oyunu: "Mutlak butlan" ve sonrası...

da bir aparat olarak kullandığını resmediyordu.

Fakat Özgür Özel ve çevresinin Genel Merkez'deki direnişleri, ardından kitleyle birlikte meclise yürüyüşü, tabloyu tersine çevirdi. AKP ve Kılıçdaroğlu'nun zaferi değil, yenilgisi oldu.

Fiili-meşru mücadele kaçınılmaz

"Mutlak butlan" uzun bir süredir siyasi literatüre giren bir hukuk kavramı. TCK'nın birçok maddesinde olduğu gibi Arapça bir kelime. Sonradan "kesin hükümsüzlük" şeklinde değiştirilmiş zaten. Aile hukukundan idare ve borçlar hukukuna kadar birçok alanda kullanılıyor. Fakat siyasi partiler için kullanılması ilk kez oluyor.

Bu davayı açan kişi ise, Hatay halkının büyük bir öfke duyduğu, Hatay eski Belediye Başkanı Lütfü Savaş. Savaş, aslında AKP'nin belediye başkanıydı. 2014 seçimlerinde AKP onu aday göstermeyince CHP'ye transfer oldu. İki dönem CHP'den belediye başkanlığı yaptı. Bu süre boyunca, Hatay'ın ilerici, solcu kesimleri tarafından benimsenmedi. Verdiği ruhsatlar ile depremde

yeni yönetimi üzerinde bir baskı unsuru olarak kullanıldı. **CHP'li belediyelere operasyonlar, 19 Mart darbesiyle İmamoğlu'nun hapse atılması, bazı belediye başkanlarının tehditle AKP'ye transferi gibi pek çok saldırının ardından, "mutlak butlan" için de düğmeye basıldı.**

Bu kararın Erdoğan yönetimi tarafından kendi hukuk sistemlerini ters-yüz ederek alındığı, dolayısıyla tamamen siyasi amaçlar güdüldüğü son derece açık. Öyle ki, Asliye Hukuk Mahkemesi'nin aldığı kararı Adalet Bakanı okudu. Siyasi partilerle Yüksek Seçim Kurulu'nun ilgilendiği; YSK'nın da 2023'teki kurultayı ve sonrasında yapılan CHP'nin iki kurultayını onayladığı halde bunu yapabildiler.

Karar verilmeden kısa bir süre önce YSK'nın tüm üyeleri değiştirilmişti. Karar sonrası CHP'nin YSK'ya itirazı, yeni YSK üyeleri tarafından reddedildi. Böylece YSK verdiği kararları, yetkilerini, varlığını reddetmiş oldu. Ama ne gam!...

AKP'nin mahkemeleri kendi amaçları doğrultusunda kullandığı, bunun için kendi kanunlarını,

Başta acil talepler olmak üzere ekonomik-demokratik-siyasi taleplerin karşılanması, genel grev-genel direnişi zorunlu kılıyor. Ama bunu, CHP dahil hiçbir düzen partisi yapmaz. Aksine durdurmak için ellerinden geleni yaparlar. Sarı ve uzlaşmacı sendikalar da öyle... İşçi ve emekçiler, ancak devrimciler önderliğinde kurulacak taban örgütleriyle harekete geçtiğinde, bu hakları birer birer alacaktır.

belediyelere baktığımızda bile, **2024 yerel seçimlerinden sonra çoğu DEM Parti'den 13 belediyeye kayyum atandığını görüyoruz.** Ayrıca 17'si CHP'den olmak üzere toplam 73 belediye başkanı AKP'ye transfer edildi.

Kayyum siyaseti, AKP'nin kitle tabanının eridiğinin bir göstergesi. Artık seçim hilelerinin bile mesafeyi kapatamayacağı noktaya gelindi. AKP ciddi bir meşruiyet krizi yaşıyor. Onun için meşruiyeti dışarda arama arayışları arttı. Bu durumu, arkasında duran emperyalistler de biliyor. ABD'nin Türkiye Büyükelçisi geçtiğimiz aylarda "Erdoğan meşruiyetini Trump'tan alıyor" demişti. **"Mutlak butlan" kararı çıkmadan bir gün önce de Erdoğan'ın Trump'la telefonda görüştüğü ortaya çıktı.** Trump, Erdoğan'ın kendisine "yüzyıllardır beklenen lider olduğunu" söylediğini yazdı. Sonra da bu paylaşımı kaldırdı.

Fakat **Trump'ın meşruiyetinin sarsıldığı günümüz koşullarında, ona dayanarak meşruiyet sağlamak, eskisi gibi kolay değil.** Dahası kitle tabanını büyük ölçüde yitiren parti ve liderleri, emperyalist odaklar da uzun süre ayakta tutamaz.

Sokaklar, meydanlar öne çıkıyor

Tam da böylesi bir dönemde CHP'ye kayyum atanması, Erdoğan ve AKP'nin içine düştüğü meşruiyet krizinin boyutunu ortaya koyuyor. Erken ya da baskın bir seçim öncesinde, en büyük rakibi CHP'yi zayıf düşürmek ve bir kez daha kazanmak amacını taşıyor.

Son yerel seçimlerde "birinci parti" konumuna yükselen CHP, çok büyük saldırılara maruz kalmasına rağmen AKP'den önde görünmeye devam ediyor. Erdoğan yönetimi, 19 Mart darbesi başta olmak üzere tutuklamalara, kayyumlara, transferlere rağmen CHP'yi geriletmeyi başaramadı. İki yıldır elinde tuttuğu "mutlak butlan" silahını, bugün kullanıma sokmasının nedeni budur. CHP'yi kendi iç sorunlarıyla boğmak, ikiye bölmek suretiyle güçten düşürmek istiyor.

CHP, 19 Mart darbesini kitlelerin gücüyle püskürtebildi. Fakat sonrasında "her hafta miting" diyerek rutin bir mücadele hattı belirledi. 19 Mart sonrası Saraçhane gösterilerinde gençlerin "Taksim" sloganlarını bastırmak için "1 Mayıs'ta Taksim'deyiz" sözü vermişti. Fakat ne o zaman, ne de bu yıl Taksim sözünü yerine getirdi. Topu, sendikalara atarak işin içinden sıyrıldı. Oysa başta gençler olmak üzere kitlelerin 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlama talebi artmıştı. CHP yönetimi, bu talebe yanıt veren bir mücadeleden uzak durdu. **Fiili-meşru mücadele yerine, yasal mitinglerle süreci götürmeyi tercih etti. Böyle olunca saldırıların arkası kesilmedi.** Oy tabanını korudu fakat arttıramadı. Bunu da asıl olarak hayat pahalılığı ve baskılardan dolayı kitlelerin AKP'ye artan öfkesine borçluydu.

CHP'nin mitinglerle sınırlı pasif direnişi, kayyumun zeminini oluşturdu. "Mutlak butlan" kararından sonra da CHP yönetimi, kitleyi sokağa çağırarak yerine Genel Merkez önünde toplanmayı

tercih etti. Ardından Kılıçdaroğlu ile uzlaşma çabaları başladı. İki tarafın ortaklaşacağı şekilde Olağanüstü Kurultay'ı toplamayı umut etti. Kılıçdaroğlu "en uygun zaman" derken, Özel "en kısa zaman" dedi. Ve bir heyet oluşturmaya girişildiği anda, Genel Merkez'in önu polisler tarafından çevrildi.

Pasif direniş biçimleri ve uzlaşma girişimleri, karşı tarafı cesaretlendiren, yeni hamleler yapmalarını hızlandıran bir rol oynadı. Önceleri "Kılıçdaroğlu ofisinde çalışacak", "Kılıçdaroğlu neredeyse Genel Merkez orasıdır" açıklamaları yapanlar, iki gün sonra Genel Merkez'e polis zoruyla girdiler. Hem de Genel Merkez'in kapılarının-camlarının kırılması, orada bekleyenlerin biber gazlı, plastik mermili saldırıya uğraması pahasına...

Genel Merkez binasında ciddi bir direniş olmadı. Derme-çatma barikatlar kısa sürede yıkıldı, kadın milletvekilleri dışarı çıkarıldı. Bir saat içerisinde polisin eline geçti. Bu durumu kaldırmayıp ağlayanlar bile vardı. **Büyük bir moral çöküntüsü ve yenilgi psikolojisine girilmişken, Özgür Özel'in hamlesi tabloyu değiştirdi. Genel Merkez'in bir binadan ibaret olmadığını, mücadelenin sokaklarda, meydanlarda süreceğini bildirmesi ve "yürüyelim arkadaşlar" diyerek meclise yürüyüşü başlatması, yenilgi havasını dağıttı.** Ardından yaklaşık iki saat boyunca 6 km. yürünmesi, polis barikatlarının aşılması, arabaların kornalarıyla destek vermesi, yağmura-doluya rağmen kitlelerin artması ve Özgür Özel'in TOMA'nın üzerine çıkarak slogan attırması, yenilgiyi zafere çevirdi.

Bir kez daha görüldü ki, yasal sınırlar içinde pasif mücadele biçimleriyle, uzlaşma çabalarıyla saldırıları püskürtmek mümkün değildir. Sokaklara, meydanlara çıkılmadan zafer elde edilemez.

Genel grev-genel direniş!

Gelinen aşamada, "bundan sonra ne olacak" sorusu öne çıkıyor.

CHP açısından bundan sonrası, zorlanarak geldiği direniş çizgisini sürdürmesine bağlıdır. Erdoğan yönetimine ve Kılıçdaroğlu'na karşı elde ettiği üstünlük, bu çizgiye geçtiği anlarda olmuştur. Muhafız kesimlerin desteğini de ancak bu sayede alabilmiştir.

Muhafız partilerin Özel'in yanında yer almasında elbette "mutlak butlan"ın yol olması durumunda, kendilerinin de başına geleceği korkusu vardır. Hiç bir partide, hatta sendika ve dernekte kendi seçtiği yönetimle faaliyetlerini sürdürme garantisi yoktur artık. AKP, işine gelmediği zaman bir mahkeme kararıyla bu yönetimleri değiştirebilir.

Kayyumlar ilk geldiğinde gerekli refleks gösterilmemişti. Fakat "mutlak butlan" Özgür Özel yönetimi tarafından hemen reddedildi ve direnişe geçildi. Muhafız partilerin desteğini almasında da asıl faktör budur. Öyle ki, AKP'nin ortağı MHP bile "mutlak butlan" karşıtı açıklamalar yapmış, Kılıçdaroğlu'ndan "feragat etmesi"ni istemiştir.

Diğer yandan **Özgür Özel'in yeni Genel Merkez ilan ettiği Meclis Odası'nı ilk ziyarete giden partinin DEM olması önemlidir. DEM'in desteği, "süreç"le oyalayarak Kürt oylarını almayı planlayan AKP'yi zora sokacaktır.** Keza tüm muhafız partilerin Kılıçdaroğlu CHP'sini tanımayıp ilişkilerini Özel'le sürdürmesi, önemli bir kazanımdır. Bu tepkinin devam etmesi gerekir. Bu da Özel yönetiminin dik duruşunu sürdürmesiyle doğru orantılı olacaktır.

CHP yakın bir zamanda Olağanüstü Kurultay'ı toplayabilir, ya da Özgür Özel ekibi ayrı bir parti kurmak zorunda kalabilir, bunu önümüzdeki günlerde göreceğiz. Önemli olan, kayyum olarak partiye atanan Kılıçdaroğlu'nun hüsrana uğraması, siyaset sahnesinden silinmesidir. CHP'nin mitinglerinde, yürüyüşlerde en gür atılan sloganın "Hain Kemal" olması, boşuna değildir. **Kılıçdaroğlu'na tepki Erdoğan'a tepkiyle özdeşleşmiştir. Birinin yenilgisi, diğerinin de yenilgisi olacaktır.**

Fakat **unutulmaması gereken, CHP'nin de bir düzen partisi olduğudur.** CHP yönetiminde her kim olursa olsun yapacakları sınırlıdır. Kitlelerin acil taleplerinin karşılanması, yine kitlelerin kendi gücüyle ayağa kalkmasını gerektirmektedir. Ne seçim, ne parlamento, insanca bir yaşam sunabilir.

Özgür Özel, "mutlak butlan" sonrası Genel Merkez önünde yaptığı mitinglerde "Genel grev, genel direniş" sloganını işaret ederek "grevse grev, boykotsa boykot" demişti. Ama Saraçhane döneminde olduğu gibi "üretimden" değil de "tüketimden gelen gücümüzü kullanacağız" diyerek, bazı ürünlere ve firmalara yapılan boykotu hatırlatmıştı. Kaldı ki bütün bunlar muhalefette iken söyledikleri ve yaptıklarıdır. Yönetime geldiklerinde "enkaz devraldık" edebiyatı başlayacak, belediyelerde olduğu gibi "kasa boş" diyerek işçi ve emekçiden "fedakarlık" istenecektir.

Erdoğan yönetiminden kurtulmak elbette çok önemlidir, bu da kitle eylemlerinin gücüyle olacaktır. Özgür Özel yönetimi, Erdoğan yönetimini yıkmak için bu gücü arkasına almak istemektedir. Fakat mücadeleyi olabildiğince geri çizgide tutarak...

Başta acil talepler olmak üzere ekonomik-demokratik-siyasi taleplerin karşılanması, genel grev-genel direnişi zorunlu kılıyor. Ama bunu, CHP dahil hiçbir düzen partisi yapmaz. Aksine durdurmak için ellerinden geleni yaparlar. Sarı ve uzlaşmacı sendikalar da öyle...

İşçi ve emekçiler, ancak devrimciler önderliğinde kurulacak taban örgütleriyle harekete geçtiğinde, bu hakları birer birer alabilirler. "Üretimden gelen güç" olan grev, boykot ve direnişle birleşerek, tüm sömürülen-ezilen kesimleri kapsadığında, "hak verilmez alınır, zafer sokakta kazanılır" şiarı ete-kemiğe bürünecek ve işte o zaman zafer, direnen işçinin-emekçinin olacaktır!

25 Mayıs 2026 tarihinde internet sitemizde yayımlandı.

CHP'ye kayyum atandı! Kayyumlara karşı sokağa, eyleme...

AKP yönetimi, bir kere daha yargı so-pasına başvurdu. **Mahkeme eliyle CHP'ye "mutlak butlan" kararı verilerek son 3 yılda yapılmış bütün genel kurulları yok sayıldı.** Kitle desteğini kaybeden, hile ya-parak bile seçim kazanma ihtimali kalma-yan AKP için, geriye tek seçenek kalmıştı; muhalefet partisini kontrol altına almak! Dün Trump'la görüşen Erdoğan'ın, yine "meşru-iyetini Trump'tan aldığı" görüldü.

CHP'li belediyelere kayyum atadılar; 19 Mart 2025 operasyonu ile CHP'nin en önemli dayanağını kırmayı, İBB'ye çökme-yi hedeflediler; bitmek tükenmek bilmez operasyonlarla tutuklamalar yaptılar. Bazı belediye başkanlarını tutuklama tehdidi ile AKP'ye transfer ettiler. vb... **Kendileri güçlenemedikleri için CHP'yi güçsüzleş-tirmeye çalıştılar...**

Ancak kitlelerin AKP'ye öfkesi öyle-sine büyüktü ki, hiçbir saldırı politikası başarıya ulaşmadı. Dahası oy verdiği, kendisinin seçtiği belediye başkanlarının tutuklanmasına, kayyum politikalarına karşı kitlelerin öfkesi daha da büyüdü.

Şimdi de CHP'ye kayyum atandı! Kemal Kılıçdaroğlu üzerinden CHP'yi ele geçirme-ye, olmazsa ikiye bölmeye çalışıyorlar.

Ve tüm bu hamleleri, kendi yasalarını bile çiğneyerek, burjuva demokrasininin kırıntılarına dahi izin vermeyerek yapıyorlar. Geline nokta, kayyum politikasının, ana muhalefet partisinin yönetimini belirleme noktasına kadar uzanmasıdır.

Bu durum, sadece iki düzen partisi arasındaki çatışma veya egemen klikler arasındaki çelişki olarak görülemez. Keza sorun siyasi partiler ve seçimler sorunun çok ötesindedir. **AKP-MHP faşist yönetiminin kendini tahkim etme, pekiştirme hamle-sidir. Dolayısıyla meseleyi, faşizme karşı hak ve özgürlükler mücadelesinin bir parçası olarak ele almak gerekir.**

19 Mart saldırısında olduğu gibi, bu sal-dırıya karşı da topyekün mücadele yükselti-melidir. İBB'ye kayyum atanmasını engel-leyen tek şey, kitlelerin sokağa dökülmesi, yasaklara, yargı kararlarına ve estirilen terö-re rağmen Saraçhane'ye yığılması olmuştu.

Bu saldırıyı durduracak olan da budur. **Faşizmin saldırılarına karşı fiili-meşru-militan mücadeleyi büyütmekten başka çare yoktur.**

Sokağa, eyleme, direnişe!

21 Mayıs 2026 tarihinde internet sitemizde yayınlandı.

Gezi Direnişi'nin yıldönümünde anmalar

Gezi Direnişi'nin 13. yılında Taksim Dayanışması'nın çağrısı ile **İstanbul**'da Taksim-Mis Sokak'ta eylem yapıldı.

Saatler öncesinden Taksim Meydanı ve İstiklal Caddesi'ne açılan bütün sokaklar kapatıldı, metro ve otobüs seferleri de kesildi. Ablukaya rağmen yürüyerek anmaya gelen yüzlerce kişi "Gezi şehitleri ölümsüzdür", "Gezide düşene dövüşene bin selam", "Faşizme karşı omuz omuza", "15'inde bir fidan Berkin Elvan" sloganlarını attı; Gezi şehitlerinin isimleri okunduğunda, hep bir ağızdan, "Yaşıyor" diye haykırdı.

Anma Berkin Elvan'ın annesi Gülsüm Elvan'ın konuşması ile başladı. Ardından saygı duruşu yapıldı. Taksim Dayanışması adına okunan açıklamada, Gezi sürecinin nasıl yaşandığına değinildi. Katillerin değil Gezi' de düşenlerin yargılandığı belirtildi. "Katil devlet hesap verecek" sloganının atılması üzerine polis saldırı ile tehdit etti. Eylem sloganlarla bitirilir-

ken aralarında PDG'lilerin de olduğu grup bir süre ablukada tutuldu.

Eyleme kurumlar flama ve dövizleriyle katıldı.

Eylemden saatler önce Gençlik Devirecek'ten iki kişi Taksim'de, Kaldıraç ve Özgür Üniversite Hareketi'nden bir grup da eylemden kısa bir süre önce Mis Sokak önünde gözaltına alındı.

Ankara'da 1 Haziran'da Ethem Sarısülük'ün

katledildiği Güvenpark'ta anma yapmak isteyen An-kara Emek ve Demokrasi Güçleri'ne polis saldırdı. Atatürk Bulvarı'ndan Güvenpark'a yürümek isteyen kitle polis ablukasına alındı. Bir müddet polisle yapılan görüşmeden sonuç çıkmayınca sloganlarla barikata yüklenildi. Gaz bombası ve plastik mermi ile saldıran polis 24 kişiyi gözaltına aldı. Geriye ka-lanlar ise Kızılay sokaklarında eylemi sürdürdü. Et-hem Sarısülük'ün ailesi ve avukatı da Güvenpark'ta anma yaptı.

Yaşanan polis saldırısı aynı akşam İHD'de yapı-lan açıklamayla protesto edildi. Gözaltına alınanlar 2 Haziran'da serbest bırakıldı.

2 Haziran günü **İstanbul**'da 1 Mayıs Mahallesi'nde eylem sırasında araba çarpması sonucu katledilen Mehmet Ayvalıtış'ın mezarında, SODAP tarafından anma yapıldı.

2 Haziran'da Ali İsmail Korkmaz için, **Eskişehir**'de katledildiği Sanayi Caddesi'nde ailesi, Ali İsmail Korkmaz Vakfı, DİSK, KESK ve Tabip Odası tarafından anma yapıldı. Sloganlarla soka-ğa yürüyen kitleye Emel Korkmaz hitap etti. Ay-rıca sürecin anlatıldığı basın açıkla-ması yapıldı.

Mutlak Butlan'a karşı protesto eylemleri

CHP Genel Merkezi'nin polis saldırısı ile boşaltıl-ması ve parti yönetiminin "mutlak butlan" ile gaspe-dilmesi birçok yerde protesto edildi.

23 Mayıs'ta İstanbul'da saat 19'da ilçe merkezle-rinde yürüyüşler gerçekleştirildi. Eyüp, Kağıthane ve Sultangazi ilçelerinin yürüyüşleri ise **Nurtepe** Metro Meydanı'nda yapıldı.

Eylemde "Faşizme karşı omuz omuza", "Kurtu-luş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz", "Kayyumlar gidecek biz kalacağız" sloganları atıldı. Açıklamada alınan mutlak butlan kararının tanı-mayacağı, saldırılara karşı direnileceği vurgulandı. Eyleme PDD, EMEP ve SYKP flamarla katıldı.

24 Mayıs'ta ise Taksim Şişhane, Kadıköy Boğa

ve Bahçelievler'de eylemler yapıldı.

İstanbul'da **İstiklal Caddesi**'nde toplanarak Şişhane'ye yürümek isteyen kitle polis ablukasına alındı. Bu ablukayı aşan kitle sloganlarla yürüdü. "Faşizme karşı omuz omuza", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz", "Gün gelecek devran dönecek AKP halka hesap verecek" slogan-ları atıldı.

Şişhane'de aralarında PDD'nin de bulunduğu kurumlar sloganlarla saldırılarına protesto etti.

Kadıköy Boğa heykelinde toplanan kitle ise Bahariye Caddesi sonundaki Mehmet Ayvalıtış Parkı'na yürüdü. Burada bir süre oturma eylemi yapıldıktan sonra kitle dağıldı.

İtalyan Lisesi grevi kazanımla sonuçlandı

Özel İtalyan Lisesi'nde 123 gündür süren grev, tarafların anlaşmayı imzalamasıyla sonuçlandı.

Özel İtalyan Lisesi, İtalya devletine bağlı bir kamu okulu. Okulda İtalyan ve Türkiyeli öğretmenler çalışıyor. İtalyan öğretmenler İtalya devleti tarafından okula atanıyor. Türkiyeli öğretmenler ise özel sektör koşullarında bu okulda çalışıyorlar.

Lisede 35 İtalyan öğretmen bulunuyor. İtalyan öğretmenler kamu öğretmenleri. İtalya merkezli kendi sendikaları ve toplu sözleşme hakları var, bu haklardan yararlanıyorlar.

20 Türkiyeli öğretmen çalışıyor lisede. Türkiye'deki herhangi bir özel okuldan tek farkları, belirsiz süreli sözleşme ile çalışmaları. Aldıkları ücretler diğer özel okullarla aynı, hatta daha düşük seviyelerde.

2025-2026 Eğitim Öğretim Yılı başlarken Türkiyeli öğretmenlere zam yapılmıyor. İtalyan öğretmenler 7200 Euro aylık alırken Türkiyeli öğretmenler 1200 Euro aylık alıyor. İtalyan öğretmenler haftada 20 saat derse girerken Türkiyeli öğretmenler 27 saat derse giriyor. İtalyan öğretmenler nöbet tutmazken Türkiyeli öğretmenler haftalık nöbetler tutuyor.

Bu eşitsizliklerin giderilmesi için öğretmenler, okulun yönetimiyle görüşüyorlar ancak bir sonuç alamıyorlar. Okul yönetimi 2026 yılı için yüzde 15, 2027 yılı için yüzde 0 zam teklif ediyor.

Okul yönetimiyle yapılan görüşmelerden bir sonuç alınamayınca, öğretmenler, yetkili bir sendika olduğu ve toplu sözleşme hakkı bulunduğu için Tez-Koop-İş Sendikası'nda örgütleniyor ve işyerinde çoğunluğu elde ediyorlar.

Tez-Koop-İş'in okul yönetimiyle yaptığı toplu sözleşme görüşmelerinden de bir sonuç alınamıyor ve işyerinde grev oylaması yapıyor.

Oylamada grev kararı çıktı ve 20 Türkiyeli öğretmenin 15'i greve başladı. 2 Şubat'ta yapılan basın açıklamasıyla, grev kararı okulun kapısına asıldı ve 2 Şubat'tan bugüne kadar grev devam etti. Öğretmenlerin talepleri, yabancı öğretmenlerle ücret farkının giderilmesi, yan haklarının tanınmasıydı.

Grevin ilk günü öğretmenler, Beyoğlu'nda bulunan okuldan öğrencilerinin alkışlarıyla ayrılmış ve okulun önüne grev çadırını kurmuşlardı. Öğretmenler grev süresince okulun önündeki grev çadırında ziyaretçilerini ağırladı. Çeşitli tarihlerde okulun önünde,

İtalyan Konsolosluğu'nun önünde basın açıklamaları yaptılar. Akademisyen ve hukukçulardan oluşan 150 kişinin imza attığı bir imza kampanyası düzenlendi.

Yaklaşık 4 aylık direnişin ardından imzalanan TİS'e göre;

Öğretmenler, 2026 yılı için yüzde 25, 2027 ve 2028 yılları için yüzde 5 zam alacaklar. Haftalık 40 saat üzerinden düzenlenen sözleşmeler 20 saat üzerinden düzenlenecek. Öğretmenler daha önce tuttıkları nöbet için ücret almıyorlardı; artık haftalık 4 saate kadar nöbet ücreti alacaklar. Her yıl aralık ayında ek bir maaş alacaklar. 2025 yılı ücretlerinin telifisi amacıyla, Türkiyeli öğretmenlere 2 ek maaş ödemesi yapılacak. 2026 yılı için 1.200 Euro değerinde sodexo kartı verilecek. Sodexo karta 2027 ve 2028 yıllarında yüzde 5 zam uygulanacak.

Tez Koop-İş sendikası ve grevci öğretmenler okulun önünde kutlama yaparak grevi sonlandırdılar ve sınıflarına geçtiler.

Bir özel okulda veli baskısı ve öğrencilerin sınav durumu düşünüldüğünde, 123 günlük grev uzun bir süre gibi gelebilir. Ancak bu süre boyunca İtalyan yönetim hiçbir uzlaşma zeminine yanaşmadı. Grevci öğretmenleri işsiz bırakmakla tehdit etti. Dahası Milli Eğitim Bakanlığı grev kırılcılığı yaparak, yayınladığı kararla Halk Eğitim Öğretmenlerini okulda görevlendirdi.

Öğretmenlerin öncelikli talebi "eşit işe eşit ücret" hakkının kazanılmasıydı. Bu kazanım sağlanamadı, ancak genel anlamda iyileştirmeler yapıldı. Grevin 60. gününden sonra okul yönetimi ile anlaşma sağlanmıştı; ancak yönetim, resmi belgeyi imzalamamış, öğretmenler grevi bitirdikten sonra resmileştireceğini söylemişti. Öğretmenler bunu kabul etmediği için grev devam etti ve 123 güne ulaştı.

İtalyan Lisesi Grevi Türkiye'de Özel Sektör eğitim alanındaki ilk grev olmasının yanında Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın 1969 yılındaki 3 günlük grevinden sonra eğitim alanında ilk grevdi.

Doruk Madencilik işçileri yine Ankara'da

Alacakları için mücadele eden Doruk Madencilik işçileri, yine Ankara'ya geldiler, direnişe başladı.

Bağımsız Maden-İş sendikasında örgütlü olan maden işçileri, Nisan ayında alacakları için 17 gün süren bir direniş gerçekleştirmişti. Aylarca ücretlerini alamadıklarını söyleyen işçiler, önce Eskişehir'den Ankara'ya bir yürüyüş yapmış, sonra Ankara'da 9 gün boyunca açlık grevi ve eylem gerçekleştirmişti. Ankara ile sınırlı olmayan bir destek ve dayanışma ile karşılanan maden işçileri, bu direnişin gücüyle patronlarla masaya oturmayı başardı. Görüşmeler sonucunda, Doruk Madencilik'in ait olduğu Yıldızlar SSS Holding patronu işçilerin alacaklarının bir kısmını yatırdı; kalanı için de "bayramdan önce" diyerek söz verdi. Üç bakan da patrona garantör oldular. Bu koşullarda işçiler, 28 Nisan günü direnişi bitirerek evlerine döndüler.

Ancak geçen süre boyunca sözler tutulmadı. Sürekli yeni erteleme bildirimleri ile karşılaşan işçiler, alacakları için yeniden harekete geçti. 1 Haziran günü Ankara'ya gelerek eylem yapacaklarını duyuran işçilerin önü yolda kesildi. Madencilerin tuttuğu araçlar emniyet baskısı ile iptal edildi; madenciler polisin ablukasına alındı. Ardından Beypazarı direniş alanına çevrildi. "Gemileri yaktık, geri dönüş yok" diyen işçiler, 4 Haziran'da Yıldızlar SSS Holding önünde olacaklarını, tüm halkın desteğini beklediklerini duyurdular. Bu süreçte bir grup işçi ablukayı delerek Ankara'ya ulaşmayı başardı. 4 Haziran günü holdingin önünde toplandılar. Özellikle 3 bakanın garantör olduğu bir anlaşmada, patronun yine de ödeme yapmaması büyük bir siyasi teşhir unsuru olmuştu. Yıldızlar Holding önünde direnen işçiler, büyük bir destek ve dayanışma ile karşılaştılar.

Eylem sürerken, işçilerin alacaklarının yatırılmaya başlandığı haberleri geldi. İşçiler tüm alacakları tamamlanıncaya kadar eylemi sürdüreceklerini duyurdular.

Artvin madene karşı direniyor

Artvin'de halkın maden şirketlerine karşı direnişleri sürüyor.

Arhavi'de yürüyüş

Artvin-Arhavi'de 30 Mayıs günü Çaykur Fabrikası önünde toplanan bine yakın insan "Arhavi Maden İstemiyor!" diyerek yürüdü. İlçe merkezinde yapılan yürüyüş Cumhuriyet Meydanı'na kadar sürdürülerek burada basın açıklaması yapıldı. Ardından Tolga Kurdoğlu ve Fındıklı Çoksesli Kadın Korosu'nun türküleriyle eylem sona erdi. Açıklamada Arhavi'de maden olmayacağı, projenin iptal edildiği açıklanana kadar mücadeleye devam edileceği vurgulandı. Yürüyüşe Fındıklı, Ardeşen, Pazar, Kemalpaşa, Hopa, Borçka, Murgul ve Şavşat'tan katılım olduğu görüldü. Yürüyüş boyunca "Arhavi Maden İstemiyor!", "Toprağıma, Suyuma, Havama Dokunma!" sloganları atıldı.

Şavşat-Bazgiret'de maden direnişi kazandı

Artvin'in Şavşat ilçesine bağlı Bazgiret Köyü'nde maden çalışmasına karşı yürütülen mücadele kazanımla sonuçlandı. Maden şirketi Lidya ve Erkan Madencilik'in doğa katliamını meşrulaştırmak için hazırlanan ÇED dosyası reddedildi.

ÇED raporunda proje alanı 22 hektar olarak düzenlenmişti; oysa ruhsat alanı 1980 hektardı. Açılacak madenlerden bakır, çinko, kurşun ve pirit çıkarılması planlanıyordu.

Bazgiret halkı, maden projesinin köydeki su kaynaklarını zehirli atıklarla kirleneceğini, orman ekosistemini bozacağını ve heyelan dengesini bozacağını ileri sürerek projeye karşı çıkıyorlardı. Direniş, halkın kazanımı ile sonuçlandı.

Artvin PDD

Sendikalar arpalık, sendikacılık hanedanlık değildir SINIF SENDİKACILIĞINI YÜKSELTELİM!

Geçtiğimiz günlerde **Memur-Sen**'in Genel Başkanı Ali Yalçın'ın oğlunun aldığı ihaleler ortaya saçıldı. Yuşe Yalçın, sosyal konut adı altında, kamudan aldığı arazi üzerine kurduğu lüks konutlarla gündeme geldi. Yuşe Yalçın çok genç yaşta olmasına rağmen Ankara, Manisa, Aydın gibi birçok ilde konut projeleri inşa etmişti; bazıları satılmış, bazıları devam ediyordu. Bunlar küçük projeler de değil, geniş araziler üzerine kurulmuş devasa yapılar...

Konu CHP milletvekilleri tarafından meclisin gündeme getirildi. "Öğretmen maaşıyla büyüttüğü oğlunun hatırı sayılır serveti var; çocuk yaşta bu serveti nasıl elde etti" diyerek, bağımsız denetçileri göreve çağırdılar. Ayrıca Ali Yalçın'ın da öğretmen maaşıyla edinilmeyecek kadar çok fazla mal-mülk edindiği ortaya çıktı.

Ali Yalçın'ın bu konularda üyelerine ve topluma açıklama yapması, sendika yöneticiliğinden istifa etmesi, hesap vermesi gerekirken sorunu geçiştirmekle yetindi. Tıpkı bakanların, bürokratların yolsuzlukları ortaya dökülmesine rağmen hesap vermedikleri gibi...

Babadan oğula saltanat

İşbirlikçi-sarı sendikacılar, sendika olanaklarını yalnızca kendi ticari ilişkileri için kullanmıyorlar. **On yıllarca başkanlık yapmaları yetmiyor, kendilerinin yerine çocuklarını hazırlıyor, onları yönetici yapıyorlar.**

Sendikaların olanaklarını işçilere kapalı tutan, mücadele için kilini kıpırdatmayan, ancak taban baskısıyla harekete geçen sendika yöneticileri, sendikaları hanedanlık haline getirmiş durumdadır. Çocuklarını, akrabalarını sendikalarda işe alıyorlar ya da sendikanın nüfuzunu kullanarak önemli yerlerde getiriyorlar.

Bazı işkolu sendikaları tam bir hanedanlık haline gelmiş zaten. 30 yıldır başkanlık yapan sendikacılar var. Türk-İş'e bağlı **Dok Gemi-İş** sendikasında 1991'den beri Genel Başkan olan Hüseyin Necip Nalbantoğlu bunlardan biri. Oğlunu da genel başkan yardımcısı yapmış! 1977'den beri **TOLEYİS** Genel Başkanı olan Cemal Bakındı'nın oğlu Murat Bakındı, genel başkan yardımcısı olmuş! **Belediye-İş** Genel Başkanı Nihat Yurdakul'un oğlu Murat Yurdakul, genel başkan yardımcılığını yürütenlerden biri.

Her üç oğul da, kısa süreli iş hayatından sonra, sendikanın çeşitli yerlerinde görev yaptıktan sonra şube başkanlığını getirilmiş, ardından genel başkan yardımcılığına terfi etmişler! Kısaca babadan oğula geçen bir "aile saltanatı" kurmuşlar.

Sorun tekil değil yapısal

Sendikaların bu durumu yeni değil elbette, son da olmayacak. Geçmiş yıllarda konfederasyon yöneticileri başta olmak üzere sendika başkanları benzer

İşbirlikçi-uzlaşmacı sendikacılık ile sınıf sendikacılığı arasında bu konuda da net bir ayrım vardır.

Sendikaların arpalık, sendikacıların hanedanlık kurmasını önlemenin yolu, sınıf sendikacılığından geçiyor.

şekilde gündeme gelmişlerdi. 30 yılı aşkın süre **Türk Metal** Sendikası'nın başkanlığını yapan Mustafa Özbek'in dudak uçuklatan mal varlığı ortaya çıkmıştı mesela. Oğlunun servetiyle gündeme gelen Memur-Sen Başkanı Ali Yalçın'ın aylık 500 bin lira aldığı basında yazıldı çizildi. **2020-2021 toplu görüşme sürecinde yüzde 4 zammı kamu emekçilerine reva gören Memur-Sen yöneticileri, sendika başkanlık maaşlarına yüzde 50,4 zam yaptılar. Türk-İş'ten DİSK'e kadar işbirlikçi-uzlaşmacı sendikacıların aylık maaşları, bir işçi veya memur aylığının 10 katını aşıyor.**

Dolayısıyla **tek tek kişilerin ötesinde, yapısal bir sorunla karşı karşıyayız.** Bunun da temelinde sendikaların işçiler tarafından denetlenmemesi yatıyor. **İşçiler her ay kendilerinden zorunlu kesilen aidatlarının nereye-nasıl harcandığını bilmiyorlar.** Bu konuda soru bile soramıyorlar. Sözde mali raporun verildiği genel kurullar, göstermelik bir şekilde yapılıyor. Sendikal demokrasi hiç birinde işlemiyor. Böyle olunca sendikalar, sendika başkanlarının ve yöneticilerinin rahatça kullanabildiği bir arpalık haline geliyor.

Elbette çok sınırlı da olsa devrimci, demokrat sendika yöneticilerini bunun dışında tutuyoruz. Fakat bunların çoğu baraj altında kalan, üyeleri az olan sendikalar olduğundan, varolan durumu değiştirecek bir güç oluşturmuyor.

Şeffaflık ve hesap verebilirlik

Sendikalar işçilerin kamu emekçilerin çalışma koşullarını iyileştirmek, ekonomik ve siyasi haklarını korumak ve geliştirmek için kurulan oluşumlardır. Şirket değildir!

Sendikaların bütçesi üyelere kesilen aidatlardan oluşur. Elbette her sendikanın üye sayısına göre bütçesi de değişir. Üye sayısı fazla olan, grev ve direniş yaşamayan sendikaların kasasındaki para da daha fazladır. Oysa **aidatlar asıl olarak grev ve direnişler için toplanmıştır. Ama paralar işçiye-memura değil, sendikacıların lüks yaşamına harcanır.**

Sendikaların gelir-giderleri, yapılan harcamalar, yöneticilerin maaşları üyelere ve halka açıklanmaz.

Devlet bürokratlarının, milletvekillerinin, belediye başkanlarının maaşları bilinir; (tabii resmi maaşlar dışında elde ettikleri kazançlar saklanarak) fakat sendikaların bütçeleri, sendikacıların maaşları adeta bir sır gibi saklanır. Ne kadar aidat toplandığı, sendika

mülklerinden ne kadar gelir elde ettikleri, ticari gelirleri vb. bilinmez. Tabii nereye nasıl harcama yaptıkları da...

Başkanları-yöneticileri korumak üzerine kurulan bir denetim işleyişi vardır. Kongrelerde seçilen denetim kurulları, başkanın listesinden girdiklerinden dolayı başkanın kollar. Böylece "iç denetim" boşa düşürülür.

"Dış denetim" ise, Çalışma Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş yeminli müşavirler tarafından yapılmaktadır. Parasını verdikleri denetim şirketlerinin, parayı verene karşı olumsuz bir belge tutmaları beklenemez. Bugüne kadar her hangi bir sendikanın gelir-gideri, yönetici maaşları, harcamaları, vb.nin denetim mekanizmaları tarafından kamuoyuna açıklandığı görülmemiştir. Dolayısıyla **devletin göz yumduğu bir durum sözkonusudur. Sömürü ve soygun düzenini devam ettirmek için, sarı sendikaları ihya eden bilinçli bir tutumdur bu.**

Üyeler haklarını istemeli, hesap sormalı

Sendikalar şeffaf ve hesap verebilir olmalıdır. Bütçe ve hesapları üyelere açık olmalıdır. Üyelerin kendilerinden kesilen aidatların nasıl kullanıldığını bilmeleri hakkıdır. Her sendikanın yayın organı ve internet sitesi vardır. Aylık gelir-giderleri buralarda yayınlanmalıdır. Ayrıca sendika binalarında ve işyeri temsilciliklerine asılarak herkesin görmesi sağlanmalıdır.

Bunların yapılması için denetim mekanizmaları işlemeli; en başta "iç denetim" düzgün olmalıdır. Bunun da yolu sendika-içi demokrasiden geçer. Tabanda da iç denetim birimleri kurulmalıdır. **Bunlar mali denetimin yanı sıra, sendika yöneticilerinin tüzüğe uygun çalışıp çalışmadıklarını da denetlerler. Uygun çalışmayanlar için, üyelerin "geri çağırma" hakkı olmalıdır.** Burjuva demokrasisinde olduğu gibi bir sonraki seçime kadar beklenmesi gerekmez. Keza sendika yöneticilerinin maaşları, kendi işkolunda en yüksek maaş alan kişilerin maaşını aşmayacak düzeyde olmalıdır.

İşbirlikçi-uzlaşmacı sendikacılık ile sınıf sendikacılığı arasında bu konuda da net bir ayrım vardır. Sendikaların arpalık, sendikacıların hanedanlık kurmasını önlemenin yolu, sınıf sendikacılığından geçiyor. Kendilerine "mücadeleci" veya "devrimci" diyen sendikalar, sendikal demokrasi ve mali denetim yönüyle de farklarını ortaya koyabilmelidir. **Sendikalara güvensizleşmenin en önemli noktalarından olan yöneticilerinin bürokratlaşması, zenginleşmesine karşı mücadele, sendikal mücadelenin önemli bir konusu olmalıdır.**

RAF militanından dersler

Almanya'da 1970'lerin başında kurulan RAF (Kızıl Ordu Fraksiyonu) yıllar sonra yeniden gündem oldu. 67 yaşındaki RAF militanı Daniela Klette'in mahkemedeki savunması, **sadece RAF'ı ve '70'li yılların mücadelesini hatırlamakla kalmadı, devrim ve sosyalizm mücadelesinin bugün de sürdüğünü ve süreceğini ortaya koydu.**

Alman Mahkemesi'nin "silahlı soygun"dan 13 yıl hapis cezası verdiği Daniela Klette, ne devrimci kimliğini sakladı, ne af diledi. Aksine *"hâlâ devrimci mücadelenin içindeyim"* dedi. *"Hedef alınan ben değilim, devrimci hareket. Direniş oldukça umut da var. Gerçekten özgür olabilmemiz, herkesin özgür olmasıyla mümkün"* sözleriyle, emperyalist kapitalizme meydan okudu, geleceğe dair umutları yeniledi. Ayrıca Gazze'den Rojava'ya enternasyonal dayanışma duygularını ifade ediyor, **sömürü ve savaş varolduğu sürece direnişin varolacağını söylüyordu.**

Daniela Klette, Alman polisi tarafından 30 yıldır aranan bir RAF militanıydı. **Fotoğrafları afişlere basılıp arandığı halde yıllarca yakalanmamış, sahte kimlikle yaşamını sürdürmüştü.** İki yıl önce Berlin'de kaldığı ev tespit edilmiş ve yakalanmıştı. Daniela'nın yaklaşık 20 yıldır bu adreste yaşadığı ortaya çıktı. Ayrıca evde kalaşnikof tipi saldırı tüfeği, patlayıcılar ve yüklü miktarda nakit para ele geçirildiği açıklandı.

Daniela Klette'in yaklaşık 30 yıl yakalanmaması, **hem de Berlin gibi bir metropolde yaşamasına rağmen bunu başarması, sanıldığı gibi, "emperyalizmin teknolojik üstünlüğünün her şeye kadar" olmadığını gösterdi.** *"Nefes alışımızı bile dinliyorlar"*dan *"bu koşullarda bir şey yapılamaz"*a varanların, ya da sadece yasal alanda mücadele edilebileceğini vaaz edenlerin Daniela Klette iyi bakmaları gerekir. Üstelik Almanya gibi teknolojik üstünlüğü ve Nazi geçmişiyle birçok ülkeye fark atan bir devlette bu başarılıdır. Sadece Daniela değil, aynı hücreyi oluşturdukları söylenen iki kişi de halen yakalanmamıştır. Polis, bu hücrenin 2016 yılına kadar eylemler yaptığı iddiasındadır. Ayrıca **daha birçok RAF militanının yakalanmadığını belirtmektedir.**

Daniela Klette, devrimciliğin bir gençlik hevesi olmadığını, ömür boyu süreceğini göstermesi bakımından da iyi bir örnektir. **67 yaşında devrimci kalınacağını ve karşı-devrime kafa tutulacağını göstermiştir.** Birçok RAF militanı gibi cezaevinden belki de çıkamayacağını bildiği halde, mahkemede devrimci düşüncelerini söylemekten geri durmamış, emperyalist kapitalizmi mahkum etmiştir.

Alman devleti Ulrike Meinhof başta olmak üzere, RAF'ın kurucuları Andreas Baader, Gudrun Ensslin, Irmgard Möller, Carl Raspe'yi hücrelerinde katletti. Mengele gibi sözde doktorların, Ulrike Meinhof'un beynini çıkarıp inceledikleri ortaya çıktı. Alman devleti, RAF militanlarının "deli" olduğunu kanıtlamaya çalıştı. Kurucuları Andreas Baader ve Ulrike Meinhof'un isimlerini kullanarak "Baader-Meinhof Çetesi" olarak adlandırdı. Böylece Alman halkının RAF'a duyduğu sempatiyi yok etmek istedi. Fakat RAF sadece Almanya'da değil, tüm dünyada ses getiren eylemleriyle dünya halklarının sempatisini kazandı. Öyle ki, Filistin savaşı, RAF militanlarının serbest bırakılması için uçak kaçırmıştı.

RAF, Avrupa'da '68 hareketinden doğan radikal örgütlerin başında geliyor. O dönem reformizme tepkiyle birçok anarşizan örgüt doğdu. RAF da Alman sosyal-demokrasisine ve Nazi'lerin devamı gördükleri Alman Devleti'nin baskı ve şiddetine karşı gençliğin tepkisiydi. ML'den etkilenmekle birlikte asıl olarak Latin Amerika'daki gerilla örgütlerini örnek aldılar. Sınıfsal olarak küçük-burjuva aydın kesimine dayanıyor, anarşist-otonom bir örgüt ve eylem tarzını benimsiyordu. Büyük patronlara, işkenceci polis ve subaylara dönük eylemleriyle, sadece gençlikten değil halktan da destek gördü.

Daniela Klette'in duruşmasında, mahkeme salonunda onu destekleyen gruplar *"Daniela'ya özgürlük"* sloganları attılar. Daniela, mahkemedeki savunması ve dik duruşuyla tüm ilerici, devrimci kesimlerde saygı ve hayranlık topladı. Daha önemlisi, **yeniden silahlı mücadeleyi, yeraltını, direnişi tartıştırmaya başladı.** **"Tarihin sonu"nu ilan edenlere, ne tarihin ne de direnişin son bulunduğunu gösterdi.** Ve son sözü her zaman direnenlerin söyleyeceğini hatırlattı. Düşmanlarına korku, dostlarına moral ve güven verdi.

Daniela'yı yalnız bırakmamak gerekiyor. Diğer RAF önderleri gibi katledilmesine izin vermemek, serbest kalmasını sağlamak için dayanışmayı yükseltmek, Türkiyeli devrimcilerin de görevidir.

Soma Katliamı'nın 12. yılında...

Soma'da **13 Mayıs 2014 tarihinde gerçekleşen ve 301 madencinin öldüğü katliamının** 12. yıldönümünde Soma'da anma ve yürüyüş gerçekleştirildi.

İlk olarak ölen 301 madenci için şehitlikte, ailelerin, CHP'lilerin katılımıyla mezar anması yapıldı. Saat 14'te CHP'liler Belediye önünden Beşyol'daki Madenci Anıtı'na kadar yürüdü, anıt önünde basın açıklaması düzenledi.

Bağımsız Maden iş sendikası, ilçe merkezinde yürüyüş yaptı. Saat 11'de yapılan kitlesel yürüyüş Soma Cengiz Topel Meydanı'ndan başlayarak Beşyol Madenci Anıtı üzerinden Madenci Şehitliği'ne kadar devam etti. Burada yapılan açıklamalarda, katliamın üzerinden 12 yıl geçmesine rağmen adaletin sağlanmadığı belirtildi. Sendika adına yapılan konuşmalarda, işçi hakları ve çalışma koşullarında ilerleme sağlanmadığı, madencilerin yine çok ağır koşullarda ve ölümle burun buruna çalışmaya devam ettiği, sarı sendikaların da işçilerle ilgilenmediği anlatıldı.

Katliamı unutma, unutturma

Katliam, patron-sendika-devlet işbirliği ile gerçekleşen, göz göre göre yaşanmış bir cinayetti.

Soma Holding şirketi Soma Kömür İşletmeleri tarafından işletilen maden ocağında, vardiya değişimi sırasında yangın başladı; patlama sonrasında yaklaşık 800 işçi göçük altında kaldı. İşçilerin çoğu kurtarıldı ve resmi rakamlara göre 301 madencinin öldüğü açıklandı.

Bakanlıklar hemen, madenin sıkça denetlendiği, mevzuata aykırı durum olmadığı yönünde peşpeşe açıklamalar yaptılar. Gerçekte ise denetimler göstermelikti; denetleyenler patronlarla işbirliği yapıyordu; işbirlikçi sendika bütün sorunları görmezden geliyordu. Madencilerin tüm şikayetlerine rağmen sorunlar giderilmiyor, ekipman yenilenmiyor, gerekli eğitimler verilmeyordu. Katliama duyulan öfke öylesine büyük, işçilerin acısı öylesine güçlüydü ki, ülkenin dört bir yanında protesto gösterileri gerçekleştirildi.

Aynı günlerde **Soma'ya gelen, dönemin Başbakanı Erdoğan, Soma'da halkın protestoları ile karşılandı. Bu ziyaret, ülke genelinde büyük öfkeye neden olan iki olayla hafızalara kazındı.** Belediye önünde konuşan Erdoğan, *"Bunlar olağan şeylerdir, bunun fitratında var"* deyince madenciler ve ilçe halkı büyük tepki gösterdi; *"Hükümet istifa"*, *"Başbakan istifa"* sloganları ile birlikte Erdoğan yuhalandı. Halkın öfkesinden kaçmak için bir markete sığınan Erdoğan, burada bir işçiyle tartıştı ve onu tokatladı. Aynı gün, 10 yıllık bir maden işçisi olan ve katliamda 7 yakınına kaybeden bir işçi, Başbakanlık makam aracına tekme savurduğu için, dönemin Başbakanlık Müşaviri Yusuf Yerkel tarafından tekmelendi. Üstelik Yusuf Yerkel işçiyi tekmeleyen, iki polis işçiyi yere yatırmış, sıkıca tutarak hareket etmesini bile engelliyor pozisyondaydılar.

Bu olayların sonrasında yerde tekmelenen madenciye para ve hapis cezası verildi ve uzun süre işsiz bırakıldı. Erdoğan'ı protesto eden halktan 36 kişi de hapis cezalarıyla yargılandı. Madenciyi tekmeleyen Yusuf Yerkel ise önemli görevlere getirilerek ödüllendirildi.

Diğer taraftan, **katliamda doğrudan suçu olan şirket yetkilileri ve devlet görevlileri için tam bir cezasızlık politikası izlendi.** 2014 yılı sonunda açılan ilk soruşturmanın ardından 8 kişi tutuklandı, 37 kişi ise tutuksuz yargılandı. 2018 yılında mahkeme "olası kast" değil, "bilinçli taksir" üzerinden, şirketin yönetim kurulu başkanı Can Gürkan'a 15 yıl, genel müdür Ramazan Doğru'ya 22 yıl 6 ay, işletme müdürü Akın Çelik'e ise 18 yıl 6 ay hapis cezası verdi. Yargıtay "olası kast ile insan öldürme" suçundan yargılanmaları gerektiğini söyleyerek bu cezayı bozdu; ancak bu kararın hemen ardından, kararı alan Yargıtay üyeleri değiştirildi. Yeni heyet, yeniden "taksir" suçuna geri döndü. Yeniden yargılamalar yapıldı, Can Gürkan'ın cezası 20 yıla çıkartıldı. Ancak sanıklar tüm infaz indirimlerinden ve korona izninden yararlandırıldı ve 2021'de tahliye edildi. En yüksek cezayı alan **Can Gürkan, ölen her madenci için yaklaşık 6 gün hapis yatmış oldu.** Katliamda payı olan kamu görevlileri ise yargılanmadı.

301 madencinin katledilmesi, ülkenin dört bir yanında çok büyük direnişler ve eylemlerle karşılandı. Gezi Direnişi'nden bir yıl sonra yaşanan bu katliama karşı öfke, Gezi'nin gücüyle büyük bir yankı yarattı. Ancak devlet madencileri yalnızlaştırmak için çok uğraştı. Bir taraftan yapılan destek eylemlerini zayıflatma politikası izlerken, diğer taraftan Selçuk Kozağaçlı, Can Atalay gibi Soma mahkemelerinde önemli görevler üstlenen avukatları tutuklattı.

Bugün Soma'nın acısı ve öfkesi, gelişen her madenci direnişi ile yeniden harlanıyor.

1 Mayıs 2026'ya dair notlar...

1 Mayıs'ın hemen ardından yaptığımız değerlendirmede, 1 Mayıs öncesinde yürütülen siyasal tartışmaları ve 2026 1 Mayıs'ının sınıf mücadelesine kattıklarını değerlendirdikten sonra, yazıyı şu cümle ile bitirmiştik: *"Sınıf mücadelesinde güçlü kazanımlar elde etmek, 1 Mayıs ya da NATO gibi süreçlerde sonuç alıcı eylemler örgütlemek istiyorsak, birlikte hareket etmenin zeminlerini güçlendirmek, gereklilikten öte bir zorunluluktur."*

Her siyasi hareket zaten kendi bağımsız çalışmasını yürütür. Ancak saldırının büyük olduğu ya da direnişin güçlü olması gerektiği dönemlerde, kolektif çalışma daha fazla önem kazanır. Kurulacak eylem birlikleri bu yanıyla önemlidir.

Birlikte hareket etmek, bazen ilkelerinden taviz vermeden esnemeyi gerektirir; mesela 1 Mayıs'ta Taksim'e gitme konusunda net bir karara sahip olsan bile, ortak açıklama yapmak için dost-devrimci kurumların netleşmesini bekleyebilirsin. Kimi zaman başka platformlarda siyaseten biraraya gelemeceğin kurumlarla, bazı eylemlerde ortaklaşabilmek için en geniş birlikteliği kurmaya uğraşırın. 1 Mayıs'ta Taksim'e çıkmak ve NATO karşıtı mücadeleyi örgütlemek bu kapsamdadır mesela. **Kimi zaman ortak kazanımları öne çıkartırsın; kimi zaman da birlikte yürümeye devam edebilmek için eleştirilere ağırlık verirsin.** Geçen sayımızda kazanımlarımızı öne çıkarttık, bu yazıda ise, eleştiri konusu olan noktaların altını çizme ihtiyacı duyduk.

1-) Mecidiyeköy'de yapılan yürüyüş ve gösteriler "1 Mayıs Koordinasyonu" tarafından örgütlenmiştir. Koordinasyonun bileşenleri İşçi Emekçi Birliği, 1 Mayıs 2026 Taksim İnisyatifi, TİP, TÖP, BKP, DP'dir. Meydanda, ablukanın içinde, polislin saldırısı altında, Koordinasyon'un bütün bileşenleri bir biçimde vardı. Keza Kazancı Yokuşu'ndaki anma da Koordinasyon tarafından örgütlenmişti; ancak fiilen İEB ve İnisyatif tarafından hayata geçirildi, İEB ve İnisyatif bileşenleri gözaltına alındı. Ayrıca 1 Mayıs hazırlık sürecinde, ortak bir amblem belirlenmiş, bu amblem İEB'in kendi faaliyetlerinde de (bildiri, internet paylaşımları vb) ortak biçimde kullanılmıştır.

Buna karşın **hem İnisyatif'in ortak açıklamasında, hem de İnisyatif bileşeni bazı kurumların açıklamalarında, İEB'in varlığının ve eylem ortaklığının yok sayılması doğru bir tutum değildir.** İnisyatif, başından sonuna eylemin "sahibi" gibi davranmakta, süreci kendisiyle başlatıp kendisiyle bitirmektedir.

2-) Bu seneki 1 Mayıs toplantıları, geçen yılın "Tertip Komitesi" ve Mücadeleci Sendikalar'ın çağrısıyla başladı. İlk toplantıdan itibaren ortak hareket etme konusunda sıkıntılı bir tablo söz konusuydu. İnisyatif'in ortak açıklamasında *"Taksim tercihini ortaya koyan tüm örgütlü güçlere açık, kolektif, eşitlikçi, dayanışmacı bir zeminde kurulan 1 Mayıs 2026 Taksim İnisyatifi"* ifadesi ve İnisyatif bileşeni kimi kurumların *"ortaklaştırmak için çok çaba sarfettik"* mealindeki vurguları, gerçeği tam olarak yansıtmıyor. İlk ortak toplantıda Tertip Komitesi'nin *"Taksim'deyiz"* içeriğindeki ortak açıklama önerisinin İEB'in ısrarıyla ertelenerek, *"Taksim'i hedefliyoruz"* içeriğinde bir ortak açıklama yapılmasının kabul görmesi; ikinci toplantıda "Tertip Komitesi" isminin "İnisyatif" olarak değiştirilmesi gibi örnekler, bu "kolektif, eşitlikçi" yaklaşımın, ortaklaşma çabasının ürünü gibi gösterilmektedir.

Bazı kurumların toplantılarda daha ortaklaştırıcı, daha eşitlikçi yaklaşmaya çalıştığı doğrudur. Diğer

tarafından **bileşenlerin bazılarının tartışmalardaki sertliği, hatta saldırganlığı, bazı kurumların ise**

küçümseyici-alaycı tavırları, çıkmış olan kararlardan daha önemlidir. Burada ne "eşitlikçi" bir yaklaşım vardı, ne de en geniş bileşimi birarada tutma çabası... *"Ben Taksim'e çıkıyorum, gelen gelsin"* diye bir "ortaklaşma" olmaz; "en geniş bileşim" i biraraya getirme sorumluluğu, çok daha fazla çabayı gerektirir. Bizim için miadını doldurmuş bir tartışma (mesela Taksim bizim için de başından itibaren netti) başkası için henüz tamamlanmamış bir süreç olabilir. **İkna ve ortaklaşma süreçleri, tam da bu koşullar için gereklidir.**

Keza **ismin ve sosyal medya hesabının değişmiş olması, iddia edildiği gibi bir "ortaklaşma çabası" ya da "fedakarlık" değil, bir zorunluluktur.** Geçen yıl yapılan hatalardan dolayı çok tepki alan, özellikle üniversite gençliğinin kızgınlıkla yaklaştığı bir ismin zaten değişmesi gerekiyordu. Geçen yıl Taksim sürecini birlikte örgütleyen kurumların bir kesimi de bu değişikliği zorunlu görüyordu.

Diğer taraftan, **hazırlık sürecinde bildiri, ortak metin vb faaliyetlerde ortaklaşmak nispeten daha kolaydır. Asıl zor olan, 1 Mayıs günü ortaklaşabilmektir; bu başarısızdır.**

3-) Koordinasyon toplantısında eyleme başlama saati 11.00 olarak netleştirildi. Saat tartışmaları sırasında biz, 11'in çok geç olduğunu birçok defa ifade ettik. Yasal 1 Mayıs mitinglerinde saat ne kadar geç olursa o kadar iyi olur; çünkü İstanbul'un çok uzak noktalarından insanların alana taşınması kolay değildir. Ancak **"meşru Taksim eylemleri" sözkonusu olduğunda, saatin daha erken olması gerekir.** Zaten "Taksim kitlesi"nde böyle bir alışkanlık vardır. Yollar kapalı olacağı için, geç kalma korkusuyla insanlar erkenden Taksim çevresine konumlanmaya başlarlar. Devlet de çok erkenden tutmuştur bölgeyi. **Saat ilerledikçe eylemciler ile polis arasındaki temaslar sıklaşır; karşılıklı olarak gerilim artar. Erken gözaltılar ise baskıyı daha da büyütür.** "Meşru Taksim eylemleri" alışkanlığı olanlar bu tabloyu bilirler.

Belirlenen saat yanlış; ancak belirlenmiş olana uymak zorunluydu. Çünkü binlerce insan, kendisini bu saate göre ayarlamıştı. Bu koşullarda eylemi yarım saat erken başlatma kararı çok büyük bir hataydı. Sağdan soldan ortaya çıkan 5'er, 10'ar kişilik birkaç grup, biraraya bile gelemeyen, hızla ablukaya, ardından gözaltına alınarak eyleme katılmadı. **Tablo, onlarca kurumun birlikte hareket ettikleri bir "ortak eylem" değil, küçük grupların dağınık eylemleri şekline büründü.**

Bu dağınıklık, sonrasında alanda olan kitlede de etkisini sürdürdü. Yüzlerce kişinin aynı anda, birden başlatacağı bir eylem, bu örgütlü çıkışıyla çok büyük bir etki yaratacak; bir anda hareket geçen büyük kitlenin kendisine güveni de farklı olacaktı. Ortalıkta bekleyen örgütsüz-kendiliğinden yüzlerce kişiyi de kortejin-eylemin bir parçası haline getirebilecek, barikatları aşma konusunda daha büyük bir kararlılık ve güç oluşturacaktı.

Elbette 2026 1 Mayıs'ı genel olarak geçen yıldan daha iyi, daha kitlesel, daha coşkuluydu. Ve bu yönüyle sınıf mücadelesinde öne atılmış bir adımdı. Ancak **daha fazlasını başarmak mümkündür; grupların belirlenen saatten önce ve dağınık bir şekilde çıkması, bu imkanı ortadan kaldırdı.**

Erken çıkış yapmak, basit ve teknik bir hata değildi. Bu kararı alan arkadaşların gerekçelerini bilmiyoruz. Belki dar grup çıkarları gereğidir, belki alanda giderek

artan baskı ve gerilimin basıncıyla yanlış karar almışlardır. Belki de erken gözaltı haberlerinin tedirginliği ile hızlı davranmak istemiş olabilirler. Sonuçta belirlenen saate neden uymadıklarını bilmiyoruz; ama **yanlış bir karar aldıklarını ve bu yanlış kararın, eylemi, olması gerekenden daha zayıf düşürdüğünü biliyoruz.**

Ortak açıklamada bu konuda hiçbir özleştirme yapılmamasını ise, gerçekten sorunlu buluyoruz.

4-) Eyleme erken başlama kararının çok tartışmalı bir yönü de "bu kararı kim aldı?" sorusu oldu.

İlk toplantılardan itibaren **Tertip Komitesi'nin sembolik-resmi bir anlamı olduğu, asıl belirleyici olanın Eylem Komitesi olduğu, her vesileyle vurgulandı.** Ve *"Eylem Komitesi bu bileşimdeki tüm temsilcilerdir"* cümlesi her fırsatta kuruldu. "Koordinasyon" toplantılarında da sıkça ifade edildi. İnisyatifin "ortaklık, eşitlikçilik" vb söylemlerinin dayanağı da zaten asıl olarak bu karardı. Ama 1 Mayıs günü tam da bu karar çöktü. Gördüğümüz kadarıyla, eyleme erken başlama kararı, bazı mücadeleciler tarafından oluşturulan, "sembolik" olduğunu duymaktan bıktığımız Tertip Komitesi tarafından alınmıştı. Koordinasyon'da bu konu hiç konuşulmadı, önerilmedi, yazışma yapılmadı. İnisyatif'in bileşeni kurumlar içinde bir görüş alışverişi yapıldı mı bilmiyoruz; bazı kurumların yazdığı değerlendirme yazıları, bunun olmadığını gösteriyor.

Bu koşullarda, "her bileşen eşittir, söz hakkına sahiptir, Eylem Komitesi'ndedir, 1 Mayıs günü karar alma mekanizmasının bir parçasıdır" söylemi hükmünü yitiriyor. Hem de ikinci kez. Çünkü 2025 1 Mayıs'ında da aynı biçimde, aynı sorun yaşanmıştı.

Eğer eylem anında, **eylemin içinde bir ortaklaşma sağlanamıyorsa, ortada gerçek bir "bileşen hukuku" yok demektir.** Birilerinin kendisini diğerlerinin üzerinde gördüğü; aldığı kararları diğerlerine dayatabileceğini düşündüğü; zaten diğerlerinin düşünce ve kararlarını önemsemediği bir tablo sözkonusudur.

5-) İEB'in Astoria'nın önünden yürüyüşle gelmesi, eylemin önemli kesitlerinden biriydi. Başlangıca ilişkin belli eksiklikler yaşansa bile, kortej oluşturuldu, sloganlarla yürüyüş başlatıldı; Mecidiyeköy meydana kadar birkaç kere önleri kesildi; gözaltılara rağmen her kademede barikatı aşabilenler meydana ulaştı. **İnisyatif ve bileşenlerinin bu yürüyüşten hiç söz etmemesi, 2026 Taksim 1 Mayıs'ını değerlendirirken önemli bir eksikliklerdir.**

6-) Eylem hatalı başladı, hatalı bitirildi. Polis barikatının önünde açıklama yapıp "dağılıyoruz" demek doğru değildi. Zaten kitle de dağılmadı; polis dağıttı. **Ama "öncüler" in "dağılıyoruz" dediği, kitlenin dağılmadığı bir tablo ortaya çıktı.**

7-) TİP'in bu 1 Mayıs'ta Taksim'e gelirken ve Koordinasyon içinde yer alırken önceliği geçen yıl Kadıköy'e gitmiş olmasının eleştirilerini bertaraf etmek ve Taksim için toplanacak binlerce kişinin önünde kendi başkan ve vekilleriyle bir görüntü oluşturmaktı. Bunu başardı.

Geçen yıl 1 Mayıs, 19 Mart Saraçhane sürecinin yükselttiği dalga üzerinden gelmişti ve özellikle örgütsüz öğrenci gençliğin büyük bir akını olmuştur Mecidiyeköy'e ve Taksim çevresine. Bu yıl aynı dalga olmamasına rağmen, sayıca daha güçlü bir kitle toplandı meşru-militer 1 Mayıs kutlaması için. **Bu tabloda en büyük olumluluk, kitlenin kazanmaya istekli ve zorluklarına (gözaltı vb) hazır olduğunu göstermesidir. Öncülerin ise, hatalarından dersler çıkararak, gerçekten kolektif-eşitlikçi bir bileşim oluşturarak, daha güçlü mücadele süreçlerine hazırlanması, çıkartılması gereken en önemli sonuçtur.**

“Anti-emperyalizm toplumsal hafızamızın bir parçasıdır”

Odak Dergisi, yaklaşan NATO Zirvesi öncesinde “emperyalizm ve NATO” başlığı ile bir söyleşi dizisi hazırladığını, bu kapsamda bizimle de bu söyleşiyi yapmak istediğini bildirdi. Gönderdiği sorulara verdiğimiz yanıtlar ODAK sitesinde yayınlandı. Biz de yayınlandığı şekliyle kendi sitemize koyuyoruz.

ODAK Dergisi, ülkemizde ve dünyada yaşanan gelişmeleri Türkiye ve dünya devrimci hareketi açısından anlamaya çalışıyor. Değişik konu başlıklarından oluşan söyleşilerimizde, sosyalist örgütlerden ve kişilerden aldığımız görüşler ile ortak bir eleştirel düşünceye varmayı umuyoruz. ABD ve Batı emperyalizmi ile İsrail Siyonizmi'nin saldırı ve savaşlarının dünyayı, özellikle de bölgemizi kan gölüne çevirdiği bu süreçte bu kez konumuz “emperyalizm ve NATO”. Emperyalist güçler bir yandan fiili saldırganlıklarına hız kesmeksizin devam ederken öbür yandan da ülkemizde ve dünyadaki ilerici, sol güçleri etki altına almaya, onları manipüle etmeye çalışmaktadır. Bu insanlık düşmanı güçlerin birliği olan NATO, 2004 yılında ülkemizde yaptığı toplantının ardından bu kez de 7-8 Temmuz'da Ankara'da toplanıyor. Bu süreçte anti-emperyalist güçlerin birliği önem kazanıyor. Sosyalist ve ilerici güçlere ilettiğimiz sorularımızı onlardan gelen cevapların sırasına göre yayınlıyoruz.

Aşağıda, Proleter Devrimci Duruş'un cevaplarını iletıyoruz. İyi okumalar dileriz...

ODAK: NATO Dünya ve Türkiye açısından bugün ne anlam ifade ediyor?

Proleter Devrimci Duruş: NATO'nun sosyalist SB'ye karşı, emperyalist dünyanın savaş örgütü olarak kurulduğunu biliyoruz. II. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrasında dünyanın 3'te 1'i sosyalist kampa dahil olmuş; dünya halklarında, işçi ve emekçilerde devrim ve sosyalizm mücadelesi büyümüşü.

Bu koşullarda emperyalist-kapitalist sistemin hedefi tek başına Sovyetler Birliği değildi; sosyalist sisteme özlem ve umutla bakan işçi ve emekçiler, ezilen halklardı. Bu nedenle SB'nin dağılması, NATO'nun dağılması ile sonuçlanmadı. NATO'nun dünya halklarına ve işçi-emekçilerine karşı terörü devam etti.

NATO aynı zamanda, II. Emperyalist Savaş sonrasında dünya imparatorluğunu ilan eden ABD emperyalizminin savaş örgütü görevini de yapıyor. Rakip emperyalistler Çin ve Rusya'ya karşı, ABD'nin askeri gücü olarak konumlanıyor.

2000'lerin başından itibaren bir taraftan Çin ve Rusya güç kazanıp dünya hegemonya savaşında ağırlıklarını artırdığı, bununla paralel olarak ABD'nin ekonomik-siyasi-askeri gücünün adım adım zayıflamaya başladığı bir tablo oluştu. Bu tablo, Batılı emperyalist ülkelerin NATO ile kurdukları ilişkiye de yansdı. 2000'lerden itibaren Irak, Suriye, İran gibi savaşlarda kimi zaman hiç destek vermediler, kimi zaman da sınırlı ve koşullu desteklediler.

Türkiye de bu hegemonya savaşının bir parçası oldu. NATO'nun kuruluş sürecinde ABD'ye bağımlı bir ülke olarak konumlanırken, özellikle 2000'lerin başından itibaren, dünyadaki güç dengesine göre emperyalistlerle olan ilişkilerini

yeniden düzenledi. Bazen ABD'nin savaş arabasına binerken, bazen Rusya ile ilişki geliştirdi. Mesela NATO üyesi olmasına rağmen Rusya'nın S-400 savunma sistemlerini satın aldı.

Türkiye'deki NATO üsleri ise her dönem önemini korudu. Doğrudan ABD ile işbirliği yaptığı zamanlarda açıktan bu üsler kullanıldı. NATO'nun desteğini almayan, Çin ve Rusya'nın tepki gösterdiği savaşlarda ise, üsler resmi olarak kullanılmasa bile, iddialar ve belirsizlikler eksilmedi. (Son olarak İran savaşında yaşandığı gibi.)

ABD'nin Türkiye'yi Ortadoğu'da ileri karakolu olarak kullanma hedefi ve çabası ise, hep güçlü kaldı. NATO üsleri de bu hedefin bir parçası olarak, ülkemizde ve bölgede işçi- emekçiler ve ezilen halklar için bir tehdit unsuru olarak varlığını korudu.

Sosyalist solda ve toplumda ABD emperyalizmine ve NATO'ya karşı mevcut duyarlılığı nasıl görüyorsunuz?

Ülkemizde '68 kuşağını belirleyen temel unsurlardan biri antiemperyalist yönüydü. 6. Filo'nun denize dökülmesi, ODTÜ'de Commer'in arabasının yakılması gibi eylemler, sonrasında gelen tüm devrimci kuşaklara örnek oldu.

'70'lerin sonunda ise tablo kısmen farklılaşmıştı. Anti-ABD, anti-emperyalist bilinç yine yükseldi; ancak mücadelenin asıl dinamiğini anti-faşist mücadele ve işçi-emekçi hareketi oluşturuyordu. '80'lerin ilk yarısı yenilgi yılları olarak geçti zaten. İkinci yarısından itibaren yeniden toparlanma, '89 Bahar Eylemleri, öğrenci gençliğin mücadelesiyle başladı; buna '90'ların başında emekçi memur hareketi eklendi. Aynı zamanda Kürt ulusal hareketinin gerilla mücadelesi ve serhildanların yükseldiği bir döneme girildi.

Bu yıllar gaspedilen hakların yeniden kazanıldığı ve yeni mevziler elde edildiği yıllar oldu. Fakat “Doğu Bloku” olarak adlandırılan ülkelerde çöküş, ardından Sovyetler Birliği'nin dağılması; komünist ve devrimci örgütlere indirilen darbelerle '90'ların ikinci yarısından itibaren devrim ve sosyalizm fikrinde gerileme, legalizm ve reformizmin güçlenmesi sürecine girildi. Bu yıllarda anti-emperyalist bilinç ve eylemler de geriledi.

2000'li yılların başında ABD'de gerçekleşen 11 Eylül saldırılarının ardından, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de anti-emperyalist mücadele, ABD ve NATO karşıtlığı yeniden ve hızla yükseldi. Geniş bir bileşeni kapsayan “Irak'ta Savaşa Hayır Koordinasyonu”, ABD'nin bölge hegemonyasına karşı etkili ve güçlü bir mücadele yürüttü. Ardından 2004 yılında

İstanbul'da düzenlenen NATO Zirvesi'ne karşı “NATO ve Bush Karşısı Birlik” kuruldu ve bu birlik güçlü eylemler gerçekleştirdi. Öyle ki NATO tarihinin en büyük zirve protestosu olarak kayıtlara geçti.

Anti-emperyalizm, anti-ABD'cilik ve NATO karşıtlığı, Türkiye'de sınıf mücadelesinin önemli dinamiklerinden biridir. Ancak “emperyalizm” konusundaki yanlış görüşler iki farklı sonuç doğurmaktadır. Bir yanda Rusya ve Çin'in emperyalist politikalarını görmeyen devrimci-muhafız kesimler durmaktadır; diğer yanda Irak ve Suriye savaşları içinde, Kürt hareketinin, ABD ile kurduğu ilişkiyi meşrulaştırması söz konusudur.

Tabi ki bugün dünya işçi ve emekçileri, halkları için en büyük tehdit ABD ve NATO'dan gelmektedir. Bu nedenle ABD emperyalizmine ve NATO'ya karşı bilinç ve duyarlılığı yükseltmek büyük bir önem taşıyor.

Coğrafyamızda emperyalizmin tezgahladığı Arap Baharı adı verilen büyük karşı-devrimler sürecinde Türkiye solunun ve demokratik muhalefet güçlerinin NATO'ya ve ABD emperyalizmine karşı zayıflamış olan tutumunu nasıl açıklayabilirsiniz?

Bu soruya biz öncelikle iki noktadan karşı çıkıyoruz. Birincisi, “karşı-devrim” olabilmesi için, söz konusu ülkelerde “devrim” olması gerekir ki, böyle bir tablo yoktur. En ilerisinde “sosyal devlet” uygulamalarının olduğunu söyleyebiliriz. Fakat hepsi emperyalizme bağımlı, kapitalist sömürü ilişkilerini sürdüren ülkelerdi. İkincisi, bu ülkelerdeki halk hareketlerinin hepsini “emperyalizmin tezgahladığı”nı söylemek de doğru değil. Kendi içinde üçe ayırmak gerekiyor.

Esasında kitleler, ağır ekonomik ve siyasi baskılar karşısında yaşam koşullarını iyileştirmek için harekete geçtiler. Örneğin Tunus, Mısır ve Yemen'de ayaklanma doğrudan iç dinamikler ile başladı. Diktatörleri devirecek kadar etkili bir hale geldiğinde, emperyalistler sistemi ayakta tutabilmek için sadık uşaklarından vazgeçmek zorunda kaldılar. Ve hareket gerilediğinde, kontrolü ele geçirdiler.

Suriye başta olmak üzere Bahreyn, Cezayir, Ürdün gibi ülkelerde ise, kitlelerin tepkileri kendi başına iktidar tehdit edecek boyutlara ulaşamadı; emperyalistler bunu büyütmeye çalıştı. Özellikle Suriye'de emperyalist müdahale etkili oldu.

Libya'da ise doğrudan emperyalistlerin müdahalesi sözkonusuydu. Bu yüzden Libya'da büyük kitle eylemleri değil, ilk günden itibaren silahlı-eğitilmiş bir güç olarak aşiretlerin devlete karşı savaşı başladı.

Arap ülkelerinde başlayan halk ayaklanmaları, Türkiye'de Gezi Direnişi'nden, ABD'de “Yüzde 99'uz” hareketine kadar dünyanın her tarafında kitle eylemlerini ya da ayaklanmaları tetikleyen bir rol oynadı.

Bir bütün olarak ele aldığımızda bu süreç, genel olarak dünyada ve ülkemizde ABD ve NATO'ya karşı tepkileri zayıflatan değil, büyüten bir etki yarattı. Özel olarak Rojava'yı dikkate aldığımızda ise, NATO ve ABD karşıtlığında belli bir zayıflamadan söz edilebilir; ancak Türkiye'de “sol” olarak tanımlanan devrimci-demokrat güçler içinde ABD emperyalizmi ile ilişkiyi açıktan savunan-meşrulaştırıcı bir yaklaşım görmüyoruz.

Türkiye solunun 1960'lı yıllardaki anti-emperyalist yükselişten bu yana ABD emperyalizmine ve NATO'ya karşı duyarlılığı ve birlikte mücadelesi nasıl değişti?

Duyarlılıkta değil ama ona karşı mücadelede bir zayıflama söz konusudur. Bunun iki sebebi var: Birincisi, ülke içinde sadece anti-emperyalist mücadele değil, genel olarak devrimci mücadele zayıfladı. 12 Eylül sonrası tasfiyecilik ve reformizm yaygınlaştı. İkincisi, dünya genelinde Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku'nun çöküşünün yarattığı sosyalizmin gerileyişi başladı. Emperyalistlerin ve işbirlikçisi ülke yönetimlerinin "elveda proletarya"dan "silahlı mücadeleyle bir yere varılamaz"a kadar uzanan kapsamlı ideolojik saldırısıyla birlikte komünist ve devrimci-silahlı örgütlere dönük imha hareketi yürütüldü.

1990'lı yıllardan itibaren tüm dünyada silahlı direniş örgütlerinin hem ideolojik hem fiili olarak yaşadığı yenilgileri, bunun sonucunda peşpeşe silah bırakma ve "barış" görüşmelerinin başlatıldığını gördük. Bu süreç devrimci öncülerin anti-emperyalist mücadelesini zayıflattı. Ancak ABD ve NATO'nun saldırganlığı, dünyanın dört bir yanını kan gölüne çevirmesi açık bir gerçek olarak durduğu için, kitlelerdeki NATO ve ABD karşıtlığı kimi dönemlerde zayıflasa bile, her yükselen savaşa birlikte yeniden güçlendi.

Sosyalist solda ve toplumda anti-emperyalist duyarlılığı ve birlikte mücadeleyi geliştirebilmek için düşünceleriniz nelerdir? Bu birliğin sağlanması için siz neler yapıyorsunuz?

Genel olarak anti-emperyalist mücadele özel olarak NATO ve ABD karşıtı mücadele, bizim gibi emperyalizme bağımlı ülkelerde temel-programatik konulardan biridir.

Bunun bir yanını ideolojik-siyasi mücadele oluşturur; emperyalizmin politikalarını, uygulamalarını ve saldırılarını, ML temelde işleyen yazı ve çalışmalar yürütüyoruz. Bu konuda dergimizde çok sayıda yazı vardır, ayrıca yayınevimiz emperyalizm ve emperyalist savaş hakkında birçok kitap çıkarmıştır. Yanı sıra ajitasyon-propaganda araçlarıyla (afiş, pankart, bildiri vb.) bu politikaları kitlelere duyurmaya çalışıyoruz. Diğer yönü eylemsel-pratik mücadeledir. 1991 Birinci Körfez Savaşı, 2003 Irak işgali, 2011 Suriye savaşı ve son yıllarda İran savaşı, İsrail'in Gazze saldırısı gibi yakın coğrafyamız başta olmak üzere, Venezuela başkanının kaçırılması, Küba'nın ablukaya alınması vb... dünyadaki emperyalist savaş ve saldırılara, ülkemizdeki politikalarına karşı kimi zaman bağımsız faaliyetimizle, kimi zaman kurulan dönemsel Birlik'ler içinde mücadele ediyoruz.

Bu topraklarda genel olarak anti-emperyalist özel olarak da NATO ve ABD karşıtı damar, kitlelerdeki duyarlılık toplumsal hafızamızın bir parçasıdır. Bu mücadeleyi daha da büyütmenin koşulları vardır ve bunun için kolektif bir çaba gösterilmelidir. Temmuz'daki NATO Zirvesi'ne karşı yapılacak direniş, bunun göstergesi olacaktır.

NATO Zirvesi yaklaşırken 2004 NATO Zirvesi'ni hatırlamak...

NATO Zirvesi bu yıl 7-8 Temmuz 2026 tarihlerinde Ankara'da düzenlenecek. Zirve ABD'nin Türkiye'den askeri taleplerinin arttığı bir dönemde yapılıyor.

ABD ve İsrail'in 28 Şubat günü başlayan İran saldırısının planlandığı gibi kolay bir zafere dönüşmediği; tam tersine İran'ın savaşı tırmandırması üzerine ABD ve İsrail'in bunaldığı bir dönemde, **ABD'nin Türkiye'den yeni askeri üsler istediği haberleri çıktı.**

Mart ayı sonunda basında yer alan haberlere göre, Adana'daki 6. Kolordu "Çokuluslu Kolordu"ya dönüştürülerek NATO'nun (ABD'nin) hizmetine sunulacak; ayrıca İstanbul Boğazı'nın Karadeniz çıkışına "Çokuluslu Deniz Unsur Komutanlığı" kurulacaktı.

ABD, Türkiye'nin bölgede "ABD askeri" olarak konumlanmasını, ABD'nin politikaları ve çıkarları doğrultusunda rakipleriyle savaşmasını istiyor. Bu konuda AKP yönetimi de oldukça istekli ve çoğu kez bu görevini yerine getiriyor da. Mesela Ukrayna'ya gönderdiği SİHA'lar, Rusya'nın önüne büyük bir engel olarak dikiliyor. Keza Azerbaycan-Ermenistan savaşında Türkiye'nin önemli bir rolü olduğu biliniyor. Ortadoğu'da Suriye'de cihatçıları besleyerek, Irak'ta dolaylı biçimlerle savaşa dahil olarak, ABD açısından oldukça faydalı işler yaptı.

ABD Türkiye'nin İran savaşına girmesini de istemişti; ancak savaşın seyri ve İran'ın direnişi, bu ihtimali zayıflattı. Fakat ABD'nin Türkiye'den beklentileri zayıflamadı. Önümüzdeki NATO Zirvesi'nde bunun da gündemleşeceğini öngörmek zor değil.

22 yıl önceki zirveyi hatırlamak...

Zorlu bir zirve süreci yaklaşırken, ülkemizde düzenlenen bir önceki zirveyi hatırlamakta fayda var.

28-29 Haziran 2004 tarihinde İstanbul'da düzenlenen NATO Zirvesi, ülkemizde devrimci mücadelenin önemli eşiklerinden biri olmuştu.

2004 NATO Zirvesi, İstanbul'da Harbiye'deki kongre salonlarında gerçekleştirilmiş; Hilton başta olmak üzere çevre otellerde konaklama yapılmış; yemekler için Dolmabahçe Sarayı kullanılmıştı. Şişli, Harbiye, Taksim, Dolmabahçe, Beşiktaş hattı "Zirve Vadisi" olarak tanımlanmış ve bu bölgeler iki gün boyunca "özel güvenlik bölgesi" ilan edilmişti.

Türkiye tarihinin en olağanüstü güvenlik önlemleri uygulandı zirve boyunca. Bölge (bütün Şişli-Taksim-Beşiktaş hattı) dev beton bariyerlerle kapatıldı, yaya ve araç trafiği engellendi. Bölgede oturanlar, eve-işe gitmek isteyenler için emniyetten "fotoğraflı özel akreditasyon kartları" çıkartıldı, ciddi kimlik kontrolleri gerçekleştirildi. Üstelik buna rağmen insan geçişlerini en alt düzeye indirmek için bölgedeki okullar-kamu kurumları kapatıldı, şirketlerde tatil ilan edildi, mağazaların açılmaması istendi.

Hatta bölgedeki binalarda oturan insanlara, "keskin nişancıların hedefi olmamaları" için, "pencere açma yasağı" tebliğ edildi. Çünkü vadiyi gören tüm binaların çatılarında keskin nişancılar konuşlandırılmıştı.

Güvenlik doğrudan NATO tarafından sağlandı. NATO'ya ait uçak ve helikopterler, THK'nın F-16 savaş uçakları, Skorsky helikopterler iki gün boyunca sürekli uçuş yaptı. Stratejik noktalara uçaksavar bataryaları konuşlandırıldı. Boğaz trafiği tamamen kapatıldı, Zodyak botlarda SAT ve SAS komandoları, Türk savaş gemileri boğazda kesintisiz tur attı. Karada ise onbinlerce polis, zırhlı polis araçları vardı.

Tüm bu olağanüstü koşullara ve devlet-NATO-CIA'nın ağır baskısına rağmen, Türkiye'de çok güçlü bir direniş örgütlendi. 2004 1 Mayıs'ında uzun yılların ardından ilk defa devletin çizdiği-reformistlerin kabullendiği sınırlar parçalanmış; Taksim hedefiyle başlayan tartışmaların ardından Saraçhane'de 1 Mayıs kutlaması gerçekleştirilmişti. 40 bin kişinin katıldığı bu kutlamada doğrudan kitle direnişiyle bir zafer kazanılmıştı. **Hem devrimcilerde hem kitlelerde Saraçhane 1 Mayıs'ının coşkusu ve özgüveni vardı.**

1 Mayıs'tan yaklaşık iki ay sonra yapılan 2004 NATO Zirvesi'ni bu coşku, özgüven ve militan kararlılıkla karşıladı kitleler. Ve tüm bu atmosfer içinde, **NATO zirveleri tarihinin en büyük protestosu, 2004'te İstanbul'da gerçekleştirildi.**

Geçmişin dersleriyle donanmak...

2004 NATO Zirvesi protestoları, "NATO ve Bush Karşıtı Birlik" adında, geniş bileşenleri olan (PDD'nin de içinde yer aldığı) bir birlik tarafından gerçekleştirildi.

Süreç boyunca Birlik'in faaliyetlerine ilişkin çeşitli eleştirilerimiz oldu. En başta ismine itiraz ediyorduk. Dönemin ABD Başkanı Bush, bugün Trump için söylendiği gibi "çılgın, deli, geri zekalı" şeklinde tanımlanıyor ve savaşın çıkması, onun kişisel özellikleriyle açıklanıyordu. Türkiye'deki reformist-liberal kesimler de bu koroya katılmış, "Bush Gelme" kampanyası başlatmışlardı. Emperyalist savaşa ve NATO'ya karşı mücadelenin Bush ile sınırlandırılması doğru değildi. Eylem kararlarında da eksiklikler, geriye çeken yanlar, kitlenin gerçek potansiyelini açığa çıkarmayı zayıflatacak yaklaşımlar, konunun ele alınış biçiminde sorunlar vardı. Tüm bu eleştirilerimize rağmen hem Birlik'in faaliyetlerine katıldık, hem de bağımsız faaliyetlerimizi, eylemlerimizi gerçekleştirdik. O süreçte konuya ilişkin siyasi bakışımızı, sürece ilişkin eleştiri ve önerilerimizi, dergimizde çeşitli yazılarda ifade ettik.

Ancak **eksiklerine rağmen yaşanan eylemlilik süreci güçlüydü, moral motivasyon yüksekti.** Devletin bütün baskılarına rağmen, faaliyetler kitlelerde bir karşılık bulmuş, NATO ve emperyalist savaş karşıtı öfke büyümüş, sokaklara taşmıştı. Sadece Türkiye'de değil, dünyada büyük bir yankı yaratmıştı. Emperyalist kurumların zirvelerinin bütün ülkelerde protesto edildiği bir dönemde, en büyük protestoya ev sahipliği yapmıştı.

Bugün yeni bir NATO Zirvesi'ne hazırlanırken, bu yazılara dönüp bakmanın büyük yarar sağlayacağını düşünüyoruz. **2004 sürecini yaşayanlar açısından bir hatırlatma ve sonuçlar çıkarma, genç kuşaklar içinse deneyim aktarımı açısından da önemli bir kaynak olacaktır.**

Bu nedenle, o süreçteki yazılar içinden bugüne ışık tutacak olanlardan yaptığımız seçkileri sitemizde yayınladık. O dönem dergimizde yayınlanan tüm yazılara ulaşmak isteyenler, sitemizin ana sayfasındaki "2004 NATO İstanbul Zirvesi" dosyasına bakabilirler.

Halkların katili

NATO'YA GEÇİT YOK!

23 Sentlik Asker

Mister Dalles, sizden saklamak olmaz, hayat pahalı biraz bizim memlekette. Mesela iki yüz gram et alabilirsiniz, koyun eti,

Ankara'da 23 sente, yahut iki kilo kuru soğan, yahut bir kilodan biraz fazla mercimek, elli santim kefen bezi yahut, yahut da bir aylığına yirmi yaşlarında bir tane insan.

Erkek, ağzı burnu, eli ayağı yerinde, üniforması, otomatığı üzerinde, yani öldürmeğe, öldürülmeğe hazır...

Yahut da aynı hesapla Mister Dalles (tanesi 23 sentten yani) satarlar size bu askerlerin otuz beşini birden

İstanbul'da bir tek odanın aylık kirasına, seksen beş onda altısını yahut bir çift iskarpın parasına.

Yalnız bir mesele var Mister Dalles, herhalde bunu sizden gizlediler: Size tanesini 23 sente sattıkları asker mevcuttu üniformanızı giymeden önce de,

mevcuttu otomatiksiz filan, mevcuttu sadece insan olarak mevcuttu hem de çoktan mı çoktan, daha sizin devletinizin adı bile konmadan...

Yeller eserken yerinde sizin New-York'un, kurşun kubbeler kurdu o, gök kubbe gibi yüksek, haşmetli, derin. Elinde Bursa bahçeleri gibi nakışlandı ipek.

Halı dokur gibi yonttu mermeri, ve nehirlerin bir kıyısından öbür kıyısına ebemkuşağı gibi attı kırk gözlü köprüleri. Dahası var Mister Dalles,

sizin dilde anlamı pek de belli değilken henüz, zulüm gibi, hürriyet gibi, kardeşlik gibi sözlerin, dövüştü zulme karşı o,

ve istiklal ve hürriyet uğruna ve milletleri kardeş sofrasına davet ederek, ve yarın yanağında gayri her yerde, her şeyde, hep beraber,

diyebilmek için, yürüdü peşinde Bedreddin'in O, tornacı Hasan, köylü Mehmet, öğretmen Ali'dir.

(...)
Yarın çok pahalıya mal olursa size, bu 23 sentlik asker, yani benim fakir, cesur, çalışkan, milletim, her millet gibi büyük Türk milleti.

Nazım Hikmet

NATO 4 Nisan 1949'da Washington'da 12 kurucu ülkenin imzasıyla kuruldu. (ABD, Kanada, İngiltere, Fransa, İtalya, Portekiz, Danimarka, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, İzlanda, Norveç.) Bugün 32 ülkeyi kapsamış durumda. **Kurulduğu gündün bu yana ABD emperyalizminin ekonomik ve siyasi çıkarlarının önünü açan, bunun için ülkeleri işgal edip halkları katleden askeri bir kurum olarak varlığını sürdürüyor.**

NATO, ikinci emperyalist paylaşım savaşı sonrasında güçlenen sosyalizme karşı, emperyalist-kapitalist kampı ayakta tutmak, işçi ve emekçilerin, ezilen halkların mücadelesini bastırarak için, silahlı bir karşı-devrim örgütü olarak doğdu

Sosyalizm II. paylaşım savaşındın zaferle çıkmıştı. O zaman kadar sadece Sovyetler Birliği (SB) ile sınırlı olan sosyalizm, dünyanın üçte birini kaplayan “sosyalist kamp” haline dönüştü. Balkan halkları faşist işgalcileri ve kendi burjuvalarını kovmuş, halk demokrasilerini kurmuşlardı. Sosyalist Sovyetler Birliği, üretim rekorları kırarak emperyalistleri şaşkına çeviriyor, dünya halklarının umudu oluyordu. **Başını ABD'nin çektiği emperyalistler, “sosyalist kamp”ın büyümesine ve kendi ülkelerindeki işçi-emekçi hareketine karşı, kendi güçlerini birleştirme ihtiyacı duydular.** Devrim ve sosyalizm korkusuyla ABD inisiyatifinde askeri bir pakt olarak kurulan NATO'nun kuruluşu böyle gerçekleşti.

Emperyalist-kapitalist kampın liderliğini üstlenen ABD, dönemin ABD başkanı Harry Truman'ın ismiyle anılan **“Truman Doktrini”ni 1947 yılında ilan etti. Bu doktrin “soğuk savaş” olarak adlandırılan ikinci paylaşım savaşı sonrası ABD'nin dış politikasını ortaya koyuyordu. Bir yıl sonra Marshall Planı ile bunun ekonomik ayağını oluşturdular.** Adını ABD Dışişleri Bakanı George Marshall'dan alan bu plan ile ABD mallarına yeni pazarlar açıldı ve yeni sömürgecilik hız kazandı. Aynı zamanda NATO'nun kurulmasına zemin hazırlandı. NATO, ABD'nin karşı-devrimci saldırısının askeri ayağını oluşturarak planın tamamlayıcı parçası oldu. Özcesi **ABD, Truman Doktrini ile siyasal, Marshall Planı ile ekonomik, NATO ile de askeri hegemonyasını kurarak “süper güç” halini aldı.**

NATO'nun amaçları

NATO'nun ilk işlevi, Sovyetler Birliği ve sosyalist bloku oluşturan ülkelere karşı, dünya çapında karşı-devrimi örgütlemektir. Bu ülkelerde devrim düşmanlarını palazlandırıdılar, provokasyon, sabotaj, siyasi cinayet vb. yöntemlerle onları zayıf düşürmeye, ardından yıkmaya çalıştılar. Ayrıca emperyalizme bağımlı ülkeleri bu doğrultuda kullandılar.

NATO üyesi ülkeler başta olmak üzere “komü-

nizmle mücadele”ye silahlanma ile başladı. **Sovyet sınırındaki ülkelere üsler, askeri birlikler yerleştirildi. Ardi ardına NATO üsleri kuruldu, nükleer füzeler ve silahlar konumlandırıldı.** Elbette perde gerisinde karlarını arttıran Amerikan silah tekelleri oldu. Çünkü NATO üyelik anlaşmaları, silahlanma konusunda belli bir standart gerektiriyordu ve bu standartlar yalnızca Amerikan silah şirketlerinde bulunuyordu. Böylece NATO, geniş bir silah pazarını da ABD tekellerine açıyordu.

Bunlar komünizmle mücadelenin bilinen, resmi yanıydı. Bir de resmi kayıtlara geçmeyen bir yöntem işliyordu: Her ülkede komünizmle mücadele eden kontrgerilla örgütleri kurmak! **NATO kurulduğu ilk yıllarda CIA'nin isteği üzerine, en az 16 Avrupa ülkesinde gizli paramiliter, anti-komünist hücreler kurdu.** İlk başta adı ‘Geri Destek Operasyonu’ (Operation “Stay Behind”) olan bu şebeke, bir Sovyet işgali durumunda cephe gerisinde çarpışmak üzere yaratılmıştı.

İtalya'da ABD kontrolünde gelişen Gladio en çarpıcı örnektir. Değişik isimler altında ama işlevleri, kontra hareketler geliştirmek, devrimleri ezmek, emekçi halka karşı katliamlar gerçekleştirmekte birleşen illegal birimler oluşturuldu. Özellikle faşist işgal dönemi yükselen Avrupa devrimci hareketine karşı birçok karşı-devrimci örgütlenme harekete geçirildi. Almanya, İtalya, İspanya, Fransa devrimci hareketi bunlardan paylarına düşeni aldılar.

1952 yılında Türkiye'nin NATO'ya girmesiyle Gladio'nun Türkiye ayağı oluşturuldu. Susurluk kazasıyla yüzünü daha açıktan gördüğümüz Gladio'nun Türk versiyonu **“Özel Harp Dairesi” ve MHP birer NATO ürünü olarak doğdular. Yani sıra her ilde “Komünizmle Mücadele Dernekleri” kuruldu.** Fetullah Gülen'in Erzurum'da bu derneğin kurucusu olduğunu, sonrasında da ABD işbirlikçisi olarak her tür görevi üstlendiğini biliyoruz. **Maraş, Çorum, Sivas, '77 1 Mayıs gibi birçok katliamı “Gladio” denilen kontrgerilla örgütleri yaptı. 12 Mart, 12 Eylül, 15 Temmuz gibi darbelerin arkasında da ABD'nin bu örgütlenmeleri vardı.** NATO'nun bu gizli örgütlenmelerin finansını uluslararası uyuşturucu kaçakçılığı ile sağladığı, yıllar sonra belgeleriyle açığa çıktı.

NATO, üye ülkelerde sadece kontrgerilla örgütleriyle faaliyet yürütmüyor. **Burjuva basın ve medya kuruluşlarını, üniversiteleri, “bilimsel” araştırmaları denetiminde tutarak, bunları emperyalizmin çıkarları doğrultusunda çalıştırıyor.**

Emperyalist çelişkiler büyüyor

NATO'nun bir diğer rolü de **ikinci paylaşım savaşındın yenik çıkmış Avrupa kıtasında, ABD hakimiyetini kurmaktır.** Onun için **ABD, Avrupa burjuvazisininin oluşturmaya çalıştığı Avrupa Ordusu projesini sürekli baltalamaya çalıştı.**

Avrupa'yı “yeni” ve “eski Avrupa” olarak ayırdı. Eski Avrupa, Almanya, Fransa, Belçika'dan oluşuyordu. Bunlarla çelişkileri keskinleşirken, “yeni Avrupa” diye tanımlanan Orta ve Doğu Avrupa devletlerini kanatları altına almaya çalıştı.

1999'da Polonya, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti NATO üyeliğine alındı. 2004'te ise bunları Litvanya, Letonya, Estonya, Romanya, Bulgaristan, Slovakya ve Slovenya izledi. 2009'da Arnavutluk ve Hırvatistan, 2017 Karadağ ve 2020'de Kuzey Makedonya NATO üyesi oldular. Son olarak bunlara Baltık ülkeleri Finlandiya ve İsveç eklendi.

NATO'nun “yeni Avrupa”ya doğru genişlediği yıllarda Avrupa Birliği de hemen hemen aynı ülkeleri içine alarak genişledi. Söz konusu olan geniş bir pazar, ucuz işgücü cenneti ve zengin petrol rezervleriydi. Ek olarak Avrupa ve ABD silah tekellerinin yüz milyar dolarlık bir silah pazarı kavgası da aynı bölgede cereyan ediyordu. İşte bu çıkar çatışmasının bir ürünü olarak literatüre “Balkanlaşma” diye bir kavram eklendi. Yapay parçalanmalar, etnik çatışmalar ve bunların üzerine yerleşen emperyalist zor aygıtları... Aynı çelişki bugün de tüm şiddetiyle devam ediyor...

2000'li yılların NATO'su

NATO, Sovyetler Birliği'nin varlığı koşullarında ve bu varlığa karşı kurulmuş olsa da, özünde emperyalizmin çıkarlarını koruma ve devrim hareketlerini ezme üzerine şekillenmişti. Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra *“NATO'nun varlık nedeninin ortadan kalktığı şekliindeki”* yorumlar mesnetsizdi. **SB dağılmıştı ama “sosyalizm tehlikesi” yok olmamıştı! İşçi ve emekçilerin, ezilen halkların mücadelesi sürüyordu!** Dolayısıyla NATO'nun görevi bitmemişti!

Fakat NATO II. paylaşım savaşının oluşturduğu dengeler üzerinden kurulduğundan, günün koşullarına uygun olarak yeniden konumlandırılması gerekiyordu. SB dağıldıktan sonra ABD'nin “tek kutuplu dünya”sı kısa sürdü. **Hızla büyüyen Çin ve kendini toparlayan Rusya, ABD'nin en önemli rakipleri olarak ortaya çıktı. Keza Almanya, Fransa gibi AB ülkeleriyle ABD'nin çıkarları çatışmaya başladı.**

11 Eylül sonrasında ABD, Afganistan saldırısına NATO'yu yedeklemeyi güçbela başarabildi. Irak savaşında NATO ve diğer emperyalist kurumları artık istediği gibi yönetemediğini görünce, NATO'yu da BM'yi de yok sayarak, kendi başına işgale girişti. Irak'ta işler sarpa sarıldığına ise, yeniden bu kurumlara başvurmak zorunda kaldı.

2000'li yıllardan itibaren NATO, yeni paylaşım savaşı koşullarına göre yeniden biçimleniyor. **ABD, ekonomik ve siyasi olarak güç kaybına uğramasını askeri güçle kapatmaya çalışıyor.** Ancak, her şey Amerika'nın istediği gibi olmuyor. İşgal ettiği veya savaş açtığı ülkelerde halklar direnişe geçiyor. Diğer yandan emperyalist ülkelerin kendi aralarındaki çelişkiler derinleşiyor. Dolayısıyla ABD, NATO'yu eskisi gibi kendi emrinde kullanamıyor.

Son olarak İran savaşında bu tablo net biçimde görüldü. ABD'nin çok istemesine rağmen NATO ülkeleri İran savaşına dahil olmadılar. Hatta ABD'ye bağımlı Körfez ülkeleri bile, İran'a savaş açmaktan geri durdu. Elbette bunda belirleyici olan, İran halkının direnişiydi. **İran savaşı, ABD'nin artık gerileyen bir emperyalist olduğunu ortaya koydu.**

Türkiye'nin NATO'ya girişi

“Yeni dostunuz aranızda yer almaya gelmiştir”...

Bu cümle 1952 yılının Türkiye Dışişleri Bakanı Fuad Köprülü'ye ait. “Yeni dostlar”dan kastettiği ise NATO üyeleri. 1952 yılının Lizbon toplantısında Türkiye'nin NATO üyeliğini imzalayan Fuad Köprülü, 74 yıldır devam eden bu serüveni de resmi olarak açmıştı.

NATO, “Kuzey Atlantik Savunma Pakti” olarak kurulmuştu ama Kuzey Atlantik ülkeleriyle sınırlı kalmamıştı. Kuruluşundan üç yıl sonra Yunanistan ve Türkiye'yi de bünyesine dahil etti. Çünkü, o yıllarda Yunanistan bir devrim tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Türkiye ise Sovyetler Birliği'nin güney sınırında bir askeri üs olmaya çok müsaitti.

Demokrat Parti Hükümeti o yıllarda patlak veren ABD'nin Kore işgalini fırsat bilerek, NATO'nun kapılarını asker kanı ile açtı. 5090 kişilik bir askeri güçle Kore savaşına katılan Türkiye, bu kirlî savaşta 721 askerini kaybetti, 2147 askeri yaralandı, 234 askeri tutsak oldu, 175'i ise kayıplara karıştı. Dönemin Amerikan Dışişleri Bakanı John Dalles, memnuniyetini şu cümle ile ifade ediyordu: *“NATO'ya en ucuz askeri Türkiye sağlıyor. Bir Türk askerinin bize maliyeti 23 cent”...*

18 Şubat 1952'de Meclis'e getirilen NATO üyeliği, 405 milletvekilinin 404'ünün onayı ile kabul edildi.

Kağıt üzerinde Türkiye'nin en büyük düşmanı sosyalist Sovyetler Birliği idi. Bu, Türkiye'yi NATO'nun askeri üssü haline getirmek için o yıllarda yeterince güçlü bir bahaneydi. İlk anlaşma Kore savaşının hemen ardından 1954 yılında imzalandı. İncirlik üssü ilk kez bu anlaşmayla Amerika'nın kullanımına açıldı. İncirlik'in ilk faaliyeti ise 1958'de Lübnan bombalanması oldu. İkinci önemli anlaşma 1976 yılında “Türkiye-ABD Savunma İşbirliği” adıyla imzalandı. O yıllar anti-emperyalist mücadelenin yüksek olduğu yıllardı ve bu yüzden anlaşmalarda “üs” yerine “tesis” kelimeleri kullanılmıştı.

Türkiye ile NATO arasındaki en önemli anlaşma 1980 yılında imzalanan Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması SEİA'dır. Anlaşma tarihi 5 yılı kapsıyordu ancak Amerika tarafından sürekli uzatıldı. Bu anlaşma NATO'ya toplam 12 üs kazandırdı.

Bunlar resmi anlaşmalardır. NATO ile Türkiye arasında açıklanmayan askeri anlaşmaları, başka ülkelerde örgütlenen darbeleri, NATO'nun karşı-devrimi örgütlemek için kurduğu kontrgerilla örgütlerini, uyuşturucu trafiğini nasıl kontrolünde tuttuğunu saymıyoruz bile...

İstanbul Bilgi Üniversitesi, 22 Mayıs 2026 tarihinde Erdoğan'ın imzaladığı bir kağıt ile kapatıldı. Karar Resmi Gazete'de yayınlandı ve 30 Mayıs günü 30. yıl kutlamaları için hazırlıklar, çağrılar, davetler devam ederken; öğrenciler, akademisyenler, çalışanlar bir anda, tam bir belirsizlikle ortada kaldı.

Öylesine plansız ve hazırlıksız biçimde alındı ki bu kapatma kararı, öğrencilerin, akademisyenlerin, okul çalışanlarının ne olacağı konusunda hiçbir açıklama yapılmadı. Belli ki, okul yönetimi bile kapatma kararından habersizdi ve bu nedenle yaptığı açıklamada, tüm belirsizlikler için "önümüzdeki günlerde" duyurulacağını söyledi.

Bu kararın bu kadar alelacele, bu kadar hukuksuz, bu kadar saldırgan biçimde alınmış olması ise, öfkeyi daha da büyüten bir unsur oldu.

Bilgi'den "intikam almak"...

Bilgi Üniversitesi'ne bu tahammülsüzlüğün sebebi, onun temsil ettiği unsurlar aslında. Bilgi'nin yaklaşık 20 bin öğrencisi, binden fazla akademik personeli var ve **Türkiye'nin en büyük vakıf üniversitelerinden biriydi. Haziran 1996'da kurulmuştu. '90'lı yılların yükselen mücadelesinin yarattığı özgürlükçü atmosfer içinde, "farklı" bir tablo çiziyordu. Ve parlak bir ambalajla pazarlandı...**

O dönemde sayıları zaten çok az olan özel üniversiteler, asıl olarak piyasacı ve akademik başarıya odaklanan bir çizgiye sahipti. Bilgi "okul için değil yaşam için öğrenmek" sloganıyla, AB standartlarına uyumlu, sosyal bilimler odaklı ve özgürlükçü görünümüyle öne çıktı. Kampüste ders ortamları daha serbest, kültürel çalışmaları daha yaygın, siyaset ise daha vurgulu ve "taraf"ı biçimde yapıyordu. İnsan hakları panelleri düzenleniyordu mesela. 2005 yılında ilk defa, resmi ideolojinin dışında, akademik düzeyde bir Ermeni Konferansı düzenlenmiş, bu olay Türkiye'de "akademik özgürlüğün simgesi" olarak kayıtlara geçmişti. Kürt sorununa ilişkin toplantılar ve "Barış Anneleri'nin katıldığı paneller de rahatlıkla düzenleniyordu. Feminist hareketin ilk palazlandığı noktalardan biriydi kampüs. Aynı zamanda LGBTİ+ öğrencilerin kulüp kurarak faaliyet yürütebildiği ilk üniversitelerden biri oldu. Felsefe, sosyal bilimler gibi derslerin öne çıkmasını sağladı. Diğer vakıf üniversiteleri şehir dışında büyük kampüsler kurarak yalıtık bir yaşam alanı yaratırken, **Kuştepe, Dolapdere, Silahtar gibi, kentin yoksul ve "dışlanmış" alanlarına kampüsler kurdu ve buralarda kampüs çevresinde "sosyal sorumluluk projeleri" yürüttü.**

Bütün bu özellikleriyle "solcu" görünümüyle öne çıkıyordu; öğrencileri laik, ilerici, toplumsal sorunlara duyarlı, düşünen, tartışan, üreten; akademisyenleri özgürlükçü, eşitlikçi, demokrat...

Gerçekte ise, burjuva liberalizminin ve aydın elitizminin yeniden üretildiği alanlar kurulmuştu. Bütün vakıf üniversiteleri gibi "burs" sistemi vardı elbette; ama aşırı yüksek okul ücretleriyle daha elit bir kesime hitap ediyordu. "Marksizm" adı altında "Troçkizm" in savunulduğu, güçlendirildiği bir politik atmosfer hakimdi. Geçmişte AKP'nin en önemli "sol" destekçilerinden Murat Belge, Soli Özel gibiler, Bilgi'nin temelini oluşturuyorlardı.

Bilgi Üniversitesi'nin kapatılması üzerine...

2000'lerde Ergenekon-Balyoz süreçlerinde, AKP eliyle Kemalistler devletten tasfiye edilirken, "İkinci Cumhuriyetçiler" in kalesi oldu. "Sivil toplum"cu ve "askeri vesayete karşı" görünümüyle, o dönemin "Yetmez ama Evet"çi tayfasının ideolojik olarak beslendiği alanlardan biriydi. Sonradan FETÖ'cü olarak lanetlenen, ama döneminin en etkili siyasi merkezlerinden biri olan "Tara" gazetesi kadrosu, Bilgi ile bir biçimde bağlantılıydı.

"Solcu" ve "Marksist" görünümüyle özellikle gençleri ve aydınları etkileyen ve bir çekim alanına dönüşen Bilgi Üniversitesi, gerçekte önce AKP'nin destekçisiydi; ardından AKP'nin dinci-şeriatçı yüzü ortaya çıktıkça "merkez sağ"ın sözcüsü konumuna yerleşti. Türkiye'deki klik çatışmalarının tarafı ve önemli bir temsilcisiydi.

AKP'nin Ergenekon-Balyoz operasyonlarının ardından sıra FETÖ'cülere geldiğinde, Bilgi de ilk darbeyi yedi. Murat Belge gibiler Bilgi'den çekilmek zorunda kaldığında, orasının da standart, piyasacı kimliği daha açıktan görünmeye başladı. 2019 yılında Can Holding'e satılmasının ardından, Bilgi Üniversitesi'nin çok övündüğü yönleri daha da yavanlaşmaya, sıradanlaşmaya başlamıştı artık. Eylül 2025'te Can Holding'e bağlı şirketlere kayyum atanmasının ardından, Bilgi de çöküş sürecine girmişti.

Ortada adım adım gerileyen bir tablo vardı. Ancak Ermeni sorununu gündemleştirmesinden LGBTİ+ özgürlüğüne kadar **geçmişte oluşturduğu özgürlükçü-sol imaj, Erdoğan ve AKP için her dönem rahatsız edici olmuştu. Keza Erdoğan'ın, 15 Temmuz darbe girişimi sonrası FETÖ'cülere karşı çok acımasız davrandığı, maddi-manevi yoketme saldırısı uyguladığı da biliniyor.** Bugün "durduk yere" gelmiş gibi görünen kapatma kararının arkasında, bu birikimler var.

Bilgi artık eski Bilgi olmasa da, kayyum tarafından yönetilen bir üniversiteye dönüşse de, bugün gelen kapatma kararı, geçmişi tamamen silme-yoketme-unutturma saldırısının bir parçasıydı.

Kapatma kararının arkasındaki daha önemli unsur ise, zaten kayyum yönetiminde olan mal varlığıdır. **Şehrin merkezi yerlerinde ve geniş araziler üzerine kurulu Bilgi Üniversitesi, önemli bir rant kaynağıdır.**

Üstelik bu saldırı, tam da CHP'ye dönük

kayyum saldırısı ile birlikte gelmiştir. **CHP'ye saldırının devasa büyüklüğü ve yarattığı toz-dumanın içinde, Bilgi'yi kapatmaya dönük direnişin kolayca savuşturulacağı hesabı yapılarak...**

Kazanmanın tek yolu direnmek

Şimdi öğrencilere bazı sözler veriliyor. Mesele YÖK mevzuatına göre vakıf üniversitelerinin faaliyet izninin kaldırılması durumunda, öğrencilerin mağduriyetini önlemek için bir "garantör üniversite" uygulaması var. Ve Bilgi Üniversitesi için 2021 yılında Mimar Sinan Üniversitesi "garantör üniversite" olarak belirlenmiş. Ancak tam da sınav ve mezuniyet döneminde, Mimar Sinan Üniversitesi'nin Bilgi'den gelecek 20 bin öğrenciyi kaldıracak bir altyapısının olup olmadığı belli değil.

Görülen dersler, kullanılan kaynaklar yönüyle, Bilgi öğrencilerinin MSÜ sınavlarına nasıl hazırlanacağı konusu da ortada. Keza MSÜ'de bulunmayan bölümlerde okuyan öğrencilerin ne olacağı belirsiz. Okul değişikliğinin getireceği ekstra mali yükler (yurt, ev, ulaşım olanakları vb) ayrı bir sorun. Okul çalışanları ve akademisyenlerin durumu ise hiç konuşulmayan bir konu. Çalışanlar işten mi atıldı; hakları verilecek mi; tazminatları ödenecek mi vb. sorunlar, bütün çalışanlar ve eğitimcilerin bir anda üzerine çöken kabus oldu.

Kapatma kararının "anayasaya aykırı" olduğu sürekli vurgulanıyor. **Bugün artık anayasal hakları da direnişlerle yeniden kazanmakla karşı karşıyayız.**

Bazı akademisyenlerin örgütlü olduğu Öğretmen Sendikası ve öğrenciler, ilk günden itibaren eyleme başladı. Okulu terketmeme biçiminde başlayan eylem, üniversitenin tüm bileşenlerinin tek güvencesi. İki gündür öğrenciler ve akademisyenler okulu terketmiyor, devletin baskısına, polisin engelleme çabalarına rağmen direniyorlar.

Her alanda olduğu gibi Bilgi Üniversitesi'nde gerçekleşen bu saldırıyı da püskürtmenin yolu, fiili-meşru ve militan bir mücadele hattından geçiyor. Başta Bilgi Üniversitesi bileşenleri olmak üzere, tüm akademisyenlerin ve öğrencilerin birlikte mücadeleyi yükseltmesi gerekiyor.

Nurhak şehitleri anıldı

Sinan Cemgil, Kadir Manga ve Alparslan Özdoğan'ın Nurhak dağlarında çatışarak ölümsüzleşmelerinin 55. yılında NATO ve Emperyalist Savaş Karşıtı Birlik, Karacaahmet Mezarlığı'nda anma yaptı.

31 Mayıs günü mezarlık girişinde toplanan kitle, sloganlarla Sinan Cemgil'in mezarına geldi. Saygı duruşunun ardından birlik adına açıklama yapıldı. Anma Nurhak türküsünün söylenmesi ile bitirildi.

Bilgi Üniversitesi'nde direndik, kazandık!

Kapatılma kararının açıklanmasının ardından, 22 Mayıs cuma günü öğlen saatlerinde eylem başlamıştı Bilgi Üniversitesi'nde. Öğrenciler ve çalışanlar içerideydi; desteğe gelen sendikalar, gençlik örgütleri ise kapının dışında kalmış, içeri girmeye çalışıyorlardı. Saatler süren müzakerenin ardından kapılar açıldı ve kitle okulun içinde kaynaştı. **Aynı gün rektörlükle de bir müzakere yürütülmüştü ve hafta sonu okuldan kimsenin çıkarılmayacağı'nın, gece kalanlar için barınacak yer ayarlanacağı'nın sözü alınmıştı.**

Okulun içindeki nöbet bu koşullarda başladı. İşten çıkıp akşam saatlerinde Bilgi Üniversitesi'ne ulaştığımızda dışarıdan gelenler alınmıyordu artık. Sendika temsilcileri olduğumuzu söyleyerek kapıdan geçtik, desteğe gelenler alınmazken bizim bu kadar kolay girmemiz bizi de şaşırtmıştı.

Okula girdiğimizde, öğlen saatlerinde yapılan eylemin ardından dağınık bir ortamla karşılaştık. Arkadaşlarımızı bularak ortak bir toplantı kararı aldık. Akşamına yapılacak olan öğrenci forumuna da bu toplantının çıktılarıyla katılacaktık.

Forum saatine kadar kampüs içine girmek üzere arkadaşlarımız geldiler. **Arkadaşlarımızı almak üzere kapıya gittiğimizde rektörlüğün "dışarıdan kimse alınmaması, içeriden çıkanların tekrar girişine izin verilmemesi" kararı aldığını ilettiler kapıdaki güvenlikler. Kapıya kalabalık gitmiştik, güvenliklerle tartışarak arkadaşlarımızı kapıdan geçirdik.**

Sonrasında da gelen arkadaşlarımız oldu. Onları da idari personelle müzakere ederek içeri aldık.

Akşam 22.00 gibi forumun yapılacağı Mimarlık Fakültesi'ne geçtik. **Mimarlık Fakültesi rektörlüğün gösterdiği açık binalardan biri değildi ancak forumun burada yapılmasının ardından fiili olarak içerideki kitle tarafından ele geçirildi ve gece de burada kalındı.**

Yapılan forumda nöbetin ikinci gününü nasıl geçireceğimizi konuştuk öğrenci arkadaşlarla. Gün planlandı. Biz sendika olarak ikinci gün saat 14:00'a bir çağrı yapacağımızı ilettiler ve dışarıdan desteğe gelecek olan arkadaşları mutlaka içeri sokmamız konusunda ortaklaştık. Öğrenci arkadaşlar da ikinci gün için kendi çağrılarını bizimle aynı saate koydular. Rektörlük önünden başlayan yürüyüşle kapıya ulaşacak ve desteğe gelen arkadaşlarımızı mutlaka içeri alacaktık.

Forum devam ederken okul güvenliği Mimarlık Fakültesi'ni boşaltmak üzere geldi geç saatlerde. Üst katlara barikatlar kuruldu, kapıya etten duvar örüldü, güvenlik içeri sokulmadı. Sadece bir idari personelin, yanında öğrenci arkadaşlarla katları gezmesine izin verildi. Rektörlüğün gösterdiği alanların dışına bu şekilde çıkılıyor ve kazanım elde ediliyordu kampüs içinde.

Nöbetin ikinci gününe, sabah 08:00'da yapılan forumla başladık, dün alınan kararların üzerinden geçildi ve eylem için hazırlıklar başladı.

Saat 14:00'da rektörlüğün önünden yürüyüş başladı. **Öğrenciler kendi pankartlarıyla, akademisyenler kendi pankartlarıyla yürüdü.** Sloganlarla, ajitasyonlarla yapılan yürüyüşün ardından kapıya

ulaştık. Sloganlar, ajitasyonlar kapıda da devam etti. **Dışarıdan desteğe gelen arkadaşlarımızı göremiyorduk ama seslerini duyuyorduk. Sloganlarımıza sloganlarla karşılık veriyorlardı.** Kapıda bu şekilde eylem devam ederken bir siyasetin gençlik temsilcisinin "Arkadaşlar şimdi rektörlüğe dönüyoruz" anonsu duyuldu megafondan ve kitlenin büyük bir kısmı kapıdan ayrıldı. **Dünkü forumda böyle bir karar alınmamıştı ve yapılan açıkça eylem kırılcılığı.** (Aynı şahsın, Mimarlık Fakültesi alındığında ve katlara barikatlar kurulduğunda idari personele haber vererek güvenlikleri fakülteye yönlendiren kişi olduğunu öğrendik sonrasında.)

Hem kapıda sayımız azalmıştı hem de saatler geçtikçe dışarıdaki kitle azalıyor. İçerideki kitleyi tekrar toparlamaya çalışırken güvenliklerin kapıya doğru koştuğunu gördük. Hemen kapıya koştuk ve dışarıdaki arkadaşlarımızın kapıya doğru hamle yaptığını ve bir arkadaşımızın ayağının güvenliğin müdahalesi sonucu kapıya sıkıştığını gördük. Bu olay üzerine kitle tekrar kapıya toplandı. Ayağı sıkışan arkadaşlarımız için ambulans çağrıldı.

İçeriden ve dışarıdan zorlayarak kapıları açtırdık, arkadaşlarımızı içeri aldık. Eylemden saatler sonra gelen arkadaşlarımız için de kapılar açılmıştı, gece saatlerine kadar rahatça içeri girdiler desteğe gelenler. İkinci gün, geç de olsa kazanılmıştı. Akşam Bilgi Üniversitesi konservatuvar öğrencilerinin konserleriyle geçti ve gece geç saatlerde yapılan forumdan, direnişin üçüncü gününde saat 14.00'a çağrı kararı çıktı. Biz ikinci günün gecesi geç saatlerde kampüsten ayrıldık. Ertesi gün dışarıdan gelenlere katılacaktık.

Direnişin üçüncü günü (25 Mayıs) öğlen saatlerinde kapı önünde toplanmaya başladı gelen kitle. **Ciddi bir polis yığınağı vardı. Kapının önünde 5 sıra polis barikatı kurulmuştu.** Çitlerin arasından içerideki arkadaşlarımızı görebiliyorduk, 60-70 kadar arkadaşımız kapının önünde kol kola girmiş oturuyorlardı. Dışarıdaki kitle de birikiyordu. Ardından **İçerideki arkadaşlarımız ablukaya alındı ve müdahale başladı. Dışarıdaki kitlenin ileri unsurları da barikata yükledi, biber gazıyla dağıtıldı kitle. İçerideki arkadaşlarımız ise polis saldırısı ile dışarıya çıkartıldılar.**

Böylece onlarla içeride değil, ama dışarıda buluşmuş olduk.

Kitle gitgide artıyordu dışarıda. Polisle yapılan müzakere saatler sürdü, müzakerenin talebi kitle için bir alan açılmasıydı. Ara ara yol kesme denendi, başarısız oldu. Ablukalar oldu, müzakere yoluyla açıldı. Saatin ilerlemesi ve kitlenin dağılmaya başlamasıyla birlikte bir basın açıklaması yapılarak yarına çağrıyla üçüncü günün eyleminin bitirilmesi kararlaştırıldı.

Direnişin üçüncü günü bu şekilde bitirildi ve dördüncü gün için yine saat 14.00'a kapı önünde toplanma çağrısı yapıldı.

Gecenin ilerleyen saatlerinde kapatılma kararının iptali Resmi Gazete'de yayımlandı. **3 gün süren direniş kazanılmıştı. Dördüncü günün eylem çağrısı bir şenliğe dönüştü.** Öğrenciler, akademisyenler açıklamalarını yaptılar. Sloganlarını, ajitasyonlarını attılar. Kazanımın ve mücadelenin önemini anlatan konuşmalar yapıldı, örgütlü mücadelenin önemi bir kez daha kanıtlandı.

Direnişin kendi içinde eksiklikleri vardı, üstelik CHP'ye kayyum atanması ve CHP Genel Merkez'e polis saldırısı ile aynı günlere denk geldiği için, basında hakettiği kadar yoğun biçimde yer alamadı. **Buna rağmen, direnişçilerin kararlılığı, her gün eylemler, forumlar, okulu terk etmeme biçiminde gelişen çok yönlü direniş gibi unsurlar, kazanım getirdi.** Zafer, sayıları sınırlı bile olsa, direniş kararlılıkla sürdürenler üzerinden gelmişti.

DSB'li bir eğitim emekçisi

NATO ve emperyalist savaş karşıtı birlik faaliyetleri

7-8 Temmuz'da Ankara'da düzenlenecek NATO Zirvesi öncesinde, NATO ve Emperyalist Savaş Karşıtı Birlik'in faaliyetleri sürüyor.

Birlik, yaygın biçimde bildiri dağıtımları gerçekleştiriyor. Merkezi yerlerde ve kitlenin yoğun olduğu saatlerde yapılan bu bildiri dağıtımlarında, NATO'nun ve ABD'nin sömürücü-katil yüzü teşhir ediliyor, kitleler NATO Zirvesi'ni protesto etmeye çağrılıyor.

Birlik 13-14 Haziran tarihlerinde İstanbul'da iki günlük panel-forum düzenleyecek. 13 Haziran'da webinar (internet semineri) şeklinde saat 14-21 arasında yapılacak toplantıda, dünyanın farklı ülkelerinden muhalif-solcu partilerden konuşmacılar yer alacak. 14 Haziran'da ise Birleşik Metal-iş sendikasında (Bostancı) 12-18 saatleri arasında forum şeklinde bir etkinlik yapılacak.

7-8 Temmuz günlerinde Ankara'da NATO Zirvesi'ni protesto etmeye hazırlanan Birlik, öncesinde mitingler, eylemler vb. ile kitlelerin NATO ve emperyalist savaş karşıtı duyarlılığını artırmak için faaliyetlerini sürdürüyor.

Bilgi Üniversitesi'nde direniş güncesi

1. Gün

İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin kapatma kararına karşı, üniversite bileşenleri ve diğer üniversite inisiyatifleri, aynı gün saat 14.00'a eylem çağrısı yaptılar. Eyleme 2000'den fazla kişi katıldı. Müzakere sonucunda dışarıdaki kitlenin tamamı içeri girdi. Önce ana kapı girişinde ardından rektörlük binası önünde açıklamalar yapıldı. Birçok arkadaşımız gibi biz de "sızma" yoluyla içeri girdik. Alana girdiğimizde açıklamalar bitmişti. Diğer öğrenci inisiyatiflerinden ise yalnızca GSÜ Dayanışma Ağı "Gezide Düşene Dövüşene Bin Selam" pankartıyla alandı.

Dışarıdan gelen devrimci öğrenciler olarak birbirimizi tanıdığımız için hızlıca bir araya geldik. Kendi içimizde rektörlük işgalini tartışmaya başladık.

Saat 16.00'e geldiğinde yaklaşık 500 kişilik dağıntık bir kitle kalmıştı. Türküler ve halaylarımızla direniş sürdürüyorduk. **7 kişilik faşist bir grup eyleme saldırmaya çalıştı. Devrimci öğrenciler ağırlıkta olduğu için olası bir provokasyonun önüne geçilmiş oldu.** Teyakkuzdaydık, provokasyonların bununla sınırlı kalmayacağı açıktı.

Ardından "İstanbul Bilgi Üniversitesi, Öğrencileri Tarafından İşgal Edilmiştir" pankartı açıldı. Talepler kabul edilene kadar süresiz direniş kararı alındığı açıklandı. Kitle karamsarlaşmaya ve yavaş yavaş dağılmaya başlamıştı. **Eylem Komitesi'yle (EK) yaptığımız görüşmelerde bunun bir işgal olmadığını, alınan kararın gece nöbetine denk düşeceğini söyledik. Neden rektörlüğe girilmediğini sorduk. EK ise bunun denendiğini ama başarılı olunamadığını söyledi.** Diğer devrimci arkadaşlarla görüştüğümüzde, kitlenin işgal için hazır olduğunu ama bu yönde herhangi bir girişimin bulunmadığını öğrendik.

Sonra her fakültenin kendi forumunu yaptığı bilgisini aldık. Saat 18.00'de biz de Hukuk Fakültesi forumunun 2. oturumuna katıldık. Farklı üniversitelerden geldiğimizi ve sürecin sonuna kadar dayanışma içerisinde olacağımızı söyledik. **Forumda dahil olmamız kitlenin moralini yükseltti. Genel eğilim direnişin 1 Haziran'a ertelenmesi ve çalışmanın sosyal medya ile sınırlı tutulması yönündeydi. Biz ise zamana yayılırsa direnişin sönmüneceği, ancak süresiz direniş ile kazanım elde edilebileceğini ifade ettik.** Beraber katıldığımız arkadaşlardan biri Boğaziçi Direnişindeki deneyimlerini aktardı. Yakın zamanda kazanımla sonuçlanan Doruk maden işçilerinin grevini kendimize örnek almamız gerektiği konusunda hem fikir olduk.

Saat 19.00'da 3. oturum başlamadan, gençlik örgütleri toplantı almak için Hukuk Fakültesi forumundan ayrıldık. Saptığımız ilk sorun kitledeki devrimci önderlik eksikliğiydi. Kurum temsilcileri olarak bir avuçtuk ama buradan çıkacak kararların direnişin kaderini belirleyeceğinin farkındaydık. Öncelikle her kurum, kendi katıldığı forumun aktarımını yaptı. **En ileri karar mimarlık fakültesi forumundan çıkmıştı. Koşulsuz şartsız direniş kararı almışlardı.** O an için kapıların kapatıldığını ve öğrencisi olmayan kimsenin içeri alınmadığını öğrendik. Doğal unsurlardan gelen bu iradeye sahip çıkacaklık. (İlerleyen saatlerde tüm fakültelerin kapısı kilitlenirken mimarlık fakültesi kapatılamayacaktı.)

Rektörlük işgali konusunda ise ikiye bölünmüştük. Bir kesim, EK'yi gerçek anlamıyla işgali gerçekleştirmemekle ve işgal kavramını kullanarak belirsizlik yaratmakla eleştirirken, diğer kesim kitlenin işgale hazır olmadığını ve olası bir işgalin sürdürülebilir olmayacağını savunuyordu. **EK**

ise kendisiyle çelişerek, forum ve toplantılara katılmıyor; "forumculuk" olarak tanımladıkları şeyin direniş zarar verdiğini iddia ediyordu. Rektörlük önünde forum sonuçlarının açıklanacağı ve forumların merkezileştirileceği bilgisini aldıktan sonra oraya doğru hareket ettik.

Saat 20.00'de yaklaşık 200 kişilik kitle rektörlük önüne toplandı. **Hukuk Fakültesi de dahil olmak üzere, forumların her birinde süresiz direniş kararı alınmıştı.** Bu kararlar hem bizi şaşırtıp sevince boğuyor hem de direnişin geleceği için umut oluyordu. Ardından Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası adına konuşma yapıldı. "Biz akademisyenler olarak buradayız. Nasıl ki siz eğitim hakkınızdan, derslerinizden, kampüsünüzden vazgeçmiyorsanız; biz de ofislerimizden, işimizden ve emeğimizden vazgeçmiyoruz" denildi. Ayrıca eyleme katılan bir veli de dayanışma duygularını ifade etti.

Direnişin coşku ve heyecanı sürüyordu. **Forum, ajitasyon olarak kuvvetli ama alınan kararlar ve önüne görev koyma bakımından daha zayıf geçti.** Bu durum ikinci bir forumun alınmasını zorunlu hale getiriyordu. Forumun nerede yapılacağı da hararetli bir tartışmaya vesile olmuştu. Devrimciler ve reformistler arasındaki ayrışma daha belirgin hale geliyordu. Bu aşamadan sonra ayrışma, direniş boyunca derinleşmeye devam edecekti.

Bilgi Üniversitesi öğrencilerini temsil iddiası taşıyan iki kitle örgütü ön plana çıkıyordu. Bunlardan ilki devrimci öğrencileri ve ileri unsurları içinde barındıran Bilgi Öğrenci Dayanışması'ydı. (Kısaca Dayanışma olarak geçireceğiz.) İkincisi ise TKG'nin kendi çalışması olan Bilgili Susmuyor Platformu'ydu. (Kısaca Platform olarak geçireceğiz.) **Dayanışma'nın temsilcileri, forumun kapalı ve henüz "kurtarılmış bir alan" olarak Mimarlık Fakültesi'nde alınması gerektiğini savunuyordu. Platform temsilcileri ise direniş alanının rektörlük önü olduğunu ve forumun burada yapılması gerektiğini dayattılar.** Direnişin sürdürüleceği yerin, Mimarlık Fakültesi'nde yapılacak forumda belirlenmesinde ortaklaşıldı.

Saat 22.00'da Mimarlık'ta forum başladı. İçeriye sivil polis girmemesi için güvenlik birimi kuruldu ve herkesin tek tek öğrenci kartları kontrol edildi. Forumda direnişin Mimarlık'ta sürdürülmesi oy çoğunluğuyla kabul edildi. Tartışmalar eylemin nasıl ve hangi mekanizmalarla örgütleneceği konusunda kilitlendi. Gerilim artıyor ve ithamlar başlıyor ve kavgaya evriliyordu.

Başladığımızdan bu yana hiçbir ilerleme sağlayamamıştık ki, saat 02.00'ye yaklaşırken Özel Güvenlik Birimi'nden (ÖGB) birinin forumu dinlediğini fark ettik. ÖGB, TKG temsilcisinin adını vererek, kendisini onun çağırdığını, görüşmek için beklediğini söyledi. Ardından Mimarlık Fakültesi'nin boşaltılmasını telkin ederek içeri girmek istedi. **Dayanışma, üst katlardaki kapılara barikat kurmaya başlarken, Platform temsilcisi "bizim saklayacak bir şeyimiz yok" diyerek ÖGB'yi içeri sokmaya çalışıyordu.**

Üst katlardaki barikatlar tamamlanırken, devrimci öğrencilerin öncülüğündeki kitle kol kola girerek fakültenin girişine insan zincirinden 5 sıra barikat kuruldu. Gerçek anlamıyla faşizme karşı omuz omuza mücadele ediliyor. O esnada Platform temsilcisi, kapının ağzında barikatın açılmasını telkin ediyor, ÖGB'ye karşı koyduğumuz için bizi kitlenin güvenliğini tehlikeye atmakla suçluyordu. Başarılı olamayınca, ayaklarını yere vura vura fakülteyi terk ettiler.

ÖGB ile yapılan uzlaşma sonucunda bir idari personel, öğrenciler eşliğinde katları gezdi ve ÖGB fakülteyi terk etti. **O ana kadar sözde kalan işgal, Mimarlık Fakültesi'nin işgaliyle fiiliyata geçmiş oldu.** Reformizm mahkum ediliyor, fiili-meşru-militan mücadele tarzı kitleler tarafından benimseniyordu.

Direnişin ilk kazanımıyla beraber forum kaldığı yerden devam etti. Platform temsilcilerinin foruma geri dönmesiyle ortak bildiri hazırlanması, taleplerin belirlenmesi ve demokratik işleyişin mekanizmaları yeniden tartışılmaya başlandı. Moderatörler ardi ardına görevlerinden çekiliyor, devrimciler ve reformistler arasında yaşanan ayrışma, derinleşmeye devam ediyordu. **Öğretmen Sendikası'ndan deneyimli bir akademisyenin moderatörlüğü üstlenmesiyle tartışmalar sağlıklı bir zemine oturtuldu. Forumda söz kesme, itham ve hakaretlerin önüne geçilmiş oldu.** Ortak bildirinin cümle cümle okunup revizeye açıldığı an, TKG temsilcisi "biz kendi bildirimizi yazacağız, sizinle hareket etmeyeceğiz" dedi. Ayrılık artık geri dönülemez bir noktaya ulaştı. Eylem kırıcıların tarzı, mücadeleyi kendi tekeline alma, bunu başaramadıklarında ise kendi kitlelerini geri çekerek devrimcilere düşmanlaştırmaktı. Bu ayrılığın sorumluları kitlenin talebine rağmen somut sebepler açıklayamayacaklardı.

Devrimcilerin sözü geçmeye başlamıştı. Direnişin nasıl örgütleneceği tekrar tartışmaya açıldı. **Ertesi günün programı yapıldı. Eylem saati ve yürüyüş güzergahı belirlendi. Sosyal medya, basın, güvenlik, temizlik ve gıda konularında komisyonlar kuruldu.** İlerleyen süreçte bu komisyonlar, komün yaşamı ve direnişin örgütlenmesinde önemli bir rol oynayacaktı. Tartışmayı tıkayan konular ise ertesi gün yapılacak bir foruma ertelendi.

2. Gün

Forum gecikmeli olarak saat 09.00'da başladı. Alınan kararların üzerinden geçildi ve hızlıca eylem hazırlıklarına başlandı. Biz de dışarıdaki arkadaşlarımızı eylem için seferber etmiştik. İçeriden ve dışarıdan aynı anda zorlanarak fiili şekilde içeri girileceğini anlatıyorduk.

Saat 14.00'e geldiğinde, kampüs içerisinde bulunan Nero Cafe'den yürüyüşümüzü başlattık. Yürüyüşte yaklaşık 200 kişilik bir kitle bulunuyordu. Ana kapıya yaklaştıkça dışarıdaki arkadaşlarımızın sloganlarımıza eşlik ettiğini duyuyorduk. Öğretmen Sendikası "Üniversitemizi, Emegimizi ve Eğitimi Savunuyoruz! Faaliyeti Durdurma Kararı Geri Çekilsin!" yazılı pankartı açmışlardı. Bilgi Üniversitesi Öğrencileri ise "Ne Kayyımın Ne AKP'nin, Kampüsler Bizimdir!" yazılı pankartıyla katıldılar.

Üniversite öğrencileri ve gençlik örgütleri "Bilgi Öğrencisi Yalnız Değildir!" pankartıyla kapının dışında bekliyorlardı. Ayrıca gençlik örgütlerinden PDG ve SGDF dövizleriyle eylem alanında vardı. Öğrenciler adına okunan

basın metninde şunlar söylendi: “Bizleri yönetmeye, bastırmaya, sömürmeye çalışanlara karşı cevabımız, öğrenci ve emekçi dayanışmasıdır. Fiili-meşru mücadelemize devam edecek, bizlerde olmadığını düşündükleri direnme cüretini onlara bizzat göstereceğiz.”

Dayanışma ve gençlik örgütleri, kitlenin olduğu gibi içeri alınmasını isterken; Platform, basın açıklaması okunur okunmaz eylemin sonlandırıldığını söyleyip kitlesini geri çekti. Bir süre daha sürdürülen eylem, TKG'nin yaptığı eylem kırıcılığıyla herhangi bir kazanıma ulaşılamadan sonlandırılmak zorunda kaldı. Dışarıdaki arkadaşlarımız kendi açıklamalarını yapıp dağıldı. Bu durum bizi dışarıdaki arkadaşlarımıza karşı da zor durumda bıraktı.

Eylem bittikten yarım saat sonra Öğretmen Sendikası temsilcileri, kampüse girmek isterken polis tarafından darp edildiler. Polis, bir sendika temsilcisinin ayağını kapıda ezdi. **Hocalarımızın mücadelesi direnişi yeniden canlandırdı. Öğrenci kitlesi toparlandı ve ÖGB'yi turnikelerden ana kapıya kadar gerilettiler.** “İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek”, “Polis Defol Üniversiteler Bizimdir”, “Gün gelecek, Devran Dönecek, İşkenceci Polis Hesap Verecek” sloganları aynı sestem, aynı yürekten atılıyordu. Yaralanan sendika temsilcisi sedyeye ambulansa kaldırıldı. Sendika temsilcileri, Bilgi öğrencileri ve mezunları içeri alındı. Meşru ve militan mücadele, yeni kazanımların önünü açıyordu. **Akşam olduğunda kampüsteki kişi sayısı üç katına ulaşmıştı. İşgalin en başından itibaren ne zaman “direnış bitti” denilse, bir eşik daha aşıyor, daha geniş kesimler direnişi sahiplenmeye geliyordu.**

Sayımız arttıkça yeme-içme, hijyen gibi ihtiyaçlarımız da arttı. Akla gelen ilk çözüm dayanışma sandığı oluşturulmaktı. Ama buna gerek kalmadı. **Üniversite çevresindeki esnaflar bize su ve yemek getirdiler, aileler kendi aralarında battaniye toplayıp getirdi. Civardaki taktiler direnişe gelen arkadaşlarımızdan para almıyorlardı.** İşçi-emekçi halkımız, sürecin en başından itibaren direnen gençlere sahip çıkmış, onları bağrına basmıştı.

Saat 18.00'e geldiğinde **İstanbul Barosu, direnişin hukuki boyutunu anlatan bir oturum düzenledi. Her durum ve koşulda dayanışma içerisinde olacaklarını ifade ettiler.** Kitle artık 1. kata sığmıyor 2. ve 3. kata çıkarak oturumu dinlemeye çalışıyordu.

Saat 19.00'da **konservatuar öğrencilerinin hazırladığı müzik dinletisi başladı. Çav Bella'yı ve Avusturya İşçi Marşı'nı heyecanla dinledik, söyledik.** Yaklaşık 3 saat süren konser kitlenin alanda kalması açısından da iyi oldu. Bu süre boyunca gençlik örgütleri, kampüs içerisine çeşitli yazılamalar ve pullamalar yaptılar. PDG'li öğrenciler de Mimarlık Fakültesi'nde “Yaşasın Öğrenci Dayanışması”, “Bilgi Üniversitesi Öğrencileri Yalnız Değildir”, “İşçi Gençlik El Ele, Genel Greve”, “Faşizme Karşı Omuz Omuza” yazan dövizleriyle kendi panolarını oluşturdular.

Saat 21.00'de Dayanışma, gençlik örgütlerini

toplantıya çağırdı. Sabah yapılan eylemde EK'yi tanımadığımızı dair eleştirildik. Ayrıca kitlenin korkacağı iddiasıyla kurum imzalarını kullanmamamız istendi. PDG'yi temsilen yaptığımız konuşmada, **Bilgi Üniversitesi bileşenlerinin iradesine saygı duyduğumuzu, ancak ikiliğin Dayanışma ile Platform arasında yaşandığını, Platform'un temsil hakkına sahip olmadığını, bu konuşmanın da Platform'a hizmet ettiğini belirttik.** Kazanımların iddia edildiği gibi müzakere yoluyla değil, fiili-meşru-militan mücadele tarzıyla -EK'ya rağmen- elde edildiğini, dahası EK'nın gösteremediği inisiyatifini gösterdiğimizi ifade ettik. Yaptığımız eleştiriler, kendini dahi inkar edemeyen bir tarz ile inkar edildi. (Daha sonra Dayanışma içerisindeki devrimci arkadaşların EK'da yalnızlaştırılmaya çalışıldığını öğrenecektik.)

Toplantı acil bir gündemle sonlandırıldı. Otoparka polis araçlarının ve çevik ekiplerinin geldiği ve giriş çıkışlarda öğrencilerin fotoğraflarının çekildiği bilgisi gelmişti. Aşağı indiğimizde kitlenin önemli bir kısmı kampüsten ayrılmıştı. 36 polis otobüsü, 5 gözaltı aracı ve çok sayıda toma, otoparka konuşlanmıştı. O anda **Mimarlık öğrencilerinin ve daha sonra Sosyal-İş üyesi olduklarını öğrendiğimiz akademisyenlerin mücadele arkadaşlarımızın standına saldırdığını fark ettik... Arkadaşlarımıza, bu insanları direnişte görmediğimizi, provokasyon yaratmak için geldiklerini,** bunu kitlenin geneline mal etmemek gerektiğini anlattık. Tablo ne kadar karamsar görünse de örgüt düşüncesine karşı düşmanlığın kitle nezdinde er ya da geç aşılacağını biliyorduk. Süreç bizi yanıltmayacaktı.

Forum çağrısıyla beraber hepimiz tekrar bir araya geldik. Forumda yaklaşık 60 kişi vardı. 100 kadar kişi ise dağınık halde kampüste bulunuyordu. Saat 22.00'de başlayan forumda, polis müdahalesi olacağını ve fakülteyi terk etmemiz gerektiğini söyleyen provokatörler çıktı. İçeride maketlerin olduğunu söylüyor, onlara zarar gelmemesi için işgalin sona erdirilmesini istiyorlardı. Çekilmek için farklı fakülteleri öneriyorlar, **resmen rektörlük adına pazarlık yapmaya kalkıyorlardı.** Mimarlık Fakültesi'nin terk edilmesi farklı biçimlerde tekrar tekrar oylamaya açılıyor; ama bir türlü istedikleri kararları çıkartamıyorlardı. Kitlenin neredeyse tamamı, işgalin sürdürülmesinden yana oy kullanıyordu. Arkadaşlarımızın uyarısıyla hepimiz dışarı akın ettik. Bize doğru geldiğini sandığımız düzinelerce sivil, kampüsten toplu çıkış yapıyordu. Rektörlükten o gece için polislerin kampüsten çıktığını ve müdahale olmayacağı bilgisi gelmişti. Ertesi gün ise giriş-çıkış kapatılacak ve içeri erzak alınmayacaktı.

3.Gün

Gençlik örgütleri olarak saat 04.00'de süreci değerlendirmek adına bir araya geldik. Direniş ne zaman sönümlenme eğilimine girse, polis saldırılarının püskürtülmesiyle beraber daha da militanlaşıyordu. Bugün ise direnişin zamana yayılarak sönümlendirilmek isteneceğini öngörüydük. Talebimiz dışarıdaki kitlenin tamamının içeri alınmasıydı. Fiili bir durumun yaratılması gerektiği ve polis barikatının dışarıdan zorlanacağı konusunda ortaklaşıldı. Biz içeriden de zorlamak gerektiği konusunda ayrıştık. Direniş alanının ana kapı olduğu, her durum ve koşulda kitlenin alanda tutulması gerektiği konusunda ortaklaşıldı. Ayrıca yönlendirmelerin EK'daki arkadaşlar üzerinden yapılması gerektiğinde hemfikir olduk.

Saat 10.00'da Mimarlık'ta son forum alındı. Yaklaşık 75 kişi vardı. **Öğrencilerin önemli bir kısmı polislin verdiği gözdağından sonra kampüsten ayrılmıştı, geriye direnmekte kararlı öğrenciler kalmışlardı.** Direniş alanı ana kapı olarak belirlenmiş, bütün erzak ve malzemeler o tarafa doğru taşınmıştı. Ayrıca

Platform EK'dan çekilmiş, oluşan boşluğu bizim de içinde olduğumuz dışarıdan gelen devrimci öğrenciler doldürmüştü. O andan itibaren devrimci öğrenciler, sürecin doğrudan örgütleyicisi oldular. Direnişi büyütme için polise karşı uzlaşmaz olunması gerektiği ve olası bir polis müdahalesinde sonuna kadar direnilmesi konusunda ortaklaştık. Ayrıca biz, Bilgi Üniversitesi öğrencileri ve mezunlarının içeri girişinin, bir gün önce başarıldığını, daha ileri bir talep olarak kitlenin tamamının içeri almamız gerektiğini belirttik. Kitlenin de onayıyla yaptığımız öneriler kabul edildi. O gün için iki ayrı çağrı yapılmıştı. Öğretmen Sendikası 12.00'de, öğrenciler ise 14.00'de ana kapıda toplanacaktı.

Saat 12.00'de akademisyenler kendi eylemlerini yaptılar. Öğrenciler ise 12.30'da Mimarlık önünden ana kapıya yürüyüşe başladılar. 75 kişiyle kortej oluşturarak disiplinli ve kararlı şekilde, sloganlarla yürüdük. Ana kapıya gelindiğinde öğrenciler ve akademisyenler adına konuşmalar yapıldı. Saat 14.00'de dışarıdaki kitleyle birleşmek üzere oturma eylemine geçtik. Dışarıdaki arkadaşlarımız bir yandan sloganlarımıza eşlik ediyor, diğer yandan tellerin üzerinden erzak atıyorlardı.

Polislerin öğrenci kartıyla içeri girdiğini fark ettik. Forumlarda güvenlik zafiyeti verildiği anlaşılmıştı. Hızlıca turnikelere etten duvar ördük. Kısa bir süre sonra kampüse çevik polis girdi. Saat 14.00'a geldiğinde dışarıdaki arkadaşlardan barikatı zorlamalarını istedik. **İçerideki abluka gittikçe daralıyordu. “Dağılın” anonları “Yaşasın Kampüs İşgalimiz” sloganıyla karşılandı. Kitlenin yarısı alandan ayrılmıştı. EK olarak direniş kararı aldık.** Yaklaşık 40 öğrenci tüm işkencelere rağmen kol kola direniyorduk. “İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek”, “İçerde, Dışarda, Ablukayı Parçala” sloganları aynı yürekten atılıyordu. Direnen arkadaşlarımıza kaba dayak ve işkence uygulanıyorlardı. Buna rağmen kitle, bizimle beraber sonuna kadar direnmeye devam etti. Bayılan, kolu çıkan, burnu kırılan arkadaşlarımız vardı. İki arkadaşımız ambulansa kaldırıldı. Bir arkadaşımız da gözaltına alınmıştı.

Kampüs dışına çıkartıldığımızda dışarıdaki kalabalık bizi şaşırtacaktı. 2000'den fazla insan direnişi büyütmeye gelmişti. Önce arkadaşlarımızı toparladık. Hemen ardından Kazım Karabekir Caddesi'ni trafiğe kapattık. Ambulansın gelmesiyle beraber cadde tekrar açıldı. Bu durum birkaç kez tekrarlandı. Saat 15.00 gibi polis abluhasının önünde oturma eylemine geçildi.

Ayrıca İstiklal Kadınları Hareketi'yle ilişkili olduğu anlaşılan bir öğrenci, flamalara saldırıp provokasyon çıkarmaya çalıştı. Kitlenin ve polisin yanında tartışma yürütülmesi gerektiğini söylediğimizde, tehditler savurarak, ağza alınmayacak küfürler ederek alandan ayrıldı.

Saat 20.00'e geldiğinde ise kitle dağılmış ve birçoğu CHP'nin mutlak butlan eylemine geçmişti.

EK kararı kitlenin toparlanıp barikatların tekrar zorlanmasından yanaydı. 50 kişi kalmıştık. En öne flamaları dizerek kol kola girdik. Taarruz pozisyonu almış bekliyorduk. Polis müzakeresi sonuç vermeyecekti. Caddede bulunan öğrencilere tekrar trafiği kesme çağrısı yaptık. Trafiki kesen arkadaşlarımız ablukeye alındıklarında biz de o tarafa yöneldik. Polis bu durumu fırsat bilerek alandaki barikat hattını daha ileriye taşıdı. (O esnada TKG temsilcisi, polise taş atan kişiyi polisle beraber arıyordu.)

Yeniden başlayan müzakereler sonucunda, caddeye kurulan polis barikatı kaldırıldı. Saat 22.00'da ise basın açıklaması okunarak ertesi gün saat 14.00'ye çağrı yapıldı. O gece üniversitenin yeniden açıldığı haberini aldık.

Direnmiş ve kazanmıştık. Ertesi günkü buluşmamız, kutlamaya dönüştü.

Yaşadığımız topraklar üzerinde, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yaşadığı mali sıkıntılar da göz önünde bulundurulduğunda, 1870'lerde grev sayısında ciddi bir artış görülmüştür. 1870 öncesinde de kimi grevlere ve işçi eylemlerine rastlanmaktadır ancak Osmanlı Devleti'nde işçi eylemlerinin gerçek bir grev niteliğine kavuşması 1870'lerde olmuştur.

Kayıtlara geçen ilk grev 1872'de Beyoğlu Telgrafhanesi işçilerinin grevidir. Telgrafhane işçileri düşük ücretlere ve yasalarla sınırlandırılmamış çalışma saatlerine karşı bir günlük grev yapmıştır.

İlk grevi telgrafhane işçileri yapmıştır ancak 1870'lere damgasını vuran tersane işçilerinin grevleri olmuştur. 1873 yılı Ocak ayında Hasköy Tersanesi'nde 500 kadar işçi, aylardır alamadıkları ücretleri için iş bırakmış ve padişahla görüşmek istemişlerdir. Devletin baskısına rağmen işlerinin başına dönmeyen işçiler, sorunlarını dönemin gazetelerine iletmış, sonunda sadrazamla görüşebilmiş ve haklarını almışlardır.

1875'te büyük tersane grevi olmuştur. 1200 işçi, altı aylık alacakları ödenmediği için, açlıktan kırılırken çalışmayacaklarını söyleyerek iş bırakmıştır.

1876'da kayıtlara geçen üç tersane grevi vardır. Bu grevlere Ermeni ve Rum kadın işçiler de katılmıştır. Grevlerin bir tanesinde 1000 tersane işçisi trafiği durdurarak Babıali'ye kadar yürümüştür. Sonraki greve işçilerin eşleri ve çocukları da katılmıştır. Bu grevlerin hepsinde işçilerin başlıca talebi ödenmeyen ücretlerinin ödenmesiydi.

Tersane işçilerinin yanında demiryolu ve deri işçilerinin de grevleri olmuştur 1870'li yıllarda. Bu grevlerin öne çıkan özellikleri hepsinin ekonomik taleplerle gerçekleşmesiydi. Yerleşmiş bir işçi örgütlenmesi yoktu ve doğal önderliklerle-kendiliğinden bir dalgayla gerçekleşiyordu grevler.

1908 yılına kadar; bazı kaynaklarda 23, bazı kaynaklarda 100 saptanabilen grevden söz edilmektedir Osmanlı Devleti'nde. Ancak işçi eylemlerinde ve grevlerde asıl patlama 1908 yılında gerçekleşmiştir.

2.Abdülhamid tahttan indirildi ve 23 Temmuz 1908'de 2. Meşrutiyet ilan edildi. İttihat ve Terakki

İşçi sınıfının direniş tarihinden: 1908 GREVLERİ

Cemiyeti (İTC) iktidarı almıştı. 2. Meşrutiyet'in ilanına giden süreçte, işçi-emekçiler yıllardır baskı altında yaşıyordu ve İTC gelişmekte olan işçi hareketini yanına çekmek için birçok söz vermişti. Ancak İTC'nin iktidarı almasıyla birlikte işçilerin ve İTC'nin sınıfsal çıkarlarının bir olmadığı çabuk anlaşıldı. "Hürriyetin İlanı"ndan bir hafta sonra grevler patlamıştı. Hatta bir İTC yetkilisi, patlayan grevler karşısında "İşçiler hürriyeti yanlış anladı" diyordu.

31 Temmuz 1908'de Cibali Tütün işçilerinin greviyle grev dalgası başladı. Grevler, dönemin sanayi merkezleri olan başta İstanbul ve Selanik olmak üzere, İzmir, Beyrut, Midilli, Varna, Samsun, Üsküp, Dedeağaç, Aydın, Gevgeli, Kavala, Drama, Eskişehir, Ankara, Konya, Zonguldak, Ereğli, Mitroviça, Zibeftçe, Şam, Halep, Rayak, Balya, Ergani, Hereke, Manastır, Ksanti, Adana, Foça, Kudüs gibi merkezlere yayılmıştı. Grev dalgası, Ağustos ve Eylül ayları daha yoğun olmak üzere Aralık ayına kadar sürdü. Bu aylarda 100'ün üzerinde grev gerçekleşti. Tam sayı bilinmemekle birlikte 100.000'in üzerinde işçi ve memurun grevlere katıldığı tahmin ediliyor.

Grevlerin yarısından fazlasının gerçekleştiği İstanbul ve Selanik gibi merkezlerde greve çıkan meslek gruplarını ağırlıklı olarak tütün işçileri, tersane işçileri, demiryolu işçileri, tramvay işçileri, deri işçileri, garsonlar, fırın işçileri ve emekçileri oluşturuyordu.

Grevler ekonomik taleplerle başlıyordu. Ücretler çok düşüktü, çoğu işletmede aylardır ücret alamamıştı işçiler. Çalışma saatleri keyfiydi. Günlük 16-17 saate kadar çıkıyordu mesai saatleri. İşçiler günlük çalışma saatinin yasal olarak 8-10 saatle sınırlandırılmasını istiyordu. En temel insani şartların hiçbiri yoktu, işçiler sosyal hakların düzenlenmesini istiyordu. En önemli talepleri ise, kendi kurdukları örgütlerin temsilci olarak tanınmasıydı.

Bazı un fabrikaları ve fırınlar dışında, grev olan işletmelerin çoğu yabancı sermayeye aitti. Grev dalgası başlayınca, yabancı şirketler vakit kaybetmeden hükümetten grevleri net bir şekilde durdurmasını istedi. Yabancı şirketler işçileri işten atmaya başlamıştı ancak grevleri durduramıyordu. İTC hükümeti grevleri silah zoruyla bastırmayı denedi, işçiler direniyordu. Bazı grevleri durdurması amacıyla gönderilen askerlerin grevcilere müdahale etmediği örnekler de var. Grev dalgası rütbesiz askerler arasında da sempati ile karşılanıyordu.

Grev dalgasının önüne geçemeyen sermaye ve İTC hükümeti, daha meclis açılmadan, 8 Ekim 1908'de Tatil-i Eşgal Kanunu Muvakkati yayımlandı. Bu karar özellikle yabancı sermayenin elinde bulunan demiryolu, tramvay, liman, genel aydınlatma gibi kamu hizmetlerini kapsıyordu. Karara göre bu işkollarında

kolayca greve gidilemeyecekti. Karar grevi yasaklamıyordu ancak grevi zorlaştırıyordu; belirtilen kurumlarda sendika yasağı getirdi ve kurulmuş olan sendikaları kapattı.

Tatil-i Eşgal kararıyla birlikte kamu hizmetlerinin bir kısmında grev dalgası geri çekilmişti ancak kararı tanımayıp greve devam eden işkolları da vardı. Mesela İstanbul'da Ekim ayında güçlü bir garson grevi gerçekleşmişti.

Eylül ayında Selanik'te de çok güçlü bir garson grevi örgütlenmişti. Grev o kadar kitlesel ve güçlüydü ki İTC'nin daha önceden Selanik'e davet etmiş olduğu Yunanistan, Bulgaristan, Sırbistan Devletleri temsilcileri şehre geldiğinde onlara hizmet edecek tek bir garson dahi yoktu. İTC üyeleri, utanarak, garson önlüklerini giyerek kendileri servis yapmışlardı bu temsilcilere.

8 Ekim 1908'de yayınlanan Tatil-i Eşgal Kararı, 27 Temmuz 1909'da kanuna dönüştürüldü. Grevin zorlaştırılması ve sendikalaşmanın önüne geçilmesi, sermayenin ve hükümetin sınıfsal çıkarları doğrultusunda kanuna bağlanmış oldu ve grev dalgası zor yoluyla bastırıldı.

Bu kitlesel grevler, müslüman-gayrimüslim, kadın-erkek işçilerin ve emekçilerin beraber yürüttüğü grevlerdir. Grevlerin gerçekleştiği işkollarında kafa ve kol emekçileri direnişlerini beraber sürdürmüştür. Emek-sermaye arasındaki uzlaşmaz kavgada emeğin safında sınıf olma halini incelememiz ve dersler çıkar-mamız için bize deneyim olarak bırakmıştır.

3 Haziran 1963- Nazım Hikmet Öldü

Dünyada en fazla tanınan Türk şairi ünvanını sahip Nazım Hikmet, yaşadığı süre boyunca işçi ve emekçilerin yaşam ve mücadelelerini şiirlerine döktü. Bu yüzden yıllarca hapis yattı, sürgün edildi. Fakat inançlarından asla taviz vermedi. "Sevda'nız komünisttir" diyerek siyasal kimliğini her koşulda ortaya koydu.

"Sosyalist gerçekçi sanatçı" diyordu, "kendi halkının ve diğer halkların sanat geleneklerinden yararlanacaktır... Halkım için, başka halklar için, en yenisinden, yöneticisine kadar partimin tüm üyeleri için, bu erdemi taşıyan şiirler, tiyatro oyunları yazmak isterim. Ama bunun için doğru olmayı, özle sözle, süssüz, belirsizlikten uzak yazmayı, sağ kulağımı sol elle göstemeye kalkmamayı bilmek gerek."

Öyle de yaptı. Son nefesine kadar işçi sınıfının, halkların mücadelesinin yanında yer aldı ve onların sesi oldu. "Partili sanat"ın en güzel örneğini verdi. Eserleri ve mücadelesi ile daima yaşayacak...

*İşte şu güneşten düşen ateşte
milyonlarla kırmızı yürek yanıyor!
Sen de çıkar
göğsünün kafesinden yüreğini;
Şu güneşten düşen
ateşe fırlat;
Yüreğini yüreklerimizin yanına at!
Akın var, güneşe akın
Güneşi zaptedeceğiz
Güneşin zaptı yakın*

15-16 Haziran 1970- Büyük işçi direnişi

Türkiye işçi sınıfının en büyük eylemidir 15-16 Haziran... İki gün boyunca İstanbul ve İzmit'te üretimi durdurarak yollara dökülen işçiler, 4 şehit pahasına ve sarı sendikacılara rağmen AP ve CHP hükümeti tarafından yürütülen sendikasızlaştırma saldırısını püskürttüler.

13 Haziran 1970'de dönemin cumhurbaşkanının onayladığı yasa, işçilerin sendika seçme hakkını gaspediyordu. O yıllarda işçi sınıfı hareketi yükselişe geçmişti. İşbirlikçi Türk-İş'ten kopuşlar başlamış ve DİSK'e akış hızlanmıştı. Burjuvazinin amacı, işçilerin bu akışını önlemek, DİSK'i yoketmekti.

15 Haziran günü, yasaya tepki olarak Anadolu yakasında bir yürüyüş başladı. Kartal, Paşabahçe, Beykoz, Maltepe'den katılımlarla, Ankara yolu trafiğe kapandı. Gebze'den de yürüyüşler başladı. 16 Haziran'da ise, Avrupa yakasındaki fabrikalar eyleme geçti. Birçok semtten de yürüyüşe geçen kitleler, öğrenciler ve esnaflar, valilik önüne ulaşmaya çalıştılar. Yürüyüşlere 75 bin kadar işçi katıldı. Sokaklarda polisle, askerle çatışarak, bariyerleri aşarak yürüdüler dört bir koldan... Türk Demirdöküm, Rabak, Sungurlar, Derby, Elektrometal, Auer, Çelik Endüstrisi, Otosan, Arçelik ve Vita fabrikalarından yoğun katılımlar oldu.

15 Haziran akşamı Bakanlar Kurulu, gösterilerin olduğu illerde 60 günlük sıkıyönetim ilan etti ve sendikacıları tutukladı. Eylemlerde 4 işçi yaşamını yitirmişti.

Olayların gelişiminden korkan DİSK, işçilere evlere dönme çağrısında bulundu. Bu tutumuyla eylem kırıcılığı rolü üstlendi. Dönemin DİSK başkanı Kemal Türkler'in radyodan yaptığı çağrılara rağmen, işçiler sokaklarda çatışmaya devam ettiler.

Burjuvazi, bu büyük direnişin ardından yasayı iptal etmek zorunda kaldı. 15-16 Haziran, işçi ve emekçiler mücadelesine ışık tutan, yol gösteren bir direniştir. Hakların sokakta, dışı dış bir mücadele ile kazanıldığını gösteren, "hak verilmez alınır" şiarını pratikte kanıtlayan bir direniştir.

☆ **1 Haziran 1971- Hüseyin Cevahir katledildi**
İstanbul-Maltepe'de bir evde polis tarafından kuşatıldılar. 3 gün boyunca süren direnişte, THKP-C önderlerinden Hüseyin Cevahir katledildi, Mahir Çayan yaralı olarak yakalandı.

☆ **2 Haziran 1970- Orhan Kemal öldü**
İşçi ve emekçilerin yaşamlarını konu eden romanlarıyla ünlü Orhan Kemal, Nazım Hikmet'le kaldığı cezaevinde, onun yönlendirmesi ile roman yazmaya başladı. Kendisi de işçi olarak çalıştığı için, işçilerin hayatını romanlarında işledi. Hanımın Çiftliği, Bekçi Murtaza, El Kızı gibi romanlarıyla ünlüdür

☆ **2 Haziran 1991- Ahmed Arif öldü**
"Hasretinden prangalar eskittim" kitabıyla ünlenen Ahmet Arif, Kürt halkının acılarını, özelemlerini, emekçilerin sorunlarını şiirlerine yansıttı. "Nerede olursan ol / İçerde, dışarda, derste, sırada / Yürü üstüne - üstüne / Tükür yüzüne celladın / Fırsatçının, fesatçının, hayımnın.../Dayan kitap ile / Dayan iş ile / Tırnak ile, diş ile / Umut ile, sevdâ ile, düş ile /Dayan rüsva etme beni."

☆ **3 Haziran 1949- Mikhaıl Kalinin öldü**
Ekim Devrimi'nin önderlerinden Kalinin, Bolşevik Partisi'nin MK'sı dahil her kademesinde yer aldı. 1949'da hastalıktan öldü. Türkçeye de çevrilmiş en önemli eseri "Devrimci Eğitim Devrimci Ahlak"tır.

☆ **6 Haziran 1981- MLSPB militanları Tamer Arda, Mete Atilla Ermutlu, Ercan Yurtbilir ve Doğan Özzürüt, Maltepe'de ve Sefaköy'de ellerinde silahlarıyla çatışarak şehit düştüler.**

☆ **8 Haziran 1844- Almanya'nın Silezya bölgesinde işçiler açlığa karşı ayaklandı.**

Haziran ayında şehit düşen İhtilalci Komünistler

17 Haziran 1984- Mehmet Fatih Öktülmüş

21 Haziran 1978- Muzaffer Mutlu

İstanbul'da sivil faşistler tarafından katledildi. Cenazesi, Amasya ve İstanbul'da düzenlenen gösterilerle Amasya'da toprağa verildi.

30 Haziran 1980- Songül Kayabaşı

15-16 Haziran direnişinin yıldönümünde İstanbul Kartal Karlıktepe'de düzenlenen silahlı korsan gösteride çıkan çatışmada bir asteğmen ve iki er öldürüldü. Bunun üzerine Kartal'da terör estiren devlet, yüzlerce devrimciyi gözaltına aldı. TİKB sempatzanı Songül Kayabaşı ile TKP-ML sempatzanı Aziz Aras işkencede katledildi.

☆ **13 Haziran 1969- Alpagut işgali**

Çorum'da bulunan ve Özel İdare tarafından işletilen linyit sektörü, işçiler tarafından işgal edildi. Çalışma koşullarına karşı 786 işçi, 34 gün boyunca oluşturdukları komiteyle işyerini yönettiler ve bu sürede üretimi yüzde 50 oranında arttırdılar.

☆ **15 Haziran 1915- 19 Ermeni devrimci asıldı**

Sosyal-demokrat Hınçak Partisi'nin MK üyesi Paramaz (Madteos Sarkisyan) ve 19 yoldaşı İstanbul Beyazıt Meydanı'nda asıldı. Paramaz, idam sehpasında şöyle haykırdı: "Siz sadece bizim vücudumuzu yokede bilirsiniz, fakat inandığımız fikirleri asla... Yarın Ermenilik ülkenin doğusunda özgür ve sosyalist Ermenistan'ı selamlayacaktır. Yaşasın Sosyalizm!"

☆ **16 Haziran 2005- MKP/HKO üyeleri Mercan'da katledildi**

MKP Genel Sekreteri Cafer Cangöz, Aydın Hanbayat, Okan Ünsal, Ali Rıza Sabur, Alaattin Atas, Cemal Çakmak, Berna Saygılı Ünsal, Kenan Çakıcı, Ökkeş Karoğlu, Taylan Yıldız, İbrahim Akdeniz, Dursun Turgut, Binali Güler, Ahmet Perktaş, Gülnaz Yıldız, Çağdaş Can, Ersin Kantar, kongre için Dersim'e gidenken vahşice katledildiler.

☆ **18 Haziran 1936- Maksim Gorki öldü**

Kendisi de işçi olan ve çok yoksul bir çocukluk geçiren Sovyet yazarı, emekçilerin yaşamlarını anlatan romanlar yazdı. "Ana", en çok bilinen eseridir.

☆ **19 Haziran 1953- Rosenberglar idam edildi**

Ethel ve Julius Rosenberg, 2. emperyalist savaş sonrası ABD'de "Mc Cartycilik" olarak bilinen "cadı avı"nda tutuklandılar, "Sovyet ajanı" ilan edildiler ve idamla cezalandırıldılar. Af dilerlerse çocuklarına kavuşacakları söylendi, ama onlar "Ya suçsuzluğumuza inanan onca insan, onlar da bizim çocuklarımız değil mi? Onlara ihanet etmeyeceğiz" diye reddettiler. Evlilik yıldönümlerinde Sing Sing Hapishanesi'nde elektrikli sandalyede idam edildiler.

☆ **20 Haziran 1933- Clara Zetkin öldü**

1857'de Almanya'da doğan Zetkin, 1910 yılında toplanan Uluslararası Kadın Konferansı'nda 8

Mart'ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanmasını sağladı. Kadının kurtuluşunun koşulunu, "özel mülkiyetin kalkması ve kadının toplumsal üretime girmesi" olarak görüyordu. Emekçi kadınların mücadelesine çok önemli katkılar sundu.

☆ **25 Haziran 2005- Kazım Koyuncu öldü**

Laz müziğini geliştiren ve Karadeniz şarkılarını geniş kitlelere sevdiren Kazım Koyuncu, Çernobil sonrası Karadeniz'de yaygınlaşan kanser hastalığına yakalanarak yaşamını yitirdi.

☆ **27 Haziran 1905- Potemkin Ayaklanması**

Dünyada ilk kez düzenli bir ordunun gemisinde yaşanan ayaklanmadır. 1905 Devrimi'nin başlangıcı olmuştur. Devrimin yenilgisinin ardından mürettebatıyla birlikte Romanya'ya sığınan gemi, ancak 1917 devriminden sonra geri dönebildi.

☆ **28 Haziran 1926- Cerjinski öldü**

Sovyetler Birliği'nde devrimin ardından karşı devrimcilerle mücadele etmek için kurulan ÇEKA'nın başında görevlendirildi ve iç savaş sırasında önemli başarılar elde etti.

☆ **30 Haziran 1925- Şeyh Sait ve 46 arkadaşı idam edildi.**

☆ **30 Haziran 1980- Çorum katliamı**

Devlet eliyle organize edilen katliamda, sivil faşistler, Alevi mahallelerine saldırdılar. 26 kişi öldürüldü, yüzlerce yaralandı. Yüzlerce aile de Çorum'u terk etmek zorunda kaldı.

İran Savaşı'na Çin'de çözüm arayışı

İran bombalanmış ama ele geçirilememişti. İran'ın silah stokları ve bunları kullanma gücü herkeste büyük şaşkınlık yaratmıştı. Bütün Ortadoğu savaş alanına dönmüş, Ortadoğu'daki ABD üslerinin tümü bir biçimde saldırıya uğramıştı. İsrail doğrudan ve yoğun biçimde füzelerin hedefi olmuş, savaştan önemli zarar görmüştü. Çin ve Rusya açıkça İran'a destek vermişti. Ve bugüne kadar bütün ülkelerin gemi geçişlerine açık olan Hürmüz Boğazı artık İran'ın kontrolü altına girmişti. ABD savaşa başladığı noktanın çok gerisine düşünce, İran ile "ateşkes" görüşmeleri yürütmeye çalıştı.

Mayıs ayının ortasında Trump, sonunda ise Putin, Çin'e bir ziyaret gerçekleştirdi. İran savaşının sürdüğü günlerde ve İran savaşının rotasını çizme hedefini taşıyan bu ziyaretler, "dünyanın merkezi"nin nasıl değişmekte olduğunun çarpıcı bir göstergesi oldu. "Dünyanın merkezine seyahat" yapan Trump, kendisinin başlattığı ama bir türlü bitirmeyi başaramadığı İran savaşına ilişkin çözümü Çin'de aradı. Putin ise, bu "yeni dünya düzeni" içinde, kendisinin de varlığını hatırlatmak istedi.

Savaşta İran'ın üstünlüğü

ABD emperyalizmi 28 Şubat 2026'da İsrail ile birlikte İran saldırısını başlattığında, hızlı ve kolay bir zafer bekliyordu. Ocak ayının ilk günlerinde Venezuela Başkanı Maduro'yu, evine yaptığı bir baskınla alıp kaçırmış, buna karşı Venezuela'da ve dünyada ciddi bir tepki gelişmemişti. Venezuela'nın yönetimi ABD ile işbirliğine onay vermiş, Venezuela halkı, Maduro'yu sahiplenen çok güçlü eylemler gerçekleştirmemiş, Çin ve Rusya somut-sert tepkiler göstermemişti.

Benzer bir tablonun İran'da da oluşacağını düşünüyordu Trump. Haziran 2025'teki saldırının ardından en önemli yöneticilerini kaybetmiş İran'ın, bu savaşta çok hızlı zayıflayacağını; ekonomik ve siyasi baskılara karşı büyük ve kitlesel eylemler gerçekleştiren İran halkının yönetime karşı ayaklanacağını, Kürt hareketinin savaşı başlatarak İran'ı içeriden çökerteceğini düşünüyordu. Öyle olmadı.

İran yönetimi (kimin yönettiği bile belli olmadan), önceden hazırlanmış bir plan doğrultusunda çok sert yanıt verdi. Hızlıca bölge ülkelerinin tamamına yakını bombalayarak savaşa dahil eden İran, ciddi bir caydırıcı güç oluşturdu. İsrail ve ABD, savaştan daha fazla etkilenen taraf oldu; bölgedeki ABD işbirlikçisi Arap ülkelerinde tedirginlik ve savaşa karşı tepki gelişti; İran yönetiminin, içerideki kitle hareketini savaş koşullarında anti-ABD söylemlerle kontrol altına alabildiği görüldü; tüm bu koşullar Kürt örgütlerinin bir iç savaş başlatma zeminini yok etti.

Bu tabloya, Hürmüz Boğazı'nın yarattığı ve tüm dünyayı etkileyen ekonomik sarsıntıyı eklemek gerekir. İran önceden de savaş sözkonusu olduğunda Hürmüz Boğazı'nı kapatacağını

söylemişti, ancak bugüne kadar böyle bir adım atmamıştı. 28 Şubat'ta başlayan savaşta İran'ın en önemli hamlelerinden biri, savaşın ilk günlerinde -2 Mart'ta- Hürmüz Boğazı'nı tamamen ve tüm gemi geçişlerine kapattığını açıklaması oldu. Savaş başlamadan önce günlük 140 civarında petrol tankeri geçen Hürmüz Boğazı'ndan sadece tanker değil, ticari gemiler de geçemez oldu. Tüm geliri petrole dayanan ve tüm tüketim ürünlerini ithal eden Körfez ülkelerinin ekonomisi altüst olurken, dünyada petrol fiyatları ve buna bağlı olarak tüm ürünlerin fiyatları arttı.

Bu aşamadan sonra ABD'nin en önemli hedefi, Hürmüz'ü açmak oldu. Ancak İran için yeni bir konjonktür sözkonusuydu. Artık Hürmüz üzerinde tam hak iddiası vardı: Bugüne kadar ücretsiz geçen gemilerden 2 milyon dolar ücret istiyor; bu ücretin dolar olarak değil Çin ya da Rus parası ile ödenmesini dayatıyor; "sadece dost ülkelerin" gemilerinin geçebileceğini duyuruyordu.

İran bombalanmış ama ele geçirilememişti. İran'ın silah stokları ve bunları kullanma gücü herkeste büyük şaşkınlık yaratmıştı. Bütün Ortadoğu savaş alanına dönmüş, Ortadoğu'daki ABD üslerinin tümü bir biçimde saldırıya uğramıştı. İsrail doğrudan ve yoğun biçimde füzelerin hedefi olmuş, savaştan önemli zarar görmüştü. Çin ve Rusya açıkça İran'a destek vermişti. Ve bugüne kadar bütün ülkelerin gemi geçişlerine açık olan Hürmüz Boğazı artık İran'ın kontrolü altına girmişti.

ABD savaşa başladığı noktanın çok gerisine düşünce, İran ile "ateşkes" görüşmeleri yürütmeye çalıştı. Pakistan aracılığı ile yürütülen bu görüşmeler de İran'ın inisiyatifinde geçti. ABD'nin temel beklentilerinin hiçbiri karşılanmazken, İran başta Hürmüz Boğazı'nın kontrolü olmak üzere taleplerinden geri adım atmadı. Savaşarak ele geçiremeyen, diplomasi masasında üstünlük kuramayan ABD, her geçen gün daha da zorlandı. Savurduğu tehditler karşılık bulmadı; her defasında geri adım atan, ateşkesi uzatan, yeniden diplomasi masasına çağıran ve bütün bunların toplamında zayıf bir görüntü çizen taraf oldu.

İran'a başlattığı savaşı kazanamadı, ancak savaşı bitirmeyi de başaramadı. Bu koşullarda son çare olarak, İran'ı konuşmak üzere Çin'e bir ziyaret gerçekleştirmek zorunda kaldı.

Trump Çin'de aradığını bulamadı

Trump, 13-15 Mayıs tarihleri arasında Çin'deydi. Yanına aldığı 30 büyük şirketin CEO'su ile ticaret anlaşmaları yapmaya gittiğini, bu ziyaretin "İran ile hiçbir ilgisinin olmadığını" göstermek için epeyce uğraştı. Çin Devlet Başkanı Şi Cinping ise onu diplomasi kurallarının bütün gereklerini yerine getirerek karşıladı. Görüşmede çeşitli anlaşmalar imzalandı, güzel fotoğraflar verildi. Trump bu ziyaretin kendi üstünlüğünde geçtiğini anlatmak için pek çok cümle kurdu. Ancak ziyaret ABD ile Çin arasında oluşan hegemonya mücadelesini ve bu mücadelede Çin'in ulaştığı düzeyi somut biçimde ortaya serdi.

Trump-Şi zirvesini özetleyen cümleyi, Şi'nin kurduğunu söyleyebiliriz: *"Tukidides Tuzağı'na düşmeyelim!"*

"Tukidides Tuzağı" kavramı, MÖ 400'lerde Atina ile Sparta arasında yaşanan savaş ile ilk defa gündeme gelmiş; hegemon güç ile yükselmekte olan güç arasında, "somut duruma" değil, "geleceğe ilişkin" korkulara bağlı olarak yükselen gerilimle başlayan savaşı ifade eden bir kavram.

Aslında **daha 11 Eylül saldırılarının sonrasında, ABD'nin strateji belgelerinde geçen "önleyici vuruş konsepti" bu durumu tanımlıyordu. Hegemon güç ABD'nin karşısında yükselen güç Çin'in "önlenmesi" için başlatılmıştı 11 Eylül sonrasındaki savaş.** Afganistan, Irak, ardından tüm Ortadoğu'nun ve Venezuela'dan Suriye'ye, Sudan'dan Ukrayna'ya kadar dünyanın dört bir yanının savaş alanına çevrilmesinin sebebi, Çin'in ABD'nin karşısına rakip olarak çıkmasını önlemektir. ABD tam da Tukidides Tuzağı'na konu olan Atina-Sparta savaşında, hegemon güç olan Sparta'nın yükselen güç olan Atina'yı durdurması gibi Çin'i durdurabileceğini düşünmüş, savaşı bu nedenle başlatmıştı.

Ancak 11 Eylül'den 25 yıl sonra çok daha açık biçimde görüldüğü gibi, ABD emperyalizmi Çin emperyalizmini geriletmek, durdurmak bir yana, şimdi İran'da sıkıştığı noktada, çözüm için Çin'e başvurmak zorunda kalıyordu.

Ve şimdi tersten Çin, **"Tukidides" örneği ile, ABD'nin artık durması gerektiği mesajını veriyor. Kendisinin yükselen güç, ABD'nin ise gerilemekte olan güç olduğunu; ABD'nin, kaybedeceği kesin olan savaşa girmemesi gerektiğini belirtiyordu.**

Bu söz, görüşmelerin özeti değil aslında. Detaylara bakıldığında, Trump'ın almaya geldiği şeyden çok daha fazlasını verdiği görülüyor.

İlk ve en önemli sorun Tayvan. ABD için "Tayvan kartı" oldukça önemli. Tayvan'ın güvenliği ve askeri kapasitesi ABD tarafından destekleniyor. Ve Çin'e karşı bir koz olarak kullanılıyor bugüne kadar. Çin ise ABD'nin (ve diğer BM ülkelerinin) *"Tayvan'ın bağımsızlığına destek vermemesi"*ni istiyordu. Mayıs ayındaki ziyarette Çin bir adım daha ileri gitti; ABD'nin *"Tayvan'ın bağımsızlığına karşı çıkmasını"* istedi.

Trump-Şi görüşmesi genel olarak Çin'in baskın olduğu bir biçimde

geçmişti. Ancak **Tayvan konusu, Çin'in en sert mesajları verdiği, "kırmızı çizgi" olarak altını çizdiği, ABD'nin Tayvan üzerinden bir savaşa girişmemesi yönünde net biçimde uyardığı bir konu oldu;** hatta ABD'nin *"Tayvan ile resmi temasları kesmesi"* gerektiğini söyledi. Tüm bunlara karşılık Trump, Tayvan konusunda ne demek istediği anlaşılmayan belirsiz cümleler kurdu; görüşme bittikten sonra da Şi'nin *"güçlü ve zeki bir lider"* olduğunu söyledi. Her ne kadar sonrasında ABD'li yetkililer Tayvan konusundaki resmi politikayı tekrar ifade etseler de, bir geri adım olduğu görülüyor. Çünkü Aralık 2025'te ABD, Tayvan'a 11 milyar dolarlık askeri yardım ve silah satışı yapma kararı almıştı; şimdi ise *"İran savaşı ve mühimmat ihtiyacı yüzünden"* Tayvan'a silah sevkiyatının askıya alındığını duyurdular. Ve bu açıklama tam da Çin ziyaretinin arkasından geldi.

Diğer konular da benzer biçimde görüldü. Geçen yıl ABD'nin başlattığı, Çin'in de aynı biçimde cevap verdiği ticaret savaşları döneminde, iki ülke karşılıklı yüzde 100'ü aşan gümrük tarifeleri uygulamışlardı. Sonrasında ABD'nin bu ticaret savaşından zararlı çıktığını, bu nedenle geri adım atarak savaşı sonlandırdığını görmüştük.

Ticaret savaşlarında Çin'in en önemli avantajı, nadir toprak elementleri üzerindeki tekeli. Yüksek teknoloji üretimi için kritik öneme sahip nadir toprak elementlerinin yüzde 90'ından fazlası Çin'in elinde. Zaten geçen yıl ABD ticaret savaşını başlattıca, Çin nadir toprak elementleri ihracatına kısıtlama getirmiş; bu kısıtlama ABD'nin yüksek teknoloji üretimini darbelemişti. Bu aşamada ABD geri adım atınca, ticaret yeniden normal seyrine, yani Çin için avantajlı koşullara geri dönmüştü.

Tüm bunların yanında, Trump Çin'e satmak istediği uçakların sadece yüzde 40'ı için satınalma sözü alabildi; ABD'nin gelişmiş yapay zeka çipleri (Nvidia) satışı üzerindeki kısıtlamaları kaldırtmadı; İran savaşının durması ve Hürmüz Boğazı'nın açılmasına ilişkin bir söz alamadı.

Putin de Çin yolunda

Trump'ın hemen ardından, 19-20 Mayıs tarihlerinde Putin de Çin'e ziyaret gerçekleştirdi. ABD'nin ziyaretinin aksine, **Putin'in ziyareti Çin-Rusya gövde gösterisi olarak tanımlandı.**

11 Eylül saldırıları sonrasında, ABD "önleyici vuruş konsepti"ni ileri sürmüştü. Hegemon güç ABD'nin karşısında yükselen güç Çin'in "önlenmesi" için başlatılmıştı 11 Eylül sonrasındaki savaşlar. Ancak 11 Eylül'den 25 yıl sonra çok daha açık biçimde görüldüğü gibi, ABD emperyalizmi Çin emperyalizmini geriletmek, durdurmak bir yana, şimdi İran'da sıkıştığı noktada, çözüm için Çin'e başvurmak zorunda kalıyordu. Ve şimdi tersten Çin, "Tukidides" örneği ile, ABD'nin artık durması gerektiği mesajını veriyor. Kendisinin yükselen güç, ABD'nin ise gerilemekte olan güç olduğunu; ABD'nin, kaybedeceği kesin olan savaşa girmemesi gerektiğini belirtiyordu.

Şi ve Putin, *"Batı dünyasına karşı çok kutuplu dünya ittifakı"* söylemlerini öne çıkardılar. Yayınladıkları ortak bildiriye **ABD'nin mevcut silahlanma politikalarının ve nükleer gücünün "sorumluz" olduğunu, bu politikaların dünyanın stratejik istikrarına açık bir tehdit oluşturduğunu belirtip,** Trump'ın ABD için planladığı yeni nesil füze kalkanı projesini sert bir dille kınadılar. Batılı emperyalistlerin tek taraflı yaptırımlarına karşı, kendi "bağımsız ve egemen" dış politika konusunda ittifaklarının altını çizdiler. İki ülke arasındaki dostluk ve işbirliği anlaşmalarının süresini uzattılar. Ayrıca 20'den fazla yeni işbirliği anlaşması imzaladılar. Ortadoğu'daki savaşın ve saldırıların derhal durdurulması konusunda ortak çağrı yapmaları da ABD'ye ve dünyaya net bir mesaj oldu.

Ziyaret, Putin açısından Çin ile ilişkilerini pekiştirme ve Batılı emperyalistlerin yaptırımlarına karşı Çin'in desteğini ortaya koyması açısından önemliydi. Çin ise önce Trump, ardından Putin'e evsahipliği yaptığı bu iki ziyaret ile, kendisinin artık **"dünya siyasetini belirleyen" güce ulaştığını göstermiş oldu, dünya hegemonyası iddiasını güçlendirdi.**

Bazı ABD'li kuruluşlar, Trump'ın ziyaretinin arkasından Çin'in artık *"dünyanın ikinci başkenti"* olduğu yorumlarını yapıyorlar. Ve bu söz ile, ABD'nin halen birinci sırada olduğunu vurgulamak istiyorlar. Oysa İran savaşı ve ardından yaşanan bu ziyaretler, aslında *"dünyanın birinci başkenti"*nin artık Çin olduğunu gösteriyor.

İran savaşının kaybedeni ABD

Trump'ın "Yeni Monroe Doktrini"ni açıklayarak büyük iddialarla başladığı 2026 yılı, hızlı bir biçimde "çöküş yılı"na dönüştü. **"Venezuela, ardından İran, sonra Küba" diye yaptığı planlar, İran'da duvara tosladı.** Şimdi ABD, bu savaşın sonuçları ile yüzleşiyor.

En başta, **"müttefikleri" konusunda bir darbe aldı İran savaşı sırasında.** Ortadoğu'da ABD üssü barındıran bütün ülkelerin bombalanması ve İran'ın doğrudan hedefi haline gelmesi; bir yanı sıra bu ülkelerin ekonomik olarak ciddi sıkıntılar yaşamasına neden olurken, diğer yandan "ABD koruma kalkanı"nın işe yaramadığı görüldü. **Körfez sermayesinin en büyük güvencesi olan ABD'nin, bu ülkelerdeki kendi üslerini bile koruyamadığı**

ortaya çıktı.

Ortadoğu'da oluşan tablo, sadece buradaki ülkelerin değil, Japonya, Güney Kore gibi, ABD'nin askeri-siyasi koruması altında varolan başka ülkelerin de güvensizliğe sürüklenmesine neden oldu. Üstelik İran savaşı sırasında askeri gücü zayıflayan ABD, Japonya'daki donanmasını ve Güney Kore'deki füze kalkanı sistemini Ortadoğu'ya taşıma kararı almıştı. Bu karar, bu iki ülkenin Rusya, Çin ve Kuzey Kore karşısında, bir anda ABD güvencesini kaybetmesine ve savunmasız kalmasına neden oldu.

İkincisi, Hürmüz Boğazı'nda İran'ın kurduğu kontrol, uluslararası petrol ticaretini doğrudan etkileyen bir unsur oldu. Petrol ticareti İran'ın kontrolüne girdiği anda, ABD'nin petrol ticareti üzerindeki kontrolü azaldı. Tüm ekonomisi petrolün satışına dayalı olan Körfez ülkeleri, İran'dan izin almadan petrolü satamayacakları bir konuma düştüler. Ve bugüne kadar temel güvenceleri olan ABD, bu sorunu çözemeyecek kadar çaresiz bir tablo çiziyordu.

Bunun yanı sıra, boğazdan geçiş ücretinin ABD doları dışında Çin ve Rusya parası ile ödenmesinin dayatılması, ABD'nin dünya hegemonyasındaki en büyük güvencesi olan "petro-dolar imparatorluğu"nun temellerini sarstı. ABD dolarının "alternatif"nin ortaya çıkması; doların kaçışı artıracak, doların değerini ve ticaret üstünlüğünü genel olarak sarsacak ve ABD ekonomisini ciddi biçimde darbeleyecek bir gelişme oldu.

Dördüncüsü, savaş Batılı emperyalistler içindeki çatlağı derinleştirdi. ABD, Batılı emperyalistleri İran savaşına yedekleyemedi. Batılı emperyalistler için bu "saf değiştirme" ve Çin-Rusya ittifakına yaklaşma anlamına gelmiyor elbette. Ancak geçmişte ABD'nin kararlarına yedeklenmek zorunda kalan ülkeler, 11 Eylül saldırıları sonrasında, kimi konularda ABD politikalarına mesafe koymaya başlamışlardı. Irak, Afganistan, Suriye, Libya gibi bütün savaş alanları, NATO ülkelerinin bir biçimde itirazları ile karşılaşıyordu. ABD her yeni savaşı başlatırken, NATO'nun direnci ile mücadele etmek, NATO'nun desteğinden yoksun kalmanın sıkıntıları ile uğraşmak zorunda kalıyordu. Ama her seferinde bir biçimde o savaşı yürütmeyi başarıyordu.

Şimdi ise, ABD'nin İran karşısındaki

Şimdi ABD, bu savaşın sonuçları ile yüzleşiyor. En başta, "müttefikleri" konusunda bir darbe aldı İran savaşında. Ortadoğu'da ABD üssü barındıran bütün ülkelerin bombalanması ve İran'ın doğrudan hedefi haline gelmesi; bir yanıyla bu ülkelerin ekonomik olarak ciddi sıkıntılar yaşamasına neden olurken, diğer yandan "ABD koruma kalkanı"nın işe yaramadığı görüldü. Körfez sermayesinin en büyük güvencesi olan ABD'nin, bu ülkelerdeki kendi üslerini bile koruyamadığı ortaya çıktı. İkincisi, Hürmüz Boğazı'nda İran'ın kurduğu kontrol, uluslararası petrol ticaretini doğrudan etkileyen bir unsur oldu.

bu açık yenilgisi, başta NATO ülkeleri olmak üzere ABD ile işbirliği yapan emperyalist ülkelere daha bağımsız davranma yolunu açmış oldu.

Beşincisi, ABD'nin İran'daki başarısızlığı, İsrail'in Ortadoğu'daki konumunu da sarstı. İsrail, ABD'nin bölge saldırılarında ya öne çıkıp tetikçilik yapıyor ya da saldırıyı beraber yürütüyordu. İran'daki önceki savaşlarda da İsrail en öndeydi. Son savaşta İsrail'in ağır darbeler alması, kendi ülkesinde stratejik noktaların vurulması, "demir kubbe"nin İran saldırılarını durduramadığının görülmesi, ABD'nin İran'daki yenilgisine İsrail'i de ortak etti.

Bugün İsrail yer yer Gazze'ye ya da Lübnan'a saldırarak hala güçlü olduğunu göstermeye çalışıyor; ancak aldığı darbe, İsrail'in Ortadoğu'daki gücünü, rolünü ve caydırıcılığını önemli ölçüde azalttı.

Tam da bu nedenle ABD, yeniden Abraham Anlaşması'nı gündeme getiriyor ve Türkiye dahil 6 ülkenin, İsrail'i güçlendirecek olan bu anlaşmayı imzalamasını istiyor. Ancak bu ısrarının karşılık bulması ihtimali çok düşük görünüyor.

İran artık bölgenin "hamisi"

İran'ı dize getirmeyi başaramayan, İran savaşını sürdüremeyen ABD, son umut olarak Çin'e başvurmuştu. Çin emperyalizminin devreye girerek İran'ı, özellikle Hürmüz Boğazı konusunda geri adım atmaya zorlamasını istemiş; açıkça artık bir yenilgi olan İran savaşını, hezimete dönüşmeden kapatmasına yardım etmesini beklemişti.

Çin'in ayağına giden, ama hiçbir kazanım elde etmeden dönen Trump, savaşta her geçen gün biraz daha sıkışıyor.

İran ise artık "bölgenin hamisi" olarak sürdürüyor kendi savaşını. Mesela ABD ile yürüttüğü "ateşkes" sürecine, İsrail'in Lübnan ve Filistin saldırılarını da dahil ettiğini açıklamıştı zaten. İsrail'in saldırganlığını, anında ABD'ye yansıtarak meydan okuyor artık. Mesela Mayıs ayının son günlerinde İsrail'in Lübnan saldırılarında artış olunca, İran 2 Haziran günü Hürmüz Boğazı'nı tamamen kapatacağını ve ABD ile müzakerelerden çekileceğini duyurdu. İran, ABD ile yürütülen müzakere ve ateşkes sürecinin, "Lübnan dahil tüm cephe" kapsadığını, İsrail'in saldırılarının ateşkes ihlali olduğunu söyleyerek Hürmüz kartını

yeniden ileri sürmüştü.

İran'ın bu tehdidi üzerine ABD'nin İsrail'i sert biçimde uyardığı ve İran ile yeniden görüşme başlatmaya çalıştığı söyleniyor. İran bu tutumuyla, geçmişte "Şii hilalinin lideri" konumunu yeniden kurduğunu gösteriyor. Ve İsrail'e karşı bölge ülkelerinin hamiliğini üstlendiğini açıklıyor. **ABD'nin kendine bağımlı ülkeleri koruyamadığı bu tabloda, İran'ın, İsrail'in hedefindeki ülkelere sağladığı koruma, çok çarpıcı bir tablo oluşturuyor.**

Bu tabloyu pekiştiren unsur, Hürmüz Boğazı'nın son durumudur. İran'ın "geçiş ücreti" dayatması, sadece petrol piyasasının değil, uluslararası siyasetin de dengesini değiştirmektedir. Artık İran, ateşkes için ileri sürdüğü talebini hayata geçirdi; Hürmüz'den geçen gemilerden 2 milyon dolar karşılığı ödeme almaya başladı. **ABD, İsrail, İngiltere ve AB ülkeleri, yanısıra ABD'ye bağımlılığı yüksek olan Güney Kore ve Japonya gibi ülkeler, Hürmüz Boğazı'nı artık kullanamıyorlar.** Bunun yerine petrolü Kızıldeniz'e taşıyarak, gemilerin buradaki limanlardan yükleme yapmasını sağlıyorlar. Ancak İran bu defa da Kızıldeniz'in çıkışında bulunan Babul Mendeb Boğazı'nı kapatma tehdidini savuruyor. Zaten Yemen'deki Husilerin İran ile yakın ilişkisi olduğu biliniyor. Husiler, bu savaş boyunca zaman zaman Suudi Arabistan'a ya da Babul Mendeb Boğazı'ndan geçen İsrail ve ABD gemilerine füzeler fırlattı. Bu koşullarda Hürmüz'ü ve Babul Mendeb'i kullanamayan gemiler için Afrika kıtasının en güneyinden, Ümit Burnu'ndan geçerek Avrupa'ya ve ABD'ye ulaşmak gibi, çok daha uzun ve zahmetli bir yol haritası, ya da yeni boru hatları projeleri gündeme geliyor.

* * *

ABD'nin İran yenilgisi, dünya imparatorluğunun yeniden şekillenmesi anlamına geliyor. İran savaş, ABD'nin "yenilmezlik" mitini bozduğu gibi, "tek süper güç", "imparator" gibi unvanlarını da çöpe attı. ABD'nin artık gerileyen emperyalist olduğunu açık bir şekilde ortaya koydu.

Ancak bu gerileyişi, düz bir iniş gibi düşünmek, bundan sonra ABD'nin sistematik biçimde kaybedeceğini ileri sürmek doğru değil. Elbette ki ABD bu durumu kabullenmeyecek; durumu kendi lehine çevirmek için hamleler

yapacak. Mesela İran savaşında sıkıştıkça, önceliği yeniden saldırmak olacak. Bununla sonuç alamazsa, İran dışında farklı savaş alanları oluşturmaya çalışacak. Kendisinin perde gerisinde durduğu, işbirlikçilerini öne sürdüğü farklı çatışma noktaları kurmayı hedefleyecek. Kendisinin yenildiğini ve güç kaybettiğini; Çin'in imparatorluğunun giderek büyüdüğü ve dünya üzerindeki hegemonyasını yaygınlaştırdığını kabullenme ihtimali olmadığına göre, daha fazla saldırganlaşması yüksek bir ihtimal. Ancak onun savaşçı politikaları, zaman zaman kimi mevziler kazanmasını sağlasa da, toplamdaki kayıplarını gidermeye, eski statüsünü yeniden kazanmaya yetmeyecek.

Buna karşılık Çin'in yükselişi ve artık ABD'ye meydan okuyan konuma geldiği görülüyor. İran'ın arkasında duran asıl emperyalist gücün Çin olduğu da biliniyor. Esasında İran savaşı, ABD ile Çin'in savaşı halinde geçti. Ve bu savaşta ABD yenildi.

Mayıs ayı içinde hem Trump'ın hem Putin'in Çin ziyaretleri ise, Çin'i artık dünya siyasetini belirleyen, bir numaralı aktör haline geldiğini gösterdi.

Hapishanelerde hak gaspları

Mayıs ayı içinde hapishanelerdeki hak gaspları devam etti. Tutsakların sağlığa erişimi, ziyaret ve iletişim hakkı kimlik ve kelepçe dayatmaları ile engelleniyor. Buna karşı çıkan tutsaklar aylarca tedavi edilmeden ya da kimseyle görüşmeden bekliyor, disiplin cezalarına çarptırılıyor, tahliyeleri engelleniyor. Hapishanelerde kalan hasta tutsakların serbest bırakılması çağrılarını görmezden geliyor.

Adana Sulucu Hapishanesi'nde kardeşleriyle kalan hasta tutsak **Fevzi Aslan** 20 Mayıs'ta ailesiyle açık görüş yaptığı sırada, gardiyanların çocukları engellemesine tepki gösterirken kalp krizi geçirdi. Sedyeyle görüş yerinden götürülen Aslan'ın kardeşleriyle aynı koşušta kaldığı ve ziyaretlere hep birlikte çıktıkları halde gardiyanların bunu engellemeye çalıştığını, ziyarete giden aile yakınları açıkladılar.

Gebze Hapishanesi'nde tutulan Partizan tutsağı **Fadime Özkan**, doktor odasından çıkmayan askerler yüzünden iki kere muayene olamadan döndü. Ayrıca Gebze Hapishanesi'nde haftada iki kez koşuşların arandığı belirtildi.

Adana F Tipi Hapishanesi'nde İŞİD'lilerle aynı koridorda tutulan devrimci tutsaklar kapı dövme eylemleri yaptı. Bu eylemlere katılan Partizan tutsağı **Ümit Yiğit**'e Temmuz ayına kadar görüş yasağı verildi.

Marmara 6 Nolu L Tipi'nde kalan Grup Yorum üyesi **Cem Dursun ve Tacettin Erol** baskılara karşı 29 Nisan'da açlık grevine başladı. Avukat Naim Eminoğu açlık grevindeki tutsaklara B1 ve B12 vitaminlerinin verilmediğini söyledi. Tutsaklar daha önceki dönemlerde hücrelere bakan kameraları kapatmış, haklarında hiçbir disiplin işlemi uygulanmadan hücrelere konulmuşlardı. Burada ayrıca kimlik dayatması, muayeneye gidilmek istendiğinde kelepçe ve ağız içi arama dayatmaları olduğu, avukatlar tarafından açıklandı.

MLKP tutsağı **Seda Baykan**'ın açlık grevi de Diyarbakır'da devam ediyor. Seda Baykan'ın hücresinin etrafındaki adli tutsakların gardiyanlar tarafından kışkırtılarak, kapıları ve duvarları döverek uyumasının engellendiği de açıklandı. Ayrıca Baykan'a destek vermek için dönüşümlü açlık grevleri yapılıyor.

M. Fatih Öktülmüş Kavgamızda Yaşıyor!

Mehmet Fatih Öktülmüş 17 Haziran 1984'te aramızdan ayrıldı. O, ihtilalci komünist hareketin kurucusu, önderi, işkencede-cezaevinde direnişin simgesiydi. Örgütçülüğü, mütevazılığı, özverisiyle, tanıyan herkesin büyük bir sevgi saygısını kazanmıştı. Onun için, daha yaşarken Türkiye Devrimci Hareketi'ne malolan bir önder oldu. 12 Eylül yıllarında işkencede "ifade vermeme" geleneğini yarattı. Cezaevlerinde hiçbir faşist yaptırıma boyun eğmedi, tek başına da kalsa direnişin başını çekti. Sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanan değil, yargılayan oldu. Tutsaklara giydirilmek istenen "tek tip elbise"yi parçalayıp attı. İstanbul cezaevlerinde Nisan 1984'te TİKB ve Devrimci Sol tutsaklarının başlattığı ölüm orucunda ilk ekipte yer aldı. Onun varlığı, direnişçilerin moralini ve umudunu arttıran, zafere olan inançları pekiştiren bir rol oynadı. Son nefesini vermeden önce Nazilere karşı Stalingrad cephesinde savaşıyordu. "Ölebiliriz ama biz kazanacağız" sözü, ondan sonraki ölüm oruçlarının sloganı oldu. Kavganın şairi Adnan Yücel'in imgesiyle o bir "Kutup Yıldızı"ydı. Yerinden sapmayan, dalma ışık saçan, yol gösteren... Onun ışığında yürümeye devam ediyoruz...

ÖLÜM ORUCU ŞEHİTLERİ ÖLÜMSÜZDÜR!

